

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (16.10.17 12:09:38)

Otvaram Drugu sjednicu Drugog redovnog jesenjeg zasijedanja u 2017. godini Skupštine Crne Gore 26. saziva.

Podsjećam da sam sazvao Skupštinu na ovu sjednicu i dnevni red predložio saglasno Poslovniku Skupštine i dogovoru u Kolegijumu predsjednika Skupštine.

Prelazimo na utvrđivanje dnevnog reda. Predlog dnevnog reda imate u sazivu.

Da bismo utvrdili dnevni red dozvolite da vas obavijestim o predlogu za dopunu predloženog dnevnog reda.

Poslanici Halil Duković i Marta Šćepanović predložili su da se na dnevni red stavi Predlog odluke o izmjenama i dopuni odluke o osnivanju fonda za zaštitu i ostvarenje manjinskih prava.

Prelazimo na obrazloženje i izjašnjavanje o predlogu za dopunu predloženog dnevnog reda.

Da li jedan od poslanika želi da obrazloži predlog?

Izvolite, poslanik Duković.

HALIL DUKOVIĆ (16.10.17 12:10:26)

Zahvaljujem predsjedniče.

Evo biću kratak, razlog zbog čega je potrebno uvrstiti ovaj predlog odluke nalazim u činjenici da je ova skupština 17. aprila 2017. godine donijela izmjene i dopune Zakona o manjinskim pravima i slobodama, a u navedenom zakonu u članu 17 a novo dodatom članu 44a je jasno definisano da će se odluka o osnivanju fonda uskladiti sa ovim zakonom u roku od 90 dana.

S obzirom da je zakon stupio na snagu 20. maja rok za donošenje ove odluke je bio 20. avgust. Zbog toga sam i iskoristio član 151 Poslovnika Skupštine Crne Gore da po skraćenom postupku izmjena odluke danas bude na dnevnom redu, kako bi Skupština realizovala svoje obaveze, a takođe omogućila i drugim institucijama da nastave svoje aktivnosti koje su definisane datim zakonom. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (16.10.17 12:11:22)

Hvala vama poslaniče Duković.

Ako se niko, Marta se ne javlja za riječ.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Dukovića i Šćepanović, da se na dnevni red stavi predlog odluke o izmjenama i dopunu Odluke o osnivanju fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Otvaram glasanje.

Hvala. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv, ni uzdržanih. Konstatujem da je Skupština prihvatila predlog.

Pozivam vas da se izjasnimo o predloženom dnevnom redu u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv, ni uzdržanih. Objavljujem da je za sjednicu usvojen predloženi dnevni red iz saziva, s prihvaćenim predlogom za dopunu dnevnog reda.

Pozivam Službu Skupštine da poslanicima dostavi prečišćeni dnevni red, a mi prelazimo na rad po dnevnom redu.

Idemo na **Predlog zakona o izmjeni Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju**. Ovlašćeni predstavnici Vlade su Darko Radunović, ministar finansija i Milanka Otović, generalna direktorica Direktorata za imovinsko pravne poslove. Sjednici prisustvuje i Maja Mitrović, načelnica Direkcije za državnu imovinu. Pozdravljam ih. Izvjestioci odbora su Andrija Popović, Zakonodavnog odbora i Genci Nimanbegu, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Ne želi.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne žele.

Ko se, poštovane kolege, od poslanika javlja za riječ?

Gospodin Murić. Izvolite, poslaniče.

MIRSAD MURIĆ (16.10.17 12:13:30)

Samo da pozdravim predsjedavajuće, predstavnike Vlade, drage kolegice i kolege.

Danas je pred nama Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju. Nama je poznato da je Crna Gora u martu 2004. godine usvojila Zakon o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju. Ovaj zakon je 2007. godine i revidiran. Ovim zakonom uređuju se uslovi, način i postupak povraćaja prava svojine i drugih imovinskih prava i obeštećenja bivših vlasnika za prava oduzeta u korist opšte narodne, državne, društvene ili zadružne svojine.

Prema ovom zakonu, Vlada Crne Gore će izvršiti restituciju u potpunosti kada je to moguće, uz nadoknadu novca ili zamjenu za drugu državnu svojinu kada fizički povraćaj nije moguć. Članom 22 Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju je određeno da iznos ukupnog obeštećenja koji se isplaćuje bivšim vlasnicima na godišnjem nivou ne može biti veći od 0,5% domaćeg bruto proizvoda iz prethodne godine.

Što se tiče obveznica restitucije, zakonom je određeno da će za plaćanje naknade Fond za obeštećenje izdati hartije od vrijednosti koje su nominovane u eurima, a čiji je rok važenja svih serija do sada izdatih obveznica bio deset godina. Tako da je i osnovni razlog za donošenje ovog zakona, znači Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju, sadržan u potrebi da se produži rok važenja obveznica restitucije s obzirom da je rok važenja prethodno izdatih obveznica istekao u avgustu 2017. godine.

U suštini, prethodni zakon se mijenja samo u članu 25 gdje je osnovni stav koji se mijenja stav 6, gdje se riječi "deset godina" zamjenjuju riječima "petnaest godina" i neke druge korekcije koje su tehničke prirode.

Država Crna Gora vrijedno i blagovremeno, u skladu s odredbama zakona, izmiruje obaveze, a Vlada svake godine u budžetu za narednu godinu u saradnji s Fondom za obeštećenje planira i obezbjeđuje novac za isplatu bivših vlasnika po osnovu restitucije. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (16.10.17 12:16:09)

Hvala poslaniku Muriću.

Za riječ se javio poslanik Andrija Popović.

ANDRIJA POPOVIĆ (16.10.17 12:16:20)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Zakon o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju koji je veoma važan za Crnu Goru. Uspješan program povraćaja imovine smatra se pokazateljem efikasnosti vladavine prava u demokratskoj državi. Nediskriminatorski i efikasni zakoni o regulisanju imovinskih prava od ključnog su značaja za zdravu tržišnu ekonomiju, ali su i ključ za crnogorski put u Evropu.

Crna Gora je u martu 2004. godine usvojila aktuelni Zakon o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju. Ovaj zakon je revidiran 2007. godine. Zakonom se regulišu uslovi, način i postupak za vraćanje vlasničkih prava i drugih imovinskih prava, kao i kompenzacija bivšim vlasnicima za prava koja su oduzeta od njih za dobrobit javnosti, državne, društvene ili

kooperativne svojine. Prema ovom zakonu Vlada Crne Gore će pružiti restituciju u potpunosti kada je to moguće uz nadoknadu novca ili zamjenu za drugu državnu svojину kada fizički povraćaj nije moguć.

Novim zakonom postavljeni su uslovi o datumu kada zahtjevi za povraćaj mogu biti podnijeti, nakon čega podnošenje zahtjeva više neće biti moguće. U 2008. godini sve formirane opštinske komisije za restituciju u Crnoj Gori su konsolidovane u tri regionalne komisije za restituciju koje pokrivaju tri glavne oblasti u državi. Regionalna komisija u Baru pokriva oblast primorja, Regionalna komisija u Bijelom Polju pokriva sjevernu oblast Crne Gore, a Regionalna komisija u Podgorici pokriva centralni dio Crne Gore. Svaki slučaj povraćaja imovine se dodjeljuje jednoj od navedenih komisija u zavisnosti od lokacije imovine koja se potražuje.

Članom 22 Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju je određeno da iznos ukupnog obeštećenja koji se isplaćuje bivšim vlasnicima na godišnjem nivou ne može biti veći od 0,5% domaćeg bruto proizvoda iz prethodne godine, prema zvaničnim podacima Monstata. Ukupan iznos obeštećenja po ovom zakonu ne može preći 10% bruto društvenog proizvoda za period primjene ovog zakona. Dinamiku isplate obeštećenja za svaku godinu u kojoj dospijevaju rate utvrđuje Vlada svojom odlukom. Do sada je prema zvaničnim podacima Ministarstva finansija bivšim vlasnicima isplaćeno ukupno 24,7 miliona eura obeštećenja. Projekcija za povraćaj neizgrađenog građevinskog zemljišta se ne može vršiti iz objektivnih razloga jer su zahtjevi raspoređeni na regionalne komisije koje vode postupak i tek nakon složenog vještačenja za svaki predmet pojedinačno se može utvrditi da li nepokretnost koja je obuhvaćena zahtjevom može biti predmet povraćaja ili obeštećenja.

Slovenija i Hrvatska su proces restitucije praktično okončale uoči ulaska u Evropsku uniju, gro zahtjeva je riješen i to bazirajući se uglavnom na povraćaj imovine u naturi. U ostalim državama bivše Jugoslavije dinamika povraćaja oduzete imovine se bitnije ne razlikuje od prakse u Crnoj Gori, s tim što se proces u zadnjih nekoliko godina odvija otežano zbog budžetskih ograničenja.

Bez obzira na to što je u ovom trenutku neriješeno više od 5.000 zahtjeva za povraćaj imovine iz budžeta je već po pozitivno riješenim zahtjevima do sada isplaćeno 24,7 miliona eura na ime obeštećenja bivšim vlasnicima, no to je tek dio obaveze države. Ukupan dug po osnovu emitovanih obveznica restitucije kojima se trguje na Montenegro berzi trenutno iznosi više od 88 miliona eura.

Liberalna partija se zalaže za brže regulisanje oduzetih imovinskih prava i obeštećenja bivšim vlasnicima. Ovaj prijedlog zakona o izmjeni Zakona je ipak jedan korak naprijed i Liberalna partija će ga podržati. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 12:21:31)

Zahvaljujem poslaniku Popoviću.

Na spisku nemamo više zainteresovanih diskutata. Ne vidim interesovanje ni od predlagača da završnu riječ.

Ako nema interesovanja prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda to je **Predlog zakona o izmjena i dopuna Zakona carinskog zakona**. Ovlašćeni predstavnik pored ministra Radunovića je i Novo Radović, generalni direktor Direktorata za poreske i carinski sistem, izvjestioci odbora su Danijel Živković iz Zakonodavnog odbora i potpredsjednik Nimanbegu Odbora za ekonomiju finansije i budžet.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite, gospodine Radoviću.

NOVO RADOVIĆ (16.10.17 12:22:31)

Uvaženi potpredsjedniče, poštovane poslanice i poslanici,

Predloženim zakonom vrši se dalja harmonizacija sa evropskim carinskim zakonodavstvom, a u cilju stvaranja uslova za pristupanje konvencije o zajedničkom tranzitu i konvencijom olakšicama u trgovini robom. Primjena konvencije o zajedničkom tranzitu predstavlja uslov za uključenje u evropsko tranzitni sistem, koji koriste sve države članice Evropske unije i JEFT- e dok konvencije olakšicama u trgovini robom propisuje mjere za pojednostavljenje formalnosti u trgovini robom između država potpisnica, posebno putem uvođenja jedinice administrativnog dokumenta koji se koristi u zajedničkom tranzitnom postupku. Primjena navedenih konvencija je jedan od preduslova za pristupanje Evropskoj uniji, a u cilju njihove implementacije neophodno je preduzeti određene mjere na normativnom, kadrovskom i informatičkom planu. Usvajanjem predloženih izmjena stvorice se uslovi za realizaciju preostalih mjera neophodnih za implementaciju navedenih zakona. Naglašavam da ovaj zakon bitno drugačije ne uređuje odredbe kojima se reguliše carinski status robe i pitanja koja se odnose na ovlaštenost privrednog subjekta, postupak tranzita i obezbjeđenje carinskog duga, ali na drugoj strani zakon predstavlja bitan korak ka stvaranju uslova za pojednostavljivanje carinskog postupka, to jest preduslov za sljedeće aktivnosti.

Prvo za implementaciju novog kompjuterizovanog carinskog sistema koji predstavljaju formatički alat koji upravlja i kontroliše tranzitni sistem. Za punu implementaciju (...Prekid...) ovlaštenog privrednog subjekta koji će imati pravo da sprovodi carinske postupke na pojednostavljeni način. I ovim zakonom, usvajanjem zakona i ostalih aktivnosti carinska služba će dobiti bolji nadzor i uvid nad kretanjem pošiljki što će doprinijeti smanjenju broja carinskih barijera u poslovanju. Prema tome, predloženi zakon stvara uslove za podsticanje međunarodne trgovine, ubrzanje carinskih procedura, pojednostavljivanje formalnosti u carinskom postupku, a što sve skupa olakšava poslovanje i biznis ambijent. Predlažem da Skupština usvoji ovaj predlog zakona. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 12:25:07)

Zahvaljujemo se gospodinu Radoviću.

Od poslanika imamo prijavljenu diskusiju Predraga Sekulića, jer sam vidio da izvjestioci nijesu pokazali interesovanje.

Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (16.10.17 12:25:26)

Hvala gospodine potpredsjedniče.

Uvažena gospodo iz Ministarstva finansija, poštovane kolege,

Ovo je još jedan od zakona iz korpusa onih zakona kada govorimo o približavanju i usaglašavanju sa onim što su stavovi Evropske unije. Naravno mislim da je dobra prilika da osim o carinskom zakonu govorimo o tome što građanima konkretno donosi približavanje Evropskoj uniji. Znači, koji su to benifiti koji obični građani vide iz donošenja ovakvih zakona. Mislim da ne treba posebno objašnjavati da smo svi svjedoci kada prolazimo automobilom granicu svih onih kamiona koji čekaju na granici recimo između Crne Gore i Srbije. Vjerujem da ne treba posebno objašnjavati da svo to čekanje plaćaju prvo građani Crne Gore, Srbije ili neke treće države ako je roba u tranzitu. Vjerujem da će ovaj zakon u mnogome doprinijeti da toga čekanja nema u toj mjeri u kojoj sada imamo. Naravno treba podsjetiti da je čitava priča o carinskom zakonu počela još 2002.godine. Kada smo prvi put ušli u reformu ukupnog carinskog sistema, da sad se već nalazimo na korak od onoga što znači imati dobar carinski sistem kao što imaju države Evropske unije. Ne treba mnogo govoriti o samom zakonu iz prostog razloga što je dovoljno naći jedan član koji govori da jedna elektronska deklaracija, jedno obezbjeđenje omogućava da roba u tranzitu brže prelazi granice, znači državne granice da kada govorimo o uključanju kompletan evropski sistem, tu imamo i ovu priču oko država JEFT-e iz prostog razloga što su tu

i države koje nijesu članice Evropske unije, ali u u pregovorima sa Evropskom unijom govorimo prije svega o Srbiji, bivšoj jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Turskoj. Znači govorimo o onim državama koje su u neposrednom okruženju i kažem još jedanput vjerujem da će ovo biti veliko olakšanje za sve one koji se bave sa prevozom robe, među državnim prevozom robe, sa jedne strane i za one koji se bave carinskim poslovima, a takvih pravnih lica u Crnoj Gori nije mali broj.

Naravno, osim ovog zakona neophodno je donijeti u veoma kratkom roku i dobar podzakonski akt koji će na pravni način regulisati sve ono što ovaj zakon propisuje, ali kažem još jedanput sve ono što je sadržano u zakonu i sve ono što na neki način istrpjelo probu vremena. Kada govorimo o državama Evropske unije vjerujem da mi daje za pravo da kažem da će naši građani u buduću imati benefit makar kroz onaj dio koji se tiče većeg kvaliteta robe s obzirom da ovdje imamo i pitanje intelektualne svojine, i sa druge strane da će imati jeftinije proizvode. Govorim o onim proizvodima koji prolaze kroz tranzit, a dolaze konačno kod građana Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 12:28:16)

Hvala poslaniku Predragu Sekuliću.

Da li se još neko javlja za riječ?

Da li predstavnik Vlade želi završnu riječ? Ne želi.

Konstatujem da na ovaj način pretres je završen i izjasnićemo se naknadno.

Prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda. To je **Predlog zakona o izmjeni Zakona o reviziji sredstava iz fondova Evropske Unije**. Ovdje su takođe ovlašćeni predstavnici ministar Radunović i Novo Radović, generani direktor Direktorata za poreski i carinski sistem. Izvjestioci odbora su Miloš Nikolić Zakonodavnog odbora i Petar Smolović Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Pitam predstavnika Vlade želi li da dopunsko obrazloženje? Želi.

Izvolite gospodine Radoviću.

NOVO RADOVIĆ (16.10.17 12:29:13)

Kratko ću samo obrazložiti razloge za izmjenu zakona. Naime zakonom, predlogom zakona ustvari vrši se usklađivanje odredbi zakona o reviziji sredstava iz fondova Evropske unije koji se odnose na zarade ovlašćenog revizora, rukovodioca organizacione jedinice i ovlašćenog revizora u revizorskom tijelu. Na ime zarade revizora su propisane Zakonom o reviziji sredstava iz fondova Evropske unije a na drugoj strani članom 45a stav 1 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru je propisano da se odredbe posebnih zakona i drugih propisa usklađuju, a koje se odnose na zarade i koeficijent iz grupe poslova A,B,C iz člana 22 stav 1 ovog zakona moraju se uskladiti sa Zakonom o zaradama u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu (...Prekid...) fondova Evropske unije propisano raspoređivanje zvanja ovlašćenog revizora rukovodilac organizacione jedinice za reviziju i ovlašćenog revizora u odgovarajuće koeficijente u skladu sa izmjenama Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru koji je donijela Skupština Crne Gore na sjednici održanoj 29.juna 2017.godine.

Znači, suština izmjena je samo usklađivanje zarada za ove dvije kategorije službenika sa poslednjim izmjenama Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 12:31:07)

Zahvaljujem gospodine Radoviću.

Od prijavljenih poslanika imamo na spisku Anu Nikolić.

Izvolite.

ANA NIKOLIĆ (16.10.17 12:31:16)

Hvala.

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine, građani Crne Gore, uvaženi prestavnici Ministarstva finansija, drage kolege i kolegice,

Ja želim iskoristiti predmetnu tačku dnevnog reda i ovaj zakon da apostrofiram danas ovdje u ovom domu pred građanima Crne Gore značaj korišćenja fondova Evropske unije, kada je u pitanju država Crna Gora, posebno kada su u pitanje lokalne samouprave naše države. I na kraju, na koji način i kako to koristi i iskoristila je Prijestonica Cetinje?

Novi instrumenti za pretprijetnu pomoć, takozvana IPA, obuhvata sve programe pomoći Evropske unije na jednom mjestu. Imajući za cilj da unaprijede kapacitete državne administracije, podstakne društveno ekonomski razvoj i odgovori potrebama procesa stabilizacije pridruživanja zemalja Zapadnog Balkana Evropskoj uniji.

Finansijski okvir, koji su članice Evropske unije odvojile za pomoć zemljama Jugoistočne Evrope u jednom šestogodišnjem periodu, od 2007. do 2013. godine, iznosila je 11 i po milijardi eura.

Crna Gora je upravo u ovom periodu iz prve dvije implikacije IPA komponenti, to jest pomoću tranzicije, jačanja institucija i prekogranična saradnja, izdvojila je i dobila 220 miliona eura, što će reći, cirka 35 miliona eura godišnje.

Nakon što uspostavimo decentralizovani implementacioni sistem, takozvani DIS i dobijemo akreditaciju od Evropske komisije, imaćemo na raspolaganje novac iz preostala tri IPA komponente koje obuhvataju regionalni razvoj, razvoj ljudskih resursa i ruralni razvoj. Shodno iskustvu Slovenije i Hrvatske u ovoj oblasti pretpostavljamo da će okvir tih sredstava biti oko 70 miliona godišnje.

Novo finansijsko razdoblje donosi nove izazove u korišćenju fondova Evropske unije, kao i znatno veće mogućnosti njihovih benefita, pogotovu kad su u pitanju četiri segmenta našeg miljea.

Posebno ističem preduzetništvo, tu mislimo na mala i srednja preduzeća koja treba da budu predvodnici u ostvarivanju novih radnih mjesta i ukupnog zapošljavanja.

Zatim, za konkurentnosti inovacije, kao povezivanje privrednog i naučno razvojnog sektora, što će omogućiti komercijalizaciju svih inovacija u privredi, a što imperativno predstavlja temelj za razvoj privrede sa visokim stepenom dodate vrijednosti.

Treće, za ravnomjerni razvoj svih krajeva Crne Gore koji podrazumijeva unapređenje regionalne infrastrukture, posebno turističke i privredne, sa ciljem povećanja privlačnosti naših regija za ulaganja, koja će voditi daljem privrednom rastu i opet stvaranju novih radnih mjesta.

Četvrto, za čistu životnu sredinu, projekti upravljanja otpadom, vodama, energetski obnovljivim izvorima, imaju višestruki efekat. Građanima omogućavaju bolji nivo kvaliteta života, a privrednicima i firmama koji su na projektima, mogućnost za nova radna mjesta.

S toga, sada u Crnoj Gori trebamo prepoznati dobre partnere među preduzetnicima i preduzećima, lokalnim samoupravama i civilnom društvu koji posjeduju kapacitete da se kroz strukturnu i regionalnu politiku, posebno ubrzano, pripremaju za buduće značajne fondove Evropske unije. Oni nas čekaju i njih treba znati uzeti.

Prijestonica Crne Gore je jedna od lokalnih samouprava u Crnoj Gori koja je znala kako to treba uraditi. Prijestonica Cetinje je jedna od prvih lokalnih uprava koja je u okviru svojih organizacionih jedinica formirala Kancelariju za evropske fondove, čime je otvorila prostor uz podršku organima, upravi i javnim službama čiji je ona osnivač, tako i civilnom sektoru i pojedincima ... (Prekid) ... moralne podrške.

Sada ću navesti cijenjenim kolegama i građanima Crne Gore, šta je to Prijestonica ostvarila u razdoblju od šest godina, računajući od 2007. do 2013. godine, i na koji način i koliko sredstava je povukla iz Fonda Evropske unije. U tom razdoblju je povučeno, cirka 7.400.000 eura

iz raznih oblasti.

Programom IPA - 2010. godine, nabavka specijalnog vozila za intervenciju na kanalizacionoj mreži čijom realizacijom se otpočelo krajem 2011. a vozilo u Prijestonici je isporučeno 2013. godine. Vrijednost projekta je bila 250 hiljada eura.

Drugi projekat Program meda učestvuje u projektu extro - med, projekat je otpočeo sa realizacijom u januaru 2013. godine, a završen u septembru 2015. godine. Realizacijom ovog projekta Prijestonica je dobila Studiju poboljšanja energetske efikasnosti u ciklusu snabdijevanja kroz potrebu inovativnog sistema upravljanja u med - gradovima. Ukupna vrijednost kompletnog projekta za sve gradove koje su bile učesnice, bilo je 1.355.000 eura, od čega je Cetinju pripalo 120 hiljada.

Zatim, u januaru 2014. godine, Prijestonica Cetinje zajedno sa svim primorskim opštinama započinje realizaciju projekta međuopštinske saradnje, unapređenje energetske efikasnosti kroz međuopštinsku upravljačku mrežu. U pomenutom projektu Prijestonica će pored značajnih studija za energetske efikasnosti uraditi i Pilot - projekat zamjene fasadne stolarije na zgradi Zetske banovine, gdje je upravo smještena lokalna samouprava Cetinja.

Projekat je otpočeo sa realizacijom u januaru 2014. godine, a završio se u martu 2016. Ukupna vrijednost projekta za sve opštine iznosila je 700 hiljada eura, a Cetinje je dobilo 150 hiljada.

U sklopu druge IPA komponente prekogranične saradnje Crna Gora - Hrvatska, Prijestonica zajedno sa svojom turističkom organizacijom realizuje Projekat vinske kuće, koji je završen u martu 2015. godine. Ukupna vrijednost projekata iznosila je 480 hiljada eura, Prijestonici je pripalo 225 hiljada eura.

Dalje, Prijestonica u saradnji sa Implementacionom jedinicom Prokom iz Podgorice, pod pokroviteljstvom i krovom Ministarstva održivog razvoja i turizma i ... IPA fondova, obezbijedila je realizaciju dva velika primarna projekta, to je: odvajanje kanizacionih i atmosferskih odvoda na teritoriji čitavog grada. Projekat je otpočeo sa realizacijom u martu 2015. godine i još traje, a vrijednost iznosa je četiri miliona eura. I drugi jako važni je sanacija nesanitarnog odlagališta Vrtijeljka. Vrijednost projekta je 1.850.000 eura, gdje je 85% sredstava iz IPA fondova, dok je preostalih 15% sredstava obezbijedila Vlada Crne Gore kroz kapitalni fond. U toku je realizacija ovog projekta.

Ovdje želim da naglasim značaj implementacione jedinice Prokom koju je oformila Vlada Crne Gore pod krovom Ministarstva održivog razvoja i turizma za Cetinje i sve sjeverne opštine Crne Gore, koja joj je kao takva dala veliku podršku, za upravo implementaciju ovakvih projekata sa svojim stručnim timom. Nadam se da će u budućem vremenu ova implementaciona jedinica reorganizovati na pravi način, opet pod krovom Ministarstva održivog razvoja i turizma na zadovoljstvo svih opština sjevera i Cetinja imati punu podršku i puniji doprinos u daljem obezbjeđivanju ovakvih projekata.

Uticao migracije na razvoj društva, projekat je kreiran u okviru Strategije Evropa 2020. i u cilju podrške strateškom planiranju održivog i inkluzivnog razvoja regiona. Vrijednost projekta iznosi 150 hiljada eura. Projekat je finansiran iz tradicionalnog programa Fond za Jugoistočnu Evropu.

Jedan projekat jako interesantan, korisnički model integralne zaštite od šumskih požara i zemljotresa, glavni cilj je podržavati održivo upravljanje prirodnim resursima kroz prevenciju od zaštite od požara i od zemljotresa, te podrška održivom korišćenju bio mase kroz prekograničnu saradnju. Vrijednost ovog projekta je 570 hiljada eura i projekat je finansiran iz tradicionalnog Programa IPA - Adriatic.

Prijestonica Cetinje je ovim projektima koje je, evo da kažem, u tom šestogodišnjem razdoblju implementirala, zaista povukla jednu veliku crtu i veliki snažan razvoj čitavoga grada u svim ovim oblastima. Ono što smo uradili za budući period, projekte koje smo predali u martu mjesecu ove godine, a njih je pet projekata, u ukupnom iznosu od 750 hiljada eura zavređuju isto punu pažnju. To je projekat koji se odnosi na razvoj zajedničke turističke ponude ključnih regija, kao i zajednički nastup na tržištu tih regija. Vrijednost projekta iznosi 1.200.000 eura, od čega Cetinje treba da dobije 200 hiljada.

Projekat koji predviđa korišćenje informacionih sistema za plasiranje ponuda i izradu zajedničke Internet prezentacije. Vrijednost projekta iznosi 900 hiljada eura, od čega Prijestonici pripada 150 hiljada.

Poli - frejs projekat koji se radi u saradnji sa Univerzitetom Crne Gore, a predviđa organizovanje velikog broja zajedničkih manifestacija i seminara u svrhu promocije turističke ponude, kako gradova tako i komplementarnih regija. Taj projekat predviđa izradu mobilne - desktop aplikacije za informacije turista o ponudama koje nude Prijestonica Cetinje, Lježe i Kočo u Albaniji, kao i Kompo - basa u Italiji.

Takođe je planirana i izrada virtuelnih tura za sve ove gradove koji će potencijalnim turistima omogućiti detaljan prikaz kompletne turističke i kulturne ponude svih ovih gradova u regiji, znači, u Crnoj Gori, Albaniji i Italiji. Vrijednost projekta iznosi milion eura od čega Cetinju pripada 200.000 eura. Projektom iz oblasti energetske efikasnosti je predviđena regulativa iz oblasti na lokalnom nivou i njihovo usklađivanje sa evropskim zakonima.

Takođe, predviđeno je da se po jedan objekat u svakom regionu renovira sa energetske efikasnim materijalima koji će nam pokazati mogućnost uštede energije kao i smanjenje emisije CO2 gasa. Objekat za renoviranje će se odabrati u toku same realizacije projekta, a vrijednost projekta je milion i 200 hiljada eura od čega Prijestonici treba da pripadne 200.000. Svih ovih pet projekata kao što sam rekla čini iznos od 750.000 eura, predati su u maju o.g., a odluka o njihovom finansiranju se čekaju u martu 2018.godine.

Vjerujemo i nadamo se u realizaciju ovih projekata u kojima će afirmaciju prevashodno naći mladi ljudi sa Cetinja, kako kroz program studiranja i usavršavanja, tako i kroz sticanje praktičnih znanja kroz samu izradu i učešću na projektima koji se finansiraju iz predpristupnih fondova Evropske unije, pa i na taj način sebe kvalitetno pripremiti za sve ono što donosi jedno razvojno društvo zemalja Evropske unije u kome će se veoma brzo i oni sami naći.

Na kraju želim da sa vama drage moje kolege i sa građanima Crne Gore, a posebno sa građanima Prijestonice, podijelim zaključak ovog mog izlaganja kao rezultat samih činjenica danas, a to jeste da mudrom i odgovornom implementacijom Zakona o Prijestonici, koji smo skoro usvojili u ovom uvaženom domu sa jedne strane i funkcionalnom korišćenju fondova Evropske unije sa druge strane lokalna samouprava Prijestonice zajedno sa svim svojim privrednicima, sa civilnim sektorom i Vladom Crne Gore, svojim glavnim partnerima u narednom periodu će snažno doprinijeti svestranom razvoju našega grada, kvalitetnijim životnim standardom svih građana Prijestonice, te da će takvo Cetinje kao prijestoni grad svih građana Crne Gore stati u ravan sa visoko razvijenim prijestonicama Evrope.

Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 12:43:49)

Zahvaljujemo poslanici Nikolić.

Ne vidim više interesovanja za učešće u diskusiji i na taj način bi završili pretres i u skladu sa dogovorom izjasnit ćemo se naknadno.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - **Predlog zakona o izmjeni Zakona o porezu na promet upotrebljivanih motornih vozila, plovni objekata, vazduhoplova i letilica.**

Ovdje je takođe ovlašćeni predstavnik ministar Radunović i Novo Radović, generalni direktor Direktorata za poreski i carinski sistem.

Izjesci odbora su: Andrija Popović, Zakonodavnog odbora i Filip Vuković, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi da da dopunska obrazloženja? Želi.

Izvolite gospodine Radoviću.

NOVO RADOVIĆ (16.10.17 12:44:50)

Hvala.

Predloženim zakonom se ne mijenja sistem niti stope oporezivanja upotrebljivanih vozila, vazduhoplova i letilica, već se radi o izmjenama koje predstavljaju poboljšanje teksta odnosno samo odredbi člana 2 zakona, a koji se odnosi na predmet oporezivanja, te se izmjenama definiše kategorija upotrebljivanog vozila, čiji se promet ne oporezuje zakonom o PDV-u već ovim zakonom. Sa aspekta primjene Zakona o porezu na dodatu vrijednost na promet motornih vozila, plovni objekata, vazduhoplova i letilica nije opredjeljujuće pitanje da li je to vozilo fizički eksploatisano. Već je bitno pitanje, da li je obveznik PDV-a izvršio nabavku vozila radi dalje prodaje i da pri tom ima pravo na odbitak PDV - a plaćenog u prethodnoj fazi.

Primjera radi, svaki uvoz fizički upotrebljivanih vozila podliježe plaćanju PDV-a prilikom uvoza. Ukoliko uvoz izvrši registrovani PDV obveznik isti u sljedećem prometu obračunava izlazni PDV, ali koristi pravo na odbitak ulaznog PDV-a od takvog prometa. Kada uvoz takvog vozila vrši lice koje nije registrovano i PDV obveznik prilikom uvoza takođe plaća porez na dodatu vrijednost, ali se sljedeći promet ne oporezuje PDV-om, već prevozom na promet shodno ovom zakonu.

Dakle, bitno pitanje za primjenu poreza na promet je da je kod prometa određenog vozila isključena primjena Zakona o PDV-u. Po postojećim odredbama člana 2 bila su potrebna dva uslova da bi se utvrdilo koji se od ovih proizvoda smatraju upotrebljivanim. Jedan je uslov bio da je izvršena najmanje jedna registracija u Crnoj Gori, a drugi uslov da je prodavac imao pravo na odbitak pred poreza. Za promet kod kojeg je prodavac prethodno imao pravo na odbitak ulaznog PDV-a će se uvijek primjenjivati oporezivanjem PDV-om, a u svim ostalim slučajevima porezom na promet.

Prema tome, uslov da prodavac nije imao pravo na odbitak ulaznog PDV-a je sasvim jasan za razgraničavanje primjene ovog zakona i Zakona o PDV-u. S druge strane, te postojeći uslov u pogledu obavezne registracije je suvišan i iz navedenih razloga se predlaže njegovo brisanje, odnosno izmjena člana 2, stav 2 postojećeg zakona.

I na kraju predlažem da Skupština usvoji Predlog izmjena i dopuna Zakona o porezu na promet, upotrebljivanih vozila, vazduhoplova i letilica.

Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 12:47:54)

Zahvaljujem gospodinu Radoviću.

Imamo dva prijavljena diskutanta, poslanika Milorada Vuletića i Andriju Popovića.

Zamoliti ću poslanika Vuletića da uzme riječ i koristim priliku da mu čestitam na prestižnoj nagradi koju je dobio prošle nedelje.

Izvolite.

MILORAD VULETIĆ (16.10.17 12:48:16)

Hvala gospodine potpredsjedniče i na čestitci i na datoj riječi.

Uvažene kolegice i kolege poslanici, poštovani predlagači materijala, uvaženi građani,

Dakle, u uvodnoj riječi, gospodina Nova Radovića, kao predstavnika predlagača materijala čuli smo sve ono što je najbitnije zašto je došlo do ove izmjene člana 2 stava 2 ovoga zakona. Ono i da se u tom dijelu ne bi ponavljalo, ja ću samo jedan svoj stav više uopšten iznijeti, a to je da se u praksi pokazuje da zakoni koji se donose da bi pravno normirali određene radnje i postupke korisnika u pojedinim oblastima na koje se odnose često ne zažive na pravi način.

Njihova implementacija i primjena u praksi pokazuju određene nedostatke ili prenormiranost određenih normi, a smatram da je to bilo i u ovom dijelu u ovom slučaju. Kod ovoga zakona o porezu na promet upotrebljivanih motornih vozila, plovnih objekata, vazduhoplova i letjelica.

Ono što želim da kažem, to je da se u konkretnom slučaju radi kao što smo čuli o izmjeni Zakona o porezu na promet upotrebljivanih motornih vozila, plovnih objekata, vazduhoplova i letjelica iz zakona iz 2003.godine, sa izmjenama i dopunama Zakona 2014.godine, a koja se odnose na to da se u članu 2, stav 2 važećeg zakona brišu riječi koje je najmanje jednom registrovano u Crnoj Gori u skladu sa posebnim zakonom.

Želim da naglasim, isto što je i uvodničar rekao, da je ta izmjena neophodna, jer se njome omogućuje preciznija primjena citiranog zakonskog rješenja u praksi. Na taj način omogućuje se organu državne uprave nadležno za naplatu poreskih prihoda da na efikasniji način vrši naplatu poreza, na promet upotrebljivanih motornih vozila. Na taj način se otklanjaju i eventualne nedoumice u vezi sa odredbom zakona, koja je predmet izmjene. Pozitivni efekti će se odnositi na jasnu primjenu propisa kao i razrješenje nedoumica po ovom pitanju kod poreskih obveznika prije plaćanja ovog vida poreskog opterećenja. S toga, naravno, da ćemo ovu izmjenu mi poslanici DPS-a podržati, a to predlažem da učine i ostale kolege i da Skupština prihvati izmjenu ovog zakona, kako je data u tekstu.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 12:51:29)

Dajem riječ poslaniku Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ (16.10.17 12:51:36)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke, građani Crne Gore, crnogorske dijasporne predstavnici i predstavnice Vlade. O Predlogu zakona o izmjeni Zakona o porezu na promet upotrebljivanih motornih vozila, plovnih objekata, vazduhoplova i letjelica ću kratko. Ipak se ovdje radi samo o izmjeni samo jednog člana zakona, dakle to je taj član 2 stav 2 se mijenja. Zakon o porezu na promet upotrebljivanih vozila je na snazi od 2003.godine, stopa poreza na promet upotrebljivanih putničkih i ostalih motornih vozila je u primjeni od donošenja pomenutog zakona i do sad nije se mijenjao. Primjena važeće stope do sad nije stvarala poteškoće poreskim obveznicima što dokazuje činjenica da se i pored povećanja prometa upotrebljivanih vozila poreska obaveza po osnovu navedenog prometa poštuje i redovno izmiruje. Takođe, od donošenja zakona do danas od strane predstavnika građana, građanki nije podnijeta ni jedna inicijativa za smanjenje navedene poreske stope, što je i za mene i za Liberalnu partiju nevjerovatno.

Prilikom prevoda vozila na svoje ime u Crnoj Gori vozač treba u nekom od Auto moto društava da sačini kupoprodajni ugovor, isto važi i za ostala, letjelice, vazduhoplove, plovne objekte. Posebno treba istaći da od država regiona ista situacija kao u Crnoj Gori kada je u pitanju prevod vozila, jedino je u Hrvatskoj da je stopa ovog poreza takođe 5%. U drugim državama situacija je potpuno drugačija. Bosna i Hercegovina je 2006.godine ukinula za svoje građane ovaj

porez, a četiri godine nakon nje i Slovenija. U Srbiji ovaj porez je i dalje na snazi, ali je stopa niža i iznosi 2,5%.

Liberalna partija će se zalagati za ukidanje ovog poreza, nelogičan je potpuno. On je već plaćen, teoretski je moguće da se ovaj porez plati nekoliko desetina puta. On je već plaćen kod kupovine novog vozila, plovila, vazduhoplova. Probaćemo to da uradimo kroz izmjene i dopune ovog zakona. Mislim da ovdje nemamo pravno valjanih argumenata da utičemo na ovaj član zakona o izmjeni Zakona o porezu na promet upotrebljivanih vozila, plovila, vazduhoplova. Molim predlagača da i vi povedete računa o tome da nema logike da se taj porez, taj prevod naplaćuje. Teoretski je to moguće da jedno vozilo se prodaje pet, deset, 20 puta i svaki put da se obračunava porez, odnosno prevod tog vozila. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 12:55:40)

Hvala.

Da li predstavnik Vlade želi završnu riječ ili komentar na određene sugestije koje su bile u izlaganjima gospodina Vuletića i Popovića?

Izvolite, gospodine Radoviću.

NOVO RADOVIĆ (16.10.17 12:55:57)

Samo bih se osvrnuo na dio diskusije poslanika Popovića, na dio u kojem kaže da je nelogičan ovaj porez, odnosno naplata poreza na promet upotrebljivanih motornih vozila. Vjerovatno ima i protivnika i pristalica ovih posebnih poreza kao što je porez na promet na određena dobra, to imamo porez na promet nekretnine i imamo porez na promet ovih proizvoda koji podliježu obavezi godišnje registracije. Ja sam pristalica postojanja obje ove kategorije poreza, mada znam da ima i protivnika ovakvog vida oporezivanja. Mislim da ovaj porez nije nelogičan. Postoji više razloga za oporezivanje prometa upotrebljivanih motornih vozila. Prvo, treba voditi računa u koliko se taj promet javlja više puta. Ipak mora da postoji neko izjednačavanje sa prometom koji se oporezuje porezom na dodatu vrijednost. Evo ne bih sad detaljnije govorio o samoj toj tehnici oporezivanja, ali samim ukidanjem poreza na dodatu vrijednost moglo bi da dođe do nekog poremećaja u konkurenciji, odnosno ugrožavanja malo obveznika koji promet obavljaju i plaćaju porez na dodatu vrijednost ovih proizvoda. Znači, samo sam htio da kažem, nije nelogičan ovaj porez, postoji ovaj porez niz godina, sami ste rekli opet nije bilo nekih inicijativa niti za ukidanje, niti za izmjenu zakona u tom dijelu. Postojao je i prije, mnogo ranije prije donošenja ovog zakona te u ovom trenutku eventualno bez neke detaljnije analize teško bi se moglo govoriti i o promjeni poreske stope, jer kao što znate i Skupština i Vlada su usvojile fiskalnu strategiju, jer dobro izanaliziran poreski sistem i gdje je utvrđena poreska politika za neki možda kraći ili duži od tri, period od tri nije baš kraći, možda je više srednji period, tako da u ovom trenutku teško da bi se moglo govoriti o izmjenama u pogledu samog sistema oporezivanja i u pogledu poreske stope. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 12:58:38)

Zahvaljujem gospodinu Radoviću.

Na ovaj način smo završili ovu tačku dnevnog reda i konstatujem da smo završili pretres povodom ove tačke. U skladu sa ranijim dogovorima izjasnićemo se naknadno.

Prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda, to je Predlog zakona o izmjenama i dopuna Zakona o Centralnoj banci Crne Gore. Ovdje imamo ovlašćene predstavnike takođe ministra Radunovića i generalnu direktoricu Direktorata za finansijski sistem i unapređenje poslovnog ambijenta Bojanu Bošković. Takođe, Vlada je preporučila da pozovemo predstavnike Centralne

banke i sa nama je Darka Tomčić, savjetnica guvernera. Guverner i direktor Centralne banke su na godišnjem zasjedanju Centralne banke u Americi. Izvjestioci odbora su Danijel Živković Zakonodavnog odbora i Jovanka Laličić Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?
Izvolite.

BOJANA BOŠKOVIĆ (16.10.17 12:59:52)

Hvala predsjedniče.

Poštovani predsjedniče, dame i gospodo poslanici,

Dva su osnovna razloga zbog čega se danas ovaj zakon nalazi na zasjedanju parlamenta. Prije svega u pregovorima Crne Gore sa Evropskom unijom pojavila se potreba usaglašavanja ovog zakonodavstva, prije svega u poglavlju 17, ekonomska i monetarna unija i dio u poglavlju 9 koji će uspostaviti neke nove nadležnosti Centralnoj banci. Tako da je to jedan od razloga da se mijenja ovaj zakon, a drugi je razlog zbog toga što su se u dosadašnjoj primjeni zakona pojavile određene potrebe za usaglašavanjem zakona sa drugim važećim zakonima koji su na snazi u Crnoj Gori.

Kao što ste mogli da vidite u zakonu se dodaju dva nova poglavlja. Ta dva nova poglavlja dopunjuju zakon i tretiraju poslovanje Centralne banke od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji i tretiraju poslovanje Centralne banke od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj i monetarnoj uniji. Dakle, ovim odredbama uređuje se buduće poslovanje Centralne banke na način koji je u potpunosti usklađen sa relevantnim odredbama ugovora o funkcionisanju Evropske nije i odredbama statuta evropskog sistema centralnih banaka i evropske Centralne banke.

Dakle, na ovaj način obezbjeđuje se potpuna implementacija principa funkcionalne i institucionalne i finansijske nezavisnosti Centralne banke i to na način kako je to precizno navedeno u preporukama iz Izvještaja o skringingu za poglavlje 17. Takođe, donošenjem ovog zakona obezbijediće se i implementacija principa personalne nezavisnosti Centralne banke koja tretira način imenovanja organa upravljanja Centralne banke. Takođe, obezbjeđuje se potpuna implementacija principa zabrane finansiranja javnog sektora, takođe u skladu sa preporukama iz Izvještaja o skringingu predlaže se povećanje broja članova Savjeta Centralne banke prije pristupnja Crne Gore Evropskoj uniji i to povećanje broja viceguvernera sa dva na tri, obzirom da će Centralna banka donošenjem novog zakona o sanaciji banaka dobiti novu nadležnost, dakle za sanaciju banaka. A što se tiče najvažnijih ostalih izmjena i dopuna Zakona one se odnose na odgovarajuće izmjene važećeg zakona radi njegovog usaglašavanja sa Zakonom o platnom prometu čija je primjena otpočela 9.01.2015. godine, predlaže se preciziranje odredbi važećeg zakona koje se odnose na upravljanje međunarodnim rezervama na način koji je zastupljen u međunarodnoj praksi nakon izbijanja svjetske finansijske krize i predlaže se proširivanje kruga lica koja bi bila dužna da Centralnoj banci dostavljaju podatke i informacije za vođenje kreditnog registra u cilju boljeg upravljanja kreditnim rizikom u finansijskom sistemu.

Dakle, ovo je kratak pregled najvažnijih izmjena u zakonu. Smatramo da parlament treba da usvoji izmjene ovog zakona, obzirom da su nam jako važne da bi se otvorilo pregovaračko poglavlje 17 čije se otvaranje očekuje u decembru ove godine i donošenje ovog zakona je jedan od uslova da bi se to pregovaračko poglavlje otvorilo. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 13:02:57)

Hvala lijepa.

Informisali ste nas da ste imali konstruktivnu raspravu na odborima.

Da li ispred odbora izvjestioci žele riječ? Ne žele.

Dajemo riječ prijavljenom poslaniku Nikoli Rakočeviću. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (16.10.17 13:03:11)

Zahvaljujem predsjedavajući.

Zakon koji razmatramo je jedan krupan korak u važnom i dugom procesu za Crnu Goru. Taj proces je počeo 2012. godine kada je Crna Gora postala kandidat za članstvo u Evropsku uniju. Kao što znate položaj Centralne banke Crne Gore je obuhvaćen 17. poglavljem, dakle monetarna i ekonomska politika .

Da podjetim 2014. godine Evropska komisija je sačinila izvještaj o skriningu koji ima za cilj da analizira usklađenost crnogorskog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije u dijelu monetarne i ekonomske politike.

Da bi otpočeli pregovaranje povodom 17. poglavlja morali smo kao država da sačinimo akcioni plan koji će naznačiti tačne aktivnosti i dinamiku usklađivanja crnogorskog zakonodavstva sa tekovinama Evropske unije. To smo uradili zaključno sa julom 2017. godine kada je Vlada Crne Gore sačinila pomenuti akcioni plan koji ima za cilj da dominantno cijeni preporuke Evropske komisije. Akcioni plan je kao i 17. poglavlje sačinjen od dva jednako važna aspekta a to su monetarna i ekonomska politika. Ovaj zakon se oslanja na jedan važan glavni aspekt, rekao bih, monetarne politike koju treba uskladiti a vezan je za punu autonomiju i nezavisnost Centralne banke. Da bi ostvarili tu nezavisnost moramo omogućiti institucionalnu, personalnu, kao što ste kazali finansijsku i funkcionalnu nezavisnost Centralne banke. Na taj način pokazujemo, čini mi se i siguran sam, ako ovaj parlament usvoji ovaj predlog zakona da smo spremni da demokratizujemo društvo, da izvršimo reforme po preporukama Evropske unije na taj način da se značajno približimo ne samo Evropskoj uniji nego i sistemu vrijednosti evropskih i razvijenih zemalja.

Takođe, veoma je važno što se ovim zakonom, što su se prihvatile, kao što ste kazali preporuke Evropske komisije vezane za plan rada Centralne banke od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji ali i od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj monetarnoj uniji. Te odredbe su usklađene, kazali ste pa se ne bih ponavljao sa svim relevantnim ugovorima, uključujući Ugovor o funkcionisanju Evropske unije i Statutom Evropske centralne banke.

Na osnovu svega ovoga što sam kazao ali i mnogo više i značajnije onoga što ste vi rekli i što sve stoji u Zakonu a što nismo pomenuli, cijenim da je ovaj zakon veoma važan i zahvaljujem se na ovom predlogu zakona ispred, biću slobodan da kažem, ispred svih poslanika ovog saziva, makar ovih koji ne bojkotuju parlament, mada za to ne postoji razlog. I mislim da je vrlo važan, kao što sam rekao i krupan korak ka našem članstvu Evropskoj uniji. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 13:06:25)

Zahvaljujem poslaniku Rakočeviću.

Na ovaj način završavamo pretres povodom ove tačke i prelazimo na sljedeće zakonsko rješenje, to je **Predlog zakona o izmjenama Zakona o tekućim i kapitalnim poslovima sa inostranstvom.**

Tu takođe imamo Bojanu Bošković, generalnu direktoricu Direktorata za finansijski sistem i unapređenje poslovnog ambijenta, kao jednog od ovlašćenih predstavnika Vlade.

Takođe, Vlada je preporučila da pozovemo i predstavnike Skupštine i sa nama je kao i u prethodnom slučaju Darka Tomčić, savjetnica guvernera.

Izvjestioci odbora su Jovanka Laličić Zakonodavnog odbora i Predrag Sekulić Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaramo pretres i dajemo Bojani Bošković pravo da u ime Vlade obrazloži dodatno predlog ovog zakonskog rješenja. Izvolite.

BOJANA BOŠKOVIĆ (16.10.17 13:07:24)

Hvala predsjedniče.

I ovaj zakon je zakon koji se u setu donosi zajedno sa izmjenama zakona o Centralnoj banci i njegova potreba za njegovim donošenjem takođe proističe iz potrebe za usaglašavanjem pod pregovaračkim poglavljem 17. Kao što možete da vidite radi se o kratkim izmjenama zakona. Izmjene zakona se uglavnom odnose na dodatno preciziranje pojedinih odredbi za usaglašavanje zakona o platnom prometu. Takođe ovaj zakon uređuje pitanja izvještavanja prema Centralnoj banci za potrebe utvrđivanja platnog bilansa zemlje i može se reći da ono što je najznačajnija izmjena odnosi se, a ona se nalazi u članu 11, gdje se opet na ovaj način obezbjeđuje, pojačava se dodatno nezavisnost Centralne banke, gdje se pojašnjava, odnosno mijenja se odredba koja omogućava Centralnoj banci da uvodi zaštitne mjere u slučaju nekih poremećaja u tekućim i kapitalnim tokovima u zemlji. Dakle da Centralna banka te zaštitne mjere može da uvede potpuno samostalno uz mišljenje Vlade, a takva će odredba da bude na snazi sve do članstva Crne Gore u Evropskoj uniji.

Eto, samo za uvod toliko. Ako ima neko nekih pitanja na raspolaganju sam. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 13:08:37)

Koga imamo ovdje prijavljenog?

Imamo prijavljenog poslanika Predraga Sekulića. Izvolite.

U ime Odbora ili u ime poslaničkog kluba.

PREDRAG SEKULIĆ (16.10.17 13:08:47)

Hvala gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegice iz Ministarstva finansija i Centralne banke, poštovane kolege,

Dozvolite samo da još jednom podcrtam dva osnovna stava, rekao bih ključna stava vezana za ovaj zakon koji se odnose, prije svega na vođenje statistike od strane Centralne banke, vođenje statistike platnog prometa za to što nam je to neophodno i zbog svih makro ekonomskih projekcija koje su neophodne i nama u unutrašnjem zakonodavstvu a sa druge strane potrebne su institucijama Evropske unije i rekao bih da je dobro što ovdje imamo zakonski uređenu činjenicu da ove statističke podatke Centralna banka treba da dostavlja i organima Evropske unije koji to traže.

Sa druge strane, rekao bih da je veoma značajno i ono što nam približavanje Evropskoj uniji donosi kroz jačanje institucija. Znači nemam nikakve dileme da je Centralna banka svih ovih prethodnih godina zaista pokazala ne samo svoju kadrovsku osposobljenost nego i ono što se donosi, što donosi sama pozicija Centralne banke u čitavom sistemu crnogorske države, ali sa druge strane mislim da je bitno da i ovim zakonima pokažemo ono što je u stvari pokazao skrining za poglavlje 17, a to je da i dalje treba raditi na njihovoj apsolutnoj potpunoj nezavisnosti, kolega Rakočević je govorio o svim aspektima te nezavisnosti.

Opet kažem, još jedanput treba podsjetiti na zaista rekao bih pozitivan stav Vlade Crne Gore kada ispunjavanje ovih kriterijuma do kraja treba da bude izvedeno. Znači, ne treba zaboraviti da Centralna banka može, ukoliko je kretanje kapitala ozbiljno ugrožava ili prijeti da ugrozi monetarnu politiku ili finansijsko stanje Crne Gore, uvesti zaštitne mjere. Naravno, te zaštitne mjere su tačno taksativno nabrojane u zakonu od ograničavanja plaćanja po osnovu tekućih kapitalnih poslova, zabrane, uzimanja i davanja kredita i jemstvenih garancija, ograničenje iznošenja u inostranstvo i unošenje iz inostranstva sredstava plaćanja, do ograničenja plaćanja i naplate putem platnih kartica, putničkih i bankarskih čekova, kartica od vrijednosti. I ovo ograničenje znači Centralna banka može da uvede bez stava Vlade Crne Gore iz prostog razloga što je to tako regulisano i kada govorimo o Evropskoj uniji, sa druge strane ukoliko se ove mjere produžavaju nakon šest mjeseci, što znači već govorimo o ozbiljnom dizbalansu bankarskog

sistema. Znači potrebno je mišljenje Vlade ali samo do ulaska u Evropsku uniju.

Kažem još jedanput, dobro je što je Vlada Crne Gore bila dovoljno otvorena da ovaj stav bude prihvaćen na samom odboru, a vjerujem da će tako biti i kada je u pitanju glasanje poslanika Skupštine Crne Gore.

Čini mi se da, kažem još jedanput, zaboravljamo da sve one prednosti koje pitanje približavanja Evropskoj uniji donosi. S jedne strane imamo kvalitet života, to je ono što svaki građanin treba da osjeti, a to možemo osjetiti kroz kontrolu hrane, kroz mnoge druge benefite kada uvodimo obaveze koje institucije imaju prema standardima Evropske unije, a drugo je jačanje nezavisnosti institucija. Čini mi se da tu, kada govorimo o približavanju Evropskoj uniji, kada govorimo o otvaranju novih poglavlja, o ispunjavanju svih kriterijuma, gubimo iz vida ovu drugu komponentu. Ako nemamo jake i nezavisne institucije kao što to imamo u uređenim evropskim državama onda ne možemo govoriti ni o ozbiljnosti državne politike u bilo kojoj sferi, a vjerujte da je pitanje pozicije Centralne banke veoma važno pitanje, ako ništa drugo ono zbog kompletnog bankarskog sistema. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 13:12:32)

Zahvaljujemo poslaniku Sekuliću.

Da li još ima zainteresovanih da uzmu učešće u raspravi? Ako nema, na ovaj način bismo završili pretres povodom ove tačke i prešli na sledeću tačku dnevnog reda. To je, takođe, zakon koji dolazi iz Ministarstva finansija. Vidite da imamo dosta zakonskih rešenja koja dolaze iz ovog ministarstva. Ovdje je, pored ministra Radunovića, ovlašćeni predstavnik predsjednik Generalnog direktorata za budžet Nikola Vukićević. Izvjestioci odbora su Filip Vuković, Zakonodavnog odbora i Petar Smolović, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko objašnjenje? Izvolite.

NIKOLA VUKIĆEVIĆ (16.10.17 13:13:31)

Zahvaljujem.

Poštovani predsjedavajući, dame i gospodo poslanice i poslanici,

Zakonom se predlaže jedna izmjena u odnosu na postojeći zakon i dvije dopune. U odnosu na postojeći zakon, u cilju izbjegavanja problema u procesu planiranja budžeta opština, Zajednica opština Crne Gore se obratila Ministarstvu finansija inicijativom za izmjenu člana 27 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Cijeneći opravdanost zahtjeva Zajednice opština predlaže se izmjena člana 27 u dijelu koji se odnosi na utvrđene rokove za podnošenje zahtjeva od strane opština i odgovor Ministarstva finansija na isti. Shodno tome se predlaže da opština može da podnese zahtjev Ministarstvu finansija za odobrenje prekoračenja limita budžetskog deficita iznad 10% ukupnih prihoda najkasnije do 15. oktobra tekuće godine za narednu godinu, do sada je bilo do 31. marta ako isto ima za cilj finansiranje kapitalnih izdataka dok je Ministarstvo finansija dužno da najkasnije do 31. oktobra opštini odgovori na zahtjev za prekoračenje limita.

Druga izmjena, odnosno dopuna koju sam pomenuo na početku je vezana za član 2 Predloga zakona kojim se predlaže izmjena člana 29 važećeg zakona i kojim se omogućava donošenje propisa koji se odnose na izradu programskog budžeta. Ovim članom obezbjeđuje se zakonski osnov za izradu podzakonskih akata kojima se reguliše izrada i sadržaj programskog budžeta.

Druga dopuna se odnosi na član 34 važećeg zakona koji predviđa da budžet nakon ove izmjene treba da sadrži maksimalan nivo budžetske potrošnje koji je obavezujući za Zakon o budžetu države za prvu godinu, a indikativan za drugu i treću godinu u skladu s preporukama Svjetske banke, a radi obezbjeđenja preglednosti obavezujućih indikativnih nivoa budžetske potrošnje. Godišnji Zakon o budžetu će sada umjesto budžeta za jednu godinu, onog dijela koji se

objavljuje u Službenom listu, imati tri kolone i predstavljaje budžet za prvu narednu godinu koji će biti obavezujući dok su za drugu i treću indikativni. Mi i sada radimo procjenu srednjoročnog budžetskog okvira, ali sada ćemo na ovaj način pojačati i preglednost i transparentnost i budžetsku disciplinu na način što će u ovom zakonskom dijelu biti prezentirane sve tri godine kako bi se omogućilo potrošačkim jedinicama da se pripreme za taj iskorak. Predviđena je primjena zakona od 1.01.2019. godine. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 13:16:35)

Zahvaljujemo gospodinu Vukićeviću.

Od prijavljenih poslanika imamo gospodina Petra Smolovića. Izvolite, poslaniče Smoloviću.

PETAR SMOLOVIĆ (16.10.17 13:16:46)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Poštovani predsjedavajući, kolegice i kolege poslanici, uvaženi predstavnici Vlade, poštovani građani,

Današnja tema nam je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Naravno da ćemo podržati, unaprijed da kažem, sve ove izmjene koje su više tehničke prirode, a u svrhu su realnijeg planiranja, prije svega lokalnih budžeta. Nije se moglo već u martu mjesecu reći hoće li biti prekoračenja u budžetu ili neće. Neko ko ozbiljno planira dobro bi bilo da ne bude prekoračnja, a posebno ne preko 10% već se daje jedna realna mogućnost da se tokom godine sagleda da li su potrebna i moguća ta prekoračenja i daje se taj rok do 31. oktobra koji u svakom slučaju pozdravljamo.

Međutim, ono što sam danas htio, da se osvrnem, prije svega, na ovu inspirativnu temu. Kada god se govori o budžetu i finansijama dvije komponente su stabilnost finansija svake države. Prva komponenta je državni budžet, a druga komponenta su lokalni budžeti, odnosno finansije lokalnih samouprava. Za državni budžet se s pravom može reći da je stabilan u ovom momentu. Ta stabilnost je rezultat konsolidovanja javnih finansija kroz jačanje fiskalne odgovornosti i dosljednu realizaciju fiskalne strategije. Rezultat postignute stabilnosti je poboljšanje međunarodnog kreditnog rejtinga i napredovanje indeksa globalne konkurentnosti države Crne Gore. Međutim, da bi imali potpunu i dugoročnu finansijsku stabilnost države u cjelini potrebno je kvalitetno konsolidovati lokalne javne finansije. Da podsjetimo, od 23 opštine u Crnoj Gori trenutno njih 15 nije finansijski stabilno. Razlozi su duboki i sistemske su prirode.

Naime, kroz proces strukturnih reformi i uklanjanje biznis barijera opštine su ostale bez značajnog dijela prihoda. S druge strane, savremene životne potrebe i standardi života u lokalnoj zajednici nameću lokalnoj upravi djelokrug novih obaveza koje one smanjenim prihodima ne mogu podmiriti. Uz to, fiskalni kapacitet posebno nerazvijenih opština sjevera je nizak. Da podsjetimo, ukupni sopstveni i zakonom ustupljeni prihodi svih lokalnih samouprava na nivou Crne Gore u 2016. godini iznose 145 miliona eura, što je oko 10% državnog budžeta. S Egalizacionim fondom i svim ostalim transferima to je oko 183 miliona eura u 2016. godini.

Sve ove tendencije prouzrokovale su disbalans u lokalnim finansijama. Vlada je više puta izlazila u susret pomagajući opštine. Međutim, ovaj problem se mora posmatrati sistemski te iznaći kvalitetno i dugoročno održivo rješenje. U prvom redu mislim da se ovo može postići izmjenama Zakona o finansiranju lokalne samouprave kroz koje će u saradnji Zajednice opština i Ministarstva finansija doći do kvalitetnog, dugoročnog i održivog rješenja za sve ovo, u cilju ravnomjernog i održivog razvoja na svim nivoima koji će donijeti dugoročnu stabilnost i dobrobit svim građanima Crne Gore, s krajnjim ciljem dostizanja evropskog nivoa života. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 13:19:49)

Zahvaljujem gospodinu Smoloviću.

Ne vidim više interesovanja za diskusiju. Na ovaj način bismo onda završili ovu i prešli na sledeću tačku dnevnog reda, a to je **Predlog zakona o vanjskim poslovima**. Ovlašćeni predstavnici su ministar Darmanović i Veselin Šuković, generalni sekretar Ministarstva. Sjednici prisustvuje i Srđan Spajić u svojstvu eksperta. Takođe, izvjestioci odbora su Miloš Nikolić, Zakonodavnog odbora i Andrija Nikolić, Odbora za međunarodne odnose i iseljenike. Na ovaj način ovim uvodom otvorili smo pretres.

Dajem riječ gospodinu Šukoviću da da uvodno izlaganje. Izvolite.

VESELIN ŠUKOVIĆ (16.10.17 13:20:39)

Hvala, potpredsjedniče.

Uvaženi poslanici, danas je pred vama Predlog zakona o vanjskim poslovima koji treba da zamijeni važeći zakon iz 2010. godine kojim je vanjska politika jedna od najznačajnijih oblasti koja proizilazi iz suvereniteta jedne države, po prvi put nakon obnove nezavisnosti, uređena na sistematski način.

I pored veoma uspješne primjene važećeg zakona dosadašnja iskustva i praksa nametnuli su potrebu da se neka njegova rješenja izmjene i dopune, kao i da se definišu nova na liniji realizacije brojnih međunarodnih obaveza naše zemlje i postavljenih vanjskopolitičkih prioriteta, kao i efikasnijeg rada naše diplomatsko konzularne mreže.

S zadovoljstvom možemo konstatovati da je Crna Gora u deceniji nakon obnove nezavisnosti ostvarila značajne vanjskopolitičke rezultate. Tako smo nedavno postali 29. članica NATO-a a i uspješno napredujemo tj. prednjačimo u oblasti evropskih integracija u odnosu na druge zemlje regiona.

Paralelno sa tim aktivnostima intenzivno razvijamo i dalje unapređujemo bilateralnu, multilateralnu i regionalnu saradnju i posvećeno ispunjavamo naše međunarodne obaveze. Riječju Služba vanjskih poslova Crne Gore i njena diplomatija predstavljaju stabilan oslonac za planiranje i sprovođenje vanjske politike naše zemlje i nesporno imaju značajan udio u ostvarenim uspjesima na tom planu. Međutim, integracioni procesi naše države, brojne međunarodne obaveze, kao i postavljeni vanjsko politički prioriteti zahtijevaju konstantno jačanje i unapređivanje službe vanjskih poslova i naše diplomatsko konzularne mreže.

Ostvareni uslovi sa sobom neminovno povlače i veća očekivanja ali i odgovornost da se na najbolji način izađe u susret novim međunarodnim izazovima i obavezama naše zemlje. Stoga je osnovna težnja Vlade Crne Gore prilikom izrade predloga novog zakona o vanjskim poslovima bila da se njihovo vršenje unaprijedi odnosno da se doprinose povećanju funkcionalnosti i efikasnosti rada diplomatske službe, da se ojača njen položaj u okviru državnog aparata, kao i da se osnaži proces planiranja i izgradnje diplomatskog kadra. Zato su polazeći od specifičnosti i posebno kompleksnosti vršenja vanjskih poslova u predlogu zakona kao *lex specialis* sadržana određena rješenja koja se djelimično razlikuju od onih u zakonskoj regulativi kojim se normiraju prava i obaveze zaposlenih u ostalim organima državne uprave.

Rješenja predviđena Predlogom zakona i novine koje on unosi rezultat su namjere Vlade Crne Gore da se obezbijedi da crnogorska diplomatija na način koja odgovara savremenim izazovima i standardima očuva ne baš tako mali ugled Crne Gore u inostranstvu, zaštiti njene vitalne interese, obezbijedi odgovarajuće međunarodno predstavljanje, kao i da zastupa interese naših građana i pravnih lica na međunarodnom planu.

Prilikom izrade teksta Predloga zakona koji je danas pred vama, korišćena su uporedna iskustva drugih država, kao integrisana opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava i odredbe relevantnih međunarodnih instrumenata iz oblasti diplomatskih i konzularnih odnosa koji obavezuju Crnu Goru. Ključne novine sadržane u Predlogu zakona tiču se daljeg dograđivanja organizacione i kadrovske strukture Ministarstva vanjskih poslova posebno kroz pažljiviji odabir diplomatskog kadra i planiranja njihovog napredovanja.

Predlogom zakona predviđeno je formiranje sekretarijata ministarstva kojim rukovodi generalni sekretar. Imajući u vidu da je njegov djelokrug znatno širi i kompleksniji u odnosu na nadležnosti sekretara u drugim ministarstvima, Predlogom zakona se uvode radna mjesta podsekretara jednog ili više. Predlogom zakona prepoznata je i dodatno ojačana nadležnost glavnog diplomatskog inspektora, kao specifikuma ministarstva koji kontrolira rad crnogorsko diplomatsko konzularnih predstavništava, pa je to razrađeno i pitanje disciplinske odgovornosti diplomata i to detaljnije i šire nego u Zakonu o državnim službenicima i namještenicima i to upravo zbog specifičnosti i osobenih poslova koje obavljaju diplomate na radu u inostranstvu.

Da zaključim riječju profesionalni standardi u rukovođenju službom vanjskih poslova, bez obzira da li se radi o političkom ili stručnom segmentu ministarstva integrisan je u preloženi tekst koji je danas pred vama.

Na kraju želim da istaknem da je Predlog zakona razmatran i u nadležnim skupštinskim odborima Zakonodavnom i za međunarodne odnose čije su sugestije i predlozi pretežno normativno pravne suštine, kao i amandman na član 63 stav 3 usaglašen sa obrađivačem.

Poštovani poslanici, uvjeren sam da prepoznajete značaj jačanja i modernizacije crnogorske službe vanjskih poslova i da ćete u tom kontekstu podržati predloženi zakonski tekst. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 13:26:59)

Zahvaljujem se na uvodnom izlaganju.

Ova tačka dnevnog reda izazvala je dosta interesovanja. Imamo pet, šest prijavljenih poslanika. Pored toga današnju sjednicu prate i studenti Fakulteta za društvene i evropske studije pa u ime parlamenta ih mi pozdravljamo, oni se nalaze tu, vi možete i direktno da ih vidite. Siguran sam da će im ove diskusije oko ovih zakona i drugih koristiti da sagledaju kako Skupština radi i raspravlja oko ovih važnih pitanja i pozivamo ih da prisustvuju kada se ovako intenzivno dosta radi u okviru odbora koji intenzivno rade i raspravljaju po određenim rješenjima koja su vezani za zakone koje ovdje raspravljamo.

Dajem riječ Andriji Nikoliću. Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (16.10.17 13:28:00)

Hvala potpredsjedniče.

Poštovani građani Crne Gore, poštovane kolege, poštovani predlagači zakona, gospodine Šukoviću,

Čuo sam vaše obrazloženje i u načelu sam jako zadovoljan s onim što sam čuo, posebno povodom usaglašavanja određenih odredaba ovog zakona na sjednici odbora koja je prethodila današnjem plenumu.

Za crnogorsku vanjsku politiku bez pretjerivanja se može reći da je jedna od najuspješnijih priča, spoljno političkih priča naše ukupne državne politike. Siguran sam da nije potrebno bilo koga podsjećati na mudro i promišljeno diplomatsko manevrisanje kreatora državne politike Crne Gore u susret pripremi i samom održavanju referenduma o nezavisnosti 21. maja 2006. godine. Čini mi se da sa sigurnošću možemo kazati da nema težeg posla za jednu vanjsku politiku jedne države od onog koji je naša država pripremila i odradila u susret referendumu 21. maja.

Istorijski gledano viševjekovni proces izgradnje crnogorske države, pored borbe za slobodu pratile su uvijek i brojne diplomatske aktivnosti. I zbog građana Crne Gore želim da rekapituliram ono što je doprinos ukupno crnogorske diplomatije u izgradnji crnogorske države kako bi imali da kažem ukupnu sliku onoga što je značaj vanjske politike danas u današnjoj poziciji države Crne Gore. Simbolički počeci crnogorske diplomatije vezuju se za 1711. godinu, odnosno za uspostavljanje političkih veza sa Rusijom. Uspostavljanje crnogorsko ruskih diplomatskih veza učinilo je Crnu Goru ključnim faktorom nacionalnog pokreta u borbi protiv osmanskog carstva na

Balkanu. Tu je važno spomenuti da je mitropolit Danilo Petrović Njegoš rodonačelnik dinastije Petrovića tadašnji crnogorski vladar primljen u Petrogradu kod cara Petra Velikog 1715. godine i za sve one koji nijesu znali jedan jako zanimljiv podatak, bila je to prva posjeta jednog vođe od zemalja balkanskih država i prvi prijem na jednom od dvorova velikih sila u tom vremenu. Sve do sredine XIX vijka crnogorski vladari su gotovo samostalno vodili spoljnu politiku budući da Crna Gora zbog loših finansijskih prilika nije mogla da izgradi sopstvene diplomatske institucije. Pojednim spoljnopolitičkim poslovima kasnije se bavio i crnogorski senat koji je formiran 1831. godine dolaskom Petra II Petrovića Njegoša na čelo Crne Gore i koji je zapravo predstavljao najvišu državnu vlast poslije crnogorskog vladara. Tek nakon reforme državnog aparata 1874. godine formira se kancelarija za spoljne poslove koja se uzima za prvu državnu instituciju isključivo namijenjenu vođenju spoljne politike i diplomatskom djelovanju.

Kasnije, poslije Berlinskog kongresa i zvaničnog međunarodnog priznanja države Crne Gore iz 1878. godine, dakle godinu dana nakon zvaničnog međunarodnog priznanja, prvi put formalno je uspostavljena krovna institucija crnogorske diplomatije odnosno Ministarstvo inostranih dijela. To ministarstvo preuzelo je poslove ove kancelarije o kojoj sam malo čas govorio za spoljne poslove, a sa međunarodnim priznanjem kao što uvijek biva počelo je otvaranje i prvih diplomatskih predstavništava Crne Gore u svijetu.

Prvo koje smo otvorili bilo je u Carigradu 1879. godine, a do ukidanja crnogorske države 1918. godine, otvorena su još tri, 1913. godine, poslanstvo u Beogradu, 1916. godine poslanstvo u Parizu i 1918. godine poslanstvo u Vašingtonu, poslednje poslanstvo koje je otvorila naša izbjeglička Vlada. Važno je znati da u crnogorskoj diplomatiji sve do 1905. godine, odnosno do donošenja Ustava nije bilo pisanih pravila i instrukcija za diplomate. Te godine su napisane prve instrukcije za diplomate odnosno instrukcije za jedinog vele poslanika (...Prekid...) to je bio naš poslanik u Carigradu. I naravno kao što sam kazao posebnu važnu ulogu crnogorska diplomatija imala je u vrijeme borbe Crnogorske emigrantske vlade za očuvanje nezavisnosti posle završetka Prvog svjetskog rata. Važno je i tu podsjetiti građane Crne Gore koliko je samo memoranduma, diplomatskih nota i protesta upućeno sa strane naše emigrantske Vlade, njenih diplomatskih predstavnika, ali i prijatelja crnogorske države koji su na sve načine pokušavali da ubijede velike sile u opstanak crnogorske države. Zatim, nakon ukidanja države Crne Gore i stvaranja kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca logično Crna Gora nije mogla imati svoju diplomatiju jer je izgubila i svoju državnost, niti su političke stanke koje su ispred Zetske banovine djelovale u kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca mogle ozbiljnije uticati na kreiranje spoljne politike nove države. Tek u vrijeme Socijalističke Jugoslavije od 1945. godine do 1990. godine, prije svega zahvaljujući moralnom kapitalu stečenom u Drugom svjetskom ratu Crna Gora je dobila ravnopravnost u zajedničkoj državi, vraćeno joj ime, ušla je u novu državu kao ravnopravna republika sa svim ostalim državama i time dobila priliku da kadrovski participira u novo stvorenoj diplomatskoj mreži i u opšte u vođenju spoljne politike. Nakon raspada Savezne Federalne Republike Jugoslavije i stvaranja dvočlane federacije Srbije i Crne Gore naša država je zadržala jedan dio mjesta u diplomatiji, ali je bila bez uticaja, suštinskog uticaja na vođenje spoljne politike.

Međutim, otklonom od Slobodana Miloševića, tadašnjeg predsjednika Srbije odnosno Jugoslavije, Crna Gora počinje da povlači smjelije diplomatske korake koji su kao što sam kazao na početku u finalu doveli do referenduma osamostalnosti i obnovi crnogorske države. E, dolazimo do vremena današnjeg i ova rekapitulacija, koja je možda bila opširnija, nije bila slučajna bila je upravo proizvod potrebe da i crnogorski građani se podsjetite, a i svi mi, na korake koje je crnogorska diplomatija činila u vremenu najvećih izazova i za crnogorsku državu, zapravo ugradila sebe u ono što je njen međunarodno pravni status danas. Po obnavljanju države donijeli smo deklaraciju do nezavisnosti i u toj deklaraciji upisali smo da su ključni spoljno politički prioriteti Crne Gore članstvo u NATO-u i Evropskoj uniji. Ako se uzme u obzir da je u periodu od usvajanja prvog Zakona o vanjskim poslovima iz 2010. godine do danas Crna Gora postala članica NATO-a, da je u ovom trenutku zemlja koja je lider procesa evropskih integracija sa najviše otvorenih pregovaračkih poglavlja, onda se bez ustručavanja može izvesti zaključak da je crnogorska diplomatija u pravom smislu te riječi u punom značaju opravdala svoju ulogu.

Međutim, svako vrijeme traži i neke nove odgovore. Članstvo u NATO-u, i članstvo u međunarodnim organizacijama i status lidera zapadnog Balkana u evropskim integracijama, brojni međunarodni izazovi koji slijede obavezuju našu državu na osavremenjivanje službe iz sistema vanjskih poslova.

Zato je danas Crnoj Gori kao nikada ranije potreban mnogo veći broj kvalitetnih diplomata, i ako nešto treba da bude dobra platforma za stvaranje kvalitetnog diplomatskog kadra onda su pretpostavke za to donošenje kvalitetnih zakonskih rješenja koja treba da nas uvedu u taj proces. Kao mlada država raspoložemo sa prilično mladom diplomatskom mrežom. Naravno imamo i iskusne diplomate, od kojih neke nove generacije zaista mogu da uče o diplomatskom pozivu. Međutim, vjerujem da ćete se saglasiti gospodine Šukoviću, evidentan je generacijski jaz koji postoji u Ministarstvu vanjskih poslova koji nije ništa drugo do posljedica svih ovih procesa i izazova sa kojima se suočavala crnogorska država, ne samo u prošlom vijeku nego gotovo za vrijeme svog ukupnog (...Prekid...) i za mnogo veće države sa dužom diplomatskom tradicijom uvijek je izazov, i formirati, a još teže održavati kvalitetnu diplomatsku mrežu. U našem slučaju formula uspjeha mogla bi da bude entuzijizam mladih kadrova, obrazovanih kadrova, zatim jedan profesionalni pedagoški pristup starijih kolega, starijih diplomata koji imaju zavidno diplomatsko iskustvo uz kvalitetne programe obuke koji bi trebalo da dolaze sa strane diplomatske akademije, i u tom smislu se preporučuje da se može iskoristiti i prisustvo brojnih diplomatskih predstavnika stranih država koji imaju svoj mandat u Crnoj Gori na rezidentnoj osnovi, a uz to i bogato diplomatsko iskustvo koje mogu prenijeti našim diplomatama.

Zbog svega toga je potrebno da stvorimo kvalitetan zakonski okvir koji reguliše jednu jako važnu dimenziju razvoja Crne Gore to je njena otvorenost prema svijetu i njena opšte saradnja sa međunarodnom zajednicom. U tom smislu jedna od nužnih pretpostavki za stvaranje kvalitetnog diplomatskog kadra koja je predviđena ovim zakono opšte za napredovanje u diplomatskoj službi. Ako smijem sebi da dozvolim utisak čini mi se da je to jedan od najboljih segmenata ovog zakona koji je zaista bio potreban. Više se neće polagati samo jedan diplomatsko konzularni ispit kad se konkuriše za posao u Ministarstvo vanjskih poslova već se ispit polaže i kad prelazite sa sekretarskog na savjetnički nivo. Uz to novo zaposleni će morati da prođu i mentorski rad od 18 mjeseci što je takođe novina sa starijim i iskusnim diplomatama. Čini mi se da je ovo neophodan model za stvaranje kvalitetnog diplomatskog kadra odnosno zaustavljanje eventualnih transfera iz drugih državnih institucija prema Ministarstvu vanjskih poslova gdje ćemo jasno profilisati koji je kadar potreban Ministarstvu vanjskih poslova uz jasno naznačene uslove kako se u Ministarstvo vanjskih poslova dolazi. Hrabri činjenica da će jačati kapaciteti diplomatske akademije koja vrši program obuke mladih diplomata i u tom smislu mogu biti korisna ona iskustva koja sam malo čas pomenuo. Znamo svi da diplomatija zahtijeva da kažem posebno obrazovanje, poznavanje i opšte kulture stranih jezika, međunarodnih odnosa, nacionalne ali i ukupne istorije međunarodnih odnosa, zahtijeva vještinu komunikacije, posebno toleranciju, ali takođe zahtijeva i ne popuštanje u odnosu na ono što su vitalni nacionalni interesi države. Sve to naravno nije moguće ukoliko se iz danas u dan ne radi na sebi. Jedino na taj način stvoriće se uslovi da crnogorsko društvo u jednom realnom vremenu dobije novog Anta Gvozdenovića ili Gavra Vukovića.

U izvinjenje što sam prekoračio potpredsjedniče.

Kratak komentar u odnosu na ono što su političke ..... imenovanja što je bio predmet rasprave i na matičnom odboru. Dakle, na Odboru za međunarodne odnose i iseljenike, gdje smo intervenisali u pogledu podizanja procenta političkih imenovanja i usaglasili se da taj procenat bude 30 u odnosu na 70. To je praksa u cijelom svijetu, negdje 30, negdje 50 a u Crnoj Gori koja tek stvara svoju diplomatiju neizvodljivo je da imamo 20% političkih imenovanja, odnosno isključivo profesionalaca koji bi bili karijerne diplomate.

Zemlje koje su izuzetno razvijene i imaju dugu tradiciju diplomatije i međunarodnih odnosa, kombinuju karijerne diplomate sa političkim imenovanjima, a diplomatska literatura koja najviše govori o Sjedinjenim Američkim Državama pominje da je od kraja Drugog svjetskog rata počela da se primjenjuje praksa do 30%, ambasadora i šefova misija budu politički imenovani odnosno oni

koje je predsjednik postavio. Ta praksa je nastavljena i danas znamo kako se kroz kampanju za predsjedničke izbore u pogledu donacija i prijateljameričkog predsjednika valorizuje postavljanjem na određene diplomatske funkcije. Politička imenovanja ne podrazumijevaju ono što im kolokvijalno taj termin opredjeluje. Dakle, isključivo postavljanje političkih ličnosti već podrazumijevaju postavljanje vrhunskih naučnih stručnjaka, kulturnih radnika i privrednika i takvi kadrovi uz profesionalne kadrove u samom ministarstvu odnosno u ambasadi nose mnogo više nego što je usko diplomatski poziv, a to je reputacija vrhunskih stručnjaka koji uvijek uz kvalitetnu logistiku diplomatskog kadra kojeg ćemo stručno osposobljavati mogu biti poželjni, dobrodošli sagovornici na svim evropskim adresama.

Mimo toga, čini mi se i da izvjestan generacijski jaz koji sam moločas pominjao ukazuje na to da je to potrebno prevazilaziti angažovanjem jednog broja ljudi, ljudi sa strane koji su stručnjaci u svojim oblastima i finalno da kažem da u normativnom smislu ovaj zakon obezbjeđuje po mom dubokom uvjerenju sve uslove za efikasan rad Ministarstva vanjskih poslova, odnosno službe i sistema vanjskih poslova u cjelini i u tom smislu imat će moju podršku.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (16.10.17 13:44:29)

Zahvaljujem poslaniku Nikoliću o sadržajnoj diskusiji koja je ovako imala jedan širi okvir i siguran sam da je to bilo korisno za sve gledaoce koji prate Skupštinu.

Sljedeći poslanik koji se javio to je poslanik koji nam dolazi iz Prijestonice Momčilo Martinović.

Izvolite.

MOMČILO MARTINOVIĆ (16.10.17 13:44:58)

Uvaženi predsjedavajući, poštovani poslanici, predlagači, poštovane kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

I ovom prilikom želim najviše da pozdravim i predstavnike crnogorske dijaspore kojih se i te kako tiče nacrt, odnosno Predlog zakona koji je pred nama.

Takođe ono što sam imao na umu da kažem kolega Nikolić je u dobrom dijelu obuhvatio. Ali, to naravno neće umanjiti ovu moju ideju koju želim sa vama danas da podijelim, da dam osvrt na sam Nacrt dokumenta, zakona o vanjskim poslovima koje smo čuli od samog predlagača, da je baziran na Zakon iz 2010.godine, da su tu temelji vanjskih poslova na jedan dobar i strukturalan način koncipirani i da su samo u vremenu koje predstoji pokušali da se na takav način rješenja poboljšaju, da se usklade određeni standardi i da se prati vrijeme u kojem živimo.

Ono što me jako raduje u ovom dokumentu koji je pred nama jeste da postoje određene novine, a to jeste novina koja se tiče aktivnosti vezano na nadzor. To je jedan dio čini mi se koji će doprinijeti samom radu i odgovornosti naših diplomata koji će se baviti ovim poslom u narednom periodu. Tako da puna podrška za jednu takvu aktivnost i ono što je naravno poboljšano u odnosu na prethodno zakonsko rješenje, tj. bezbjednosni, siguronosni i informacioni dio koji se tiče naše diplomatske komunikacije naše diplomatske mreže. Imali smo u prošlosti da kažem određenih propusta, ali smo na samom odboru čuli da je to u velikoj mjeri sanirano i da do takvih propusta više neće dolaziti jer da se sad intenzivno radi na takvim sistemima koji će omogućiti maksimalnu bezbjednost.

Ono što je jako interesantno takođe u ovom Nacrtu zakona, odnosno Predlogu zakona o vanjskim poslovima, jeste što se visoki akcenat stavlja na edukaciju našeg diplomatskog kadra. Prije svega ovaj posao moraju da rade odabrani, ali takođe zakonski ste prosto rastavili da može u ovom procentu od predloženih 20% - 30% ući i ljudi koji ne pripadaju tom korpusu nego se moraju inkorporirati na taj način.

Prije svega zahvaljujem se i vašem stručnom timu koji je na odboru matičnom za ova pitanja jako značajne dao napomene i tehnički prošao kroz cjelokupan dokument.

Ono što me takođe raduje u ovom dokumentu jeste i institucionalno jačanje diplomatske akademije. Znači ona će imati sve veći značaj i cjelokupan korpus ispita koji su neophodni za obavljanje ovog posla. Biće procesuirani kroz ovaj segment i puna podrška za jednu takvu aktivnost da doživi onakav značaj ili rezultate kakvi sami očekujete.

Takođe, ono što je interesantno kroz ovo zakonsko rješenje da ste ostavili prostora i na našu malu populacionu strukturu, da takođe možemo otvarati mogućnosti za počasne konzule koji su prepoznati širom planete zemlje i koji mogu određene poslove obavljati u skladu sa ovim zakonom.

Takođe, predstavništvo ... kako ste naveli u ovom zakonskom rješenju je takođe interesantno i treba naravno u skladu sa našim mogućnostima i sa ambijentom u kojem funkcionišemo što racionalnije koristiti i te resurse i na taj način, najbolji način Crnu Goru predstavljati.

Takođe, položaj prava zdravstvenog i socijalnog osiguranja poboljšana su na prethodna rješenja što je svakako za pohvalu i mogu slobodno da kažem da ova rješenja će doprinijeti jednom razvoju diplomatije kakvu Crna Gora zaslužuje i da održi jedan svoj međunarodni ugled, kakvi je uvijek imala na međunarodnom planu.

Što se tiče međunarodnog plana kolega Nikolić je dosta govorio kroz istorijski i hronološki dio da je crnogorska diplomatija čak od 1917. u pisanim dokumentima započeta i samo bih ispravio kolegu Nikolića, da je prvo diplomatsko predstavništvo otvoreno 1863.godine u Skadru. Tako da je to prva naša aktivnost na polju diplomatije i da je prva krovna institucija što se tiče Ministarstva vanjskih poslova 1879.godine, nakon priznavanja Crne Gore u međunarodnom planu poslije Berlinskog kongresa.

Ono što je jako interesantno da je crnogorska diplomatija nakon proglašavanja kraljevine imala da kažem najveće rezultate na spoljno političkom planu i da je ono trajalo sve do 1921.godine. U tom dijelu možemo slobodno reći da nakon 96 godina imam čast i privilegiju da ispred predstavnika Prijestonice budem upravo na ovom ... (Prekid)... Molim vas, da i sugerišem, da aktivnosti koje su definisane Zakonom o Prijestonici od 11.08.2017.godine u skladu sa posebnim organizacionim jedinicama jedan dio vašeg Ministarstva preselite na Cetinje. To nam je zakonska obaveza, ali takođe član 12 istog Zakona o Prijestonici govori u tom dijelu da moguće je da diplomatska konzularna predstavništva stranih država i međunarodnih organizacija mogu imati sjedište u prijestonom gradu. Tako da se iskreno nadam da se nakon 96 godina ponovo

diplomacija vraća svojoj kući, vraća se Cetinju, a mi kao predstavnici u ovom domu sa Cetinja zahvaljujemo vam se, puno vam se zahvaljujemo na podršci koju ste dali, da ste vratili taj stari sjaj i da Cetinje bude ponovo diplomatski centar nakon ovoliko godina. Iskreno se nadam da ćemo i u budućem periodu opravdati ta očekivanja koja su i dati kao izazovi za nas.

Zahvaljujem se svim građanima Crne Gore, zahvaljujem se vama u ovom domu koji su glasali za ovaj zakon, koji su dali ovu mogućnost i iskreno se nadam da ćemo u narednoj godini, krajem ove godine, a početkom naredne godine imati jedan diplomatski centar koji će nakon toliko godina ponovo biti vraćen u prijestoni grad i vraćen onamo gdje mu je stvarno mjesto po mom ličnom sudu.

Hvala vam puno na svim sugestijama i komentarima, a što se tiče samog predlagača sa moje strane imate maksimalnu podršku i dajte da ovaj zakon u većini bude implementiran upravo iz Prijestonice. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 13:51:49)

Zahvaljujem se gospodinu Martinoviću, ovo je njegova prva diskusija u ovom parlamentu i vidjeli ste onako jako efektivna i korisna za sve. Čestitam mu na tome. Vidjeli ste i poruke koje je u okviru parlamenta i zajedničke koalicije uputio ministarstvu i Vladi i da se ubrzaju određene aktivnosti u skladu sa ovim zakonskim rješenjem, a pogotovo zakonskim rješenjem koje se odnosi na Prijestonicu. Zahvaljujem.

Sledeći poslanik je Dragutin Papović. Izvolite.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (16.10.17 13:52:30)

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče. Uvažene kolegice i kolege, poštovani predstavnici Ministarstva vanjskih poslova, uvaženi građani i građanke Crne Gore,

Crnogorska diplomatija je jedna od najuspješnijih oblasti u državnoj politici Crne Gore od obnove nezavisnosti. Za samo deset godina Crna Gora se iz gotovo međunarodne anonimnosti vratila na međunarodnu scenu i zahvaljujući efikasnoj i mudroj diplomatiji uspjela je da izgradi dobre relacije u međunarodnim odnosima. Ministarstvo vanjskih poslova je dokazalo da je dostojan nasljednik slavni početaka moderne crnogorske diplomatije iz perioda kada su nakon Berlinskog kongresa ministri inostranih djela bili vojvode Stanko Radonjić i Gavro Vuković. Kao i tada Crna Gora danas uživa zavidan ugled. Primljena je u NATO i nalazi se na dobrom putu da postane članice Evropske unije. To mogu da ostvare samo ugledne i uspješne države. Možemo reći da je prva dekada od obnove nezavisnosti iskorišćena da se postave temelji vanjskoj politici, definišu strateški interesi i na relevantnim adresama predstave sve dobre strane Crne Gore. Vrijeme je za drugu, izazovniju fazu razvoja, odnosno da se stečeno znanje, kontakti, relacije i projekcije o potrebama Crne Gore u međunarodnim odnosima realizuju na kvalitetniji način. Otuda i potreba za novim zakonom o vanjskim poslovima i otuda potreba da se novim zakonom normiraju svi važni segmenti, od organizacione i kadrovske politike u Ministarstvu vanjskih poslova do suštne vanjske politike Crne Gore. Ukoliko pogledamo Predlog zakona vidjećemo da je suština te vanjske politike zapisana u drugom i trećem članu ovog predloga.

Glavni cilj vanjske politike je ostvarivanje i zaštita interesa i ugleda Crne Gore na međunarodnom planu, zaštita i pomoć crnogorskim građanima koji žive i rade ili putuju van Crne Gore i podrška crnogorskim privrednim i drugim pravnim subjektima na međunarodnom nivou. Članom 3 ovog zakona Crna Gora se kao sve demokratske zemlje obavezala da će vanjske poslove voditi na ravnopravnoj saradnji sa drugim narodima i državama, evropskim i evroatlantskim integracijama i usklađenom djelovanju sa međunarodnim subjektima na izgradnji zajedničke vanjske i bezbjednosne politike zasnovane na vrijednosti slobode, mira, tolerancije, poštovanja ljudskih prava i sloboda, multikulturalnosti, demokratije i vladavine prava. Možemo reći ako se analiziraju ova dva člana da se tako realizuju najznačajniji crnogorski državni interesi, prije

svoga oni koji proizilaze iz člansva u NATO-u i namjeravanog članstva u Evropskoj uniji. U suštini možemo reći da su interesi crnogorske vanjske politike mirna, stabilna i napredna Crna Gora.

U odnosu na važeći zakon, po mom mišljenju, najveći kvalitet u ovom predlogu zakona je to što je predviđeno da se pri diplomatsko konzularnim predstavništvima mogu osnivati kulturno informativni i informativni centri, privredna i druga predstavništva, čiji su zadaci promoviranje savremenog kulturno-umjetničkog stvaralaštva, kulturno historijskog nasleđa i vrijednosti Crne Gore, kao i obavještavanje međunarodne javnosti o aktuelnim dešavanjima u Crnoj Gori. Ukoliko se ovaj posao bude radio u skladu sa predloženim normama i na kvalitetno osmišljen organizacioni, tematski način mislim da će crnogorska diplomatsko konzularna predstavništva postati značajno kvalitetnija. Ona više neće biti samo klasične diplomatske institucije već centri iz kojih će se širiti pouzdane informacije o crnogorskoj ekonomiji, politici, kulturi i uopšte o našem društvu. Ovo je bitno, prije svega, zbog prezentacije iskorišćavanja ekonomskih potencijala Crne Gore zbog kulturne saradnje i posebno zbog adekvatnog rada sa iseljenicima.

Ministarstvo vanjskih poslova je ovim predlogom zakona sebi postavila zaista visoke ciljeve. To se uočava u članu 13 gdje je navedeno skoro 30 obaveza i nadležnosti ministarstva. To su zahtjevni zadaci koji podrazumijevaju visokoprofesionalno i stručno osposobljeno ministarstvo. Posebno se ističu zadaci ministarstva u analizi i procjenjivanju razvoja regionalnih i međunarodnih odnosa i dešavanja, naročito u oblasti vanjske i bezbjednosne politike, zatim analiziranje međunarodnog položaja Crne Gore i njenih bilateralnih odnosa sa drugim državama. Obaveza ministarstva je analiziranje informacija stranih medija koje se odnose na Crnu Goru i aktivnosti u međunarodnim organizacijama, kao i analize informacija specijalizovanih instituta i institucija koje se bave međunarodnom politikom. Ministarstvo se ovim zakonom obavezalo da će prikupljati i čuvati dokumentaciju o vanjskoj politici Crne Gore i da će podsticati naučno istraživački rad i obrazovanje u oblasti vanjske politike i međunarodnih odnosa.

Ukoliko ministarstvo uspije da realizuje ove zadatke onda je sigurno da ćemo dobiti pouzdane informacije o svim važnim dešavanjima u susjedstvu, Evropi i u svijetu, a posebno onih koji se tiču Crne Gore. To će biti neprocjenjivo naročito ako ...(Prekid)... tih analiza zavisi ne samo vanjska politika Vlade nego i međunarodne aktivnosti predsjednika države i Skupštine Crne Gore. Stručna i naučna analitika je oblast koja je najzahtjevnija jer za nju treba dosta materijalnih i ljudskih resursa. To je izazov i za mnogo veće države, a za Crnu Goru posebno i zato je ova namjera ministarstva veoma značajna. To je dokaz da ovaj zakon nije stvoren samo za narednu dekadu već da se njegovim normama postavljaju smjernice za rad crnogorske diplomatije bar do sredine ovoga vijeka. S tim u vezi su naučno istraživački i obrazovni rad u ministarstvu koji takođe moraju biti zasnovani na kvalitetnoj analitici međunarodnih odnosa, ekonomije i politike i položaja Crne Gore u njima.

Ako se ostvare ove namjere onda ministarstvo i diplomatsko konzularna predstavništva Crne Gore neće biti samo organi uprave i klasične birokratske institucije već centri za analizu, osmišljavanje i realizaciju kompleksne vanjske i uopšte državne politike. Važno je i što zakon promovira građanski koncept Crne Gore, predviđeno je da diplomatsko konzularna predstavništva rade na očuvanju državnog identiteta i pripadnosti Crnoj Gori kod iseljenika i očuvanju njihovog nacionalnog i kulturnog identiteta i ovim se potvrđuje da država Crna Gora i aktuelna vlast ni prema kome ne vode asimilatorsku politiku. Shodno Ustavu Crna Gora je građanska država ravnopravnih naroda i slobodnih vjeroispovijesti. Gradimo državni identitet koji je zbir svih crnogorskih različitosti, zbir svih nacionalnih identiteta i zbog toga će diplomatsko konzularna predstavništva jednako da se odnose prema svim iseljenicima iz Crne Gore. Sve drugo bi bilo pogrešno.

Ministarstvo vanjskih poslova i diplomatsko konzularna predstavništva u tome imaju presudnu ulogu i zato šefovi diplomatsko konzularnih predstavništava moraju imati poseban odnos prema ovom pitanju i moraju pokazati da su dorasli tom zadatku. Tako je bilo i do sada jer su u diplomatsko konzularnim predstavništvima i u misijama Crne Gore i do sada bili angažovani stručnjaci različitih identitetskih i političkih pripadnosti i oni su već uspostavili pravilan rad u ovoj oblasti.

Iz predloga zakona se može zaključiti da je ministarstvo vanjskih poslova sebi postavilo

visoke ciljeve za vođenje ove politike. Zato smatram da u ovom zakonu ministarstvu treba dati šansu da pokažu da su u stanju da ove ciljeve i realizuju i zato ću i podržati ovaj zakon. Hvala vam na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 14:00:01)

Zahvaljujem poslaniku Papoviću.

Dajem riječ Aleksandri Vuković, neka se spremi posle nje Ervin Ibrahimović.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (16.10.17 14:00:13)

Uvaženi potpredsjedniče Gvozdenoviću, uvaženi gosti parlamenta, gospodine Šuhoviću i gospodine Spajiću, drage građanke i građani Crne Gore,

Zakon o vanjskih poslovima jedne države jeste zakon koji joj stvar imidža u međunarodnoj zajednici, a to znači omogućio joj je da bude subjekat na velikoj šahovskoj tabli koju zovemo spoljna politika. Kakav će igrač na toj tabli biti Crna Gora u mnogome će zavisiti od dosljedne primjene ovoga zakona. Prijedlog zakona o vanjskim poslovima trebalo bi osvjetliti u jednom segmentu koji u ovome trenutku smatram najvažnijim za unapređenje crnogorske diplomatske misli i djelatnosti a u vezi je sa opštim duhom reforme obrazovnog sistema Crne Gore. Naime, članom 20 ovoga zakona predviđa se da poslove stručnog osposobljavanja i usavršavanja za vršenje poslova u oblasti vanjske politike i međunarodnih odnosa ministarstvo vrši preko Diplomatske akademije, a članom 97 detaljno se predviđa što ta nadležnost podrazumijeva.

Kako je polaganje pripravnčkog ispita, diplomatsko konzularnog i višeg diplomatsko konzularnog ispita, kao i druge provjere znanja u nadležnosti diplomatske akademije smatram da je njena uloga u stvaranju renomiranih diplomata u Crnoj Gori od presudnoga značaja s obzirom na činjenicu mladosti fakulteta političkih nauka na kome se za ovo vrijeme njegovog postojanja mogla stvoriti značajna struktura mladih diplomata kojima je ipak neophodno profilisanje na specijalizovanoj akademiji. U vezi sa tim želim istaći njenu važnost i u kojoj mjeri ona mora biti zakonski osnažena i definisana.

Neophodno je da u Crnoj Gori se stvori diplomatska mreža koja bi postala novi crnogorski brend. Čuli smo ovih dana - da bismo imali diplomate od formata izrazite individualnosti, izoštrenosti političkih pogleda i prepoznatljive po svojim spoljno političkim doktrinama, moramo uložiti sve raspoložive resurse u njihovo obrazovanje i stručno napredovanje. Nova diplomatija otvara polje djelovanja za eksperte iz oblasti multilateralne diplomatije, međunarodnog prava, prostornog uređenja, ekonomije i što je najvažnije kulture. Priznaćemo kako stara diplomatska garda odlazi sa scene, stvorio se vakuum pa nam preostaje da čekamo ljude koji bi uskoro mogli postati nositelji crnogorske diplomatije u trenucima kad se nalazimo u novim međunarodnim okolnostima kao država članica NATO-a i kao zemlja kandidatkinja za ulazak u Evropsku uniju. Već sada su nam potrebni ljudi koji vladaju bar dvama jezicima što se, da bi se pristupilo polaganju višeg diplomatskog ispita, ovim zakonom i predviđa i to znanje jednog zvaničnog jezika UN-a na nivou B2 i drugog stranog jezika na nivou C1. Po mome mišljenju kako bi se unaprijedila profesionalizacija kadra koji radi u oblasti vanjske politike ovo pravilo bi trebalo uvesti kao uslovi za polaganje diplomatsko konzularnog ispita što bi bilo u duhu aktualne reforme obrazovnog sistema po kome se od ove 2017. godine engleski jezik obavezno izučava od prvog razreda osnovne škole, a izučavaće ga i deca u predškolskom periodu.

Ako smo društvo koje je u doba nepostojanja diplomatske aktivnosti, o kome svjedoče danas neshvatljive prilike kada su Stanko Radonjić i vojvoda Gavro Vuković krčili put našoj spoljnoj politici, ne znajući ni za kakav protokol, mogli stvoriti prepoznatljive diplomate zašto ne bismo sada kad je crnogorska diplomatija otišla daleko od nekadašnjih stranputica na kojima se borila za očuvanje crnogorske države. Podsjećam na situaciju kada sultan Abdul Hamid neće da primi nekakvog poslanika bez uniforme diplomatske u odijelu carigradskih vrtlara i ratara, i

zahtijeva da Crnogorci dođu po američki obučeni u fraku. Oni su pak došli u crnogorskom kostumu.

Sa velikom nadom gledam u diplomatsku akademiju Ministarstva vanjskih poslova s obzirom na to da u okviru svojih nadležnosti od organizatora seminara, međunarodnih konferencija, ingerencijama uspostavljanja saradnje sa univerzitetsko naučnim centrima u Evropi i svijetu okuplja profesorke i profesore najelitnijih svjetskih univerziteta, iskusne diplomate, analitičare i državnike, koji sa polaznicima škole razmjenjuju iskustva, mišljenja, znanja pa je to najbolji prostor za razvijanje diplomatskog duha.

Ovaj zakon ima jasnu strategiju zapošljavanja pripravnika i decidiranim pravilima određuje njihovo usavršavanje do nivoa da postanu osposobljeni za diplomatsko konzularne poslove. U tom smislu ističem odredbe prema kojima se ispit za pripravnike polaže dva puta godišnje a sve vrijeme njihovo usavršavanje koje traje godinu i po dana, prati mentor diplomata iz organizacionog dijela u kome se pripravnik usavršava. Na taj način pokazuje se da vladina politika stručnog osposobljavanja pripravnika ima jasne ciljeve, a kao svoj krajnji ishod elitni kadar koji će bez sumnje biti uporedan pa čak i imati konkurentsku prednost na međunarodnom tržištu. Iskreno se nadam da će brižljiv odnos države, u ovom slučaju Ministarstva vanjskih poslova, prema mladom diplomatskom kadru u skorije vrijeme rezultirati pojavom nekoliko izuzetnih diplomata koji će crnogorskoj spoljnoj politici dati svjetsku auru i da će se u nastupajućim godinama zboriti o zlatnom dobu naše međunarodne državne reprezentacije.

Moraš da budeš nevidljiv svima koji gledaju u tebe, jedna je od preporuka za dobrog diplomatu. Samo se vidljivim i mjerljivim radom dolazi do te faze nevidljivosti koja je očigledna. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 14:06:36)

Hvala Aleksandra, zahvaljujemo.
Sad riječ dajemo Ervinu Ibrahimoviću.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (16.10.17 14:06:43)

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče Gvozdenoviću sa saradnikom, uvaženi ambasadore Šukoviću sa saradnikom, poštovane kolegice i kolege, dragi građani, poštovani iseljenici,

Dozvolite mi na početku da pozdravim studente koji su danas sa nama u ovom visokom domu i čini mi posebnu čast i odgovornost moje izlaganje prema njima.

S obzirom da je prošlo sedam godina od donošenja prvog Zakona o vanjskim poslovima, nakon obnove nezavisnosti, smatram vrlo pozitivnim i korisnim što je Ministarstvo vanjskih poslova predložilo novi zakon o vanjskim poslovima kojim treba da verifikuje pređeno iskustvo i značajne rezultate koje su Crna Gora i njena diplomatija ostvarili na planu vanjske politike. Tu prije svega mislim na članstvo u NATO i veliki napredak u pregovorima sa Evropskom unijom. Ako znamo da je prošlo tačno 10 godina od potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Crne Gore sa Evropskom unijom, koje je uslijedilo nakon samo godine od sticanja nezavisnosti. Napredak koji je preporučuje da bude prva sljedeća članica Evropske unije iz našeg regiona, svakako i ukupnom poboljšanju međunarodnog položaja Crne Gore.

Dakle, nema sumnje da je jedan ovakav akt i te kako bio potreban kako bi Crna Gora, odnosno njena diplomatija imali snažno oruđe u svojoj misiji zaštite interesa Crne Gore i njenih građana u inostranstvu. O ovom zakonu je bilo riječi na matičnom odboru za međunarodne odnose i iseljenike na kojoj je dobio podršku uz prihvatanje amandmana, kao i činjenice da nije bilo suštinskih razloga da se on zaustavi i vrati predlagaču na doradu. Međutim, to ne znači da je predloženi tekst idealan i da nije bilo prostora za njegovo unapređenje kroz još neko amandmansko djelovanje ili kroz preporuke da se neki segmenti zakona poboljšaju kroz

podzakonske akte, tj. pravilnike koji treba da proiziđu iz njega. U tom smislu, kao i zbog interesovanja građana Crne Gore iznijeću nekoliko kritičnih zapažanja koje treba predlagač da shvati kao dobru namjeru da zajednički dođemo do najboljih rješenja. Takođe, zahvaljujem predlagaču na vrlo konstruktivnim pojašnjenjima predloženog zakona na matičnom odboru.

Smatram generalno da je zakon prenomiran, to znači da su neki djelovi mogli biti kraći i bez detaljisanja, da te stvari treba uraditi podzakonskim aktima. Recimo, član 3 -- Principi međunarodne saradnje je suvišan i on više pristaje za neku deklaraciju ili rezoluciju. Jer, principi međunarodne saradnje su sadržani u Povelji Ujedinjenih nacija i osnivačkim aktima niza drugih globalnih međunarodnih organizacija poput OEBS-a, Savjeta Evrope, itd. Međutim, ovaj član ne smete da ostane ako predlagač to smatra neophodno.

Slično mislim i o članu 11 - u kome se navedeni izrazi i pojmovi koji pominju u zakonu a u suštini su prepisani iz Bečke konvencije o diplomatskim odnosima iz 1961. godine. Dakle, ni on nije smetnja samo mislim da je suvišan ako sva ta pojašnjenja imamo u Bečkoj konvenciji.

Skrenuo bih pažnju na član 57 u kome se govori o rukovodećim licima Ministarstva vanjskih poslova. Zapravo, stav 3 je za mene dosta nejasan. Naime, u tekstu ovog stava se kaže da državni sekretar i generalni sekretar danom imenovanja zasnivaju radni odnos što je prilično kontradiktorno ako se prethodno kaže da se oni imenuju iz reda profesionalnih diplomata koji su već u stalnom radnom odnosu. Ukoliko ih vlada smijeni oni ne gube radni odnos već se vraćaju na dužnosti koje su obavljali prije imenovanja kao profesionalne diplomate. Uostalom, takvu situaciju imamo i sada da su državni sekretar i generalni sekretar imenovani na te dužnosti kao profesionalci koji su u stalnom radnom odnosu u Ministarstvu vanjskih poslova. Vjerovatno je predlagač mislio na mogućnost da na te dužnosti budu imenovana lica iz drugih organa ali to se kosi sa intencijom ovog zakona da ta mjesta pokrivaju ljudi sa dugim diplomatskim iskustvom, a to mogu biti samo karijerne diplomate.

U članu 61 se govori o generalnom direktoru. Vrlo kratko i nedorečeno s obzirom da se radi o mjestu koje zahtijeva prilično profesionalnog znanja i iskustvo u diplomatiji trebalo bi propisati i minimum diplomatskog iskustva, recimo pet ili 10 godina iskustva na diplomatskim poslovima, od čega bar jedan ili dva mandata u inostranstvu jer na takvo odgovorno i zahtjevno mjesto ne mogu se imenovati ljudi sa skromnim diplomatskim iskustvom. Tako je bar u drugim diplomatijama, a razumijem da mi još nemamo izgrađeni kadar i da smo prinuđeni na improvizovano rešenje. Međutim, ako težimo profesionalizaciji diplomatije onda moramo poštovati standarde koje imaju zemlje Evropske unije, a koje su približno naše veličine. Napomenuću da sam uvažio sugestiju predlagača i da sam odustao od ovog amandmana. U članu 70 u tački 1 kao poseban uslov za zasnivanje radnog odnosa navodi se znanje jednog ili više stranih jezika pri čemu se ne precizira na koje se jezike misli.

Dakle, s formalne tačke gledišta dovoljno je da kandidat poznaje, recimo, bosanski, hrvatski ili srpski jezik i da zadovolji ovu formu. Ne možemo preći preko ove činjenice kao nebitne i zbog ovakvih uslova u javnosti i u medijima se ostavlja prostor za razne komentare. Da bismo otklonili takve negativne komentare moramo precizno reći da se pod stranim jezicima podrazumijevaju diplomatski jezici koji su u upotrebi u Ujedinjenim nacijama, a da podsjetim to su engleski, francuski, španski, kineski, arapski itd. Takođe, treba ubaciti i njemački jezik. Kada je riječ o praktičnoj vrijednosti onda je na prvom mjestu engleski kao standardni uslov, a onda i ostali kako bi se zadovoljio ovaj uslov. S formulacijom jedan od stranih jezika ostavljamo prostor za slobodno tumačenje da se računa bilo koji jezik. Zahvaljujem još jednom na nekim pojašnjenjima predlagača.

Član 75 govori o ispitu za pripravnike. Mislim da se u ovom slučaju ne može govoriti o ispitu već o testiranju da li neki kandidat posjeduje znanja i psihofizičke sposobnosti da konkuriše za diplomatsku praksu. Pripravnik koji prođe test ide na polaganje državnog ispita i kasnije diplomatsko konzularnog ispita ili bi trebalo diplomatsko konzularni ispit tako koncipirati da uključi i predmete iz državnog ispita tako da se izbjegne polaganje dva ispita, što mislim da je neracionalno. Uostalom, ovakvo rešenje imala je bivša jugoslovenska diplomatija o čijim kvalitetima je suviše govoriti i čije iskustvo i danas treba koristiti tamo gdje je moguće.

Član 79 koji, takođe, govori o pripravnici, odnosno njihovom stručnom osposobljavanju

sadrži, po meni, jednu nelogičnost. Naime, u stavu 4 se kaže da nakon stručnog osposobljavanja u trajanju od 18 mjeseci pripravnik polaže diplomatsko konzularni ispit. Nije mi jasno zašto ne 12 nego 18 mjeseci, kako predviđaju svi zakonski akti za pripravnika. Mislim da je to nestandardno rješenje jer se treba vratiti na ovo 12 mjeseci. To korenspondira i predlogom da lice koje zasnjuje radni odnos u Ministarstvu vanjskih poslova stiče pravo da polaže diplomatsko konzularni ispit nakon godinu dana od zasnivanja radnog odnosa.

Na kraju, želim da ukažem na jednu nedoslednost u članu 99 koji propisuje koeficijent o zaradama. Smatram da je napravljen propust ili neadekvatno korištenje komparativnih iskustava etabliranih diplomatija kada je riječ o rangiranju ambasadora u Ministarstvu vanjskih poslova ili tzv. ambasadora s posebnim ovlaštenjima ili specijalnim ovlaštenjima koji su smješteni u drugu grupu poslova i za glavnog diplomatskog inspektora s koeficijentom 13,83. Na osnovu iskustava i znajući situaciju u Ministarstvu vanjskih poslova nedopustivo je da generalni direktori budu ispred ambasadora ako znamo da na tu funkciju može biti imenovan diplomata u zvanju ministra savjetnika i sa skromnim diplomatskim iskustvom. Sada imamo situaciju da generalni direktori polažu diplomatsko konzularni ispit pred komisijom u kojoj su ambasadori kao ljudi s iskustvom u diplomatiji od preko 30 godina i s više mandata u inostranstvu kao šefovi DKP-a.

Moj predlog je bio da se ambasadori s posebnim ovlaštenjima rangiraju u grupu I i odmah iza državnog generalnog sekretara, a ispred generalnih direktora. Jer, ako želimo da poštujemo profesionalizam, znanje, iskustvo onda svakako ovo rešenje nema alternativu. Zahvaljujem još jednom na vašim sugestijama i na jednim realnim okolnostima koje se trenutno dešavaju u našoj zemlji, odnosno u Ministarstvu vanjskih poslova.

Na kraju, želim da pohvalim predlagača na ogromnom uloženom radu, na izradi svakako unaprijeđenog Prijedloga zakona o vanjskim poslovima u odnosu na zakon iz 2010. godine za koji vjerujem da će kroz afirmaciju profesionalnih standarda osavremeniti rad službe vanjskih poslova, jačanje kapaciteta DKP-a i Diplomatske akademije, kao i konačno uvećanje zarade zaposlenih doprinijeti kvalitetnijem djelovanju Crne Gore, odnosno njene diplomatije na međunarodnom planu, a samim tim i zaštite interesa i ugleda Crne Gore i njenih građana u inostranstvu. Poslanici Bošnjačke stranke će podržati predloženi zakon. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 14:17:11)

Zahvaljujem poslaniku Ibrahimoviću.

Sada riječ dobija Andrija Popović, a poslije toga Mićo Orlandić. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (16.10.17 14:17:21)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Daću nekoliko sugestija u ime Liberalne partije kako bi Zakon o vanjskim poslovima koji je solidno urađen možda bio i poboljšan.

Kao što smo čuli, počeci crnogorske diplomatije sežu od početka 18. vijeka. Dakle, crnogorska diplomatija traje već preko 300 godina. Rodonačelnici dinastije Petrović Njegoš, Vladika Danilo, Sava su ti koji su prvi uspostavili diplomatske veze s Rusijom.

Moram reći da je nedostatak ovog prijedloga zakona taj što nije ponuđen na javnu diskusiju kojoj bi prisustvovala institucije i organizacije involvirane u međunarodne odnose naše zemlje kako u oblasti spoljne politike tako i inkorporirane u privredne, kulturne, sportske i druge sfere. Sigurno bi dobili dosta korisnih sugestija jer je svima u interesu da se unaprijedi ova veoma značajna oblast. Više se ne polaže samo diplomatsko konzularni ispit kada dolazite u Ministarstvo vanjskih poslova već ga polažete kada prelazite sa sekretarskog na savjetnički nivo, a novajlije će morati da prođu i mentorski rad od 18 mjeseci sa starijim i iskusnijim diplomatama. Poošttravanjem

kriterijuma za prijem novih ljudi u Ministarstvo vanjskih poslova je neophodno jer to je oblast koja zahtijeva kadrove koji imaju znanje o međunarodnim odnosima i koji dobro vladaju stranim jezicima.

U Prijedlogu novog zakona o vanjskim poslovima ostala je odredba po kojoj se najviše 20% šefova diplomatsko konzularnih predstavništava postavljaju na funkciju kroz tzv. politička imenovanja, a treba istaći da diplomata ne može biti član organa političke stranke. Vjerujem da ćemo amandmanski ispraviti ovaj procenat. Praksa je u cijelom svijetu negdje 30%, a negdje je čak i do 50% za politička imenovanja.

U Crnoj Gori koji tek stvara svoju diplomatiju potpuno je nerealno da 80% šefova diplomatskih misija budu isključivo profesionalci, odnosno karijerne diplomate. Zemlje koje su izuzetno razvijene i koje imaju vjekovnu tradiciju u diplomatiji kombinuju karijerne diplomate s političkim imenovanjima. Politička imenovanja podrazumijevaju vrhunske naučnike, kulturne radnike, privrednike. Takvi kadrovi uz profesionalnu ekipu u samoj ambasadi nose i nešto više nego što je diplomatski poziv - reputaciju vrhunskih stručnjaka u svojim oblastima i oni su važni partneri i sagovornici. Kada šaljete neiskusne početnike s možda pet, šest godina staža na nivo ambasadora onda tog čovjeka upropaštavate i isto tako potcjenjujete tu zemlju koja u ambasadoru ne traži samo poštaru koji će prenositi poruke već i sagovornika o pojedinim bitnim temama.

U diplomatske vode moraju se slati isključivo ljudi koji nemaju nikakvog tereta bilo moralnog, krivičnog ili nekog drugog, i o tome treba da vodi računa ministar vanjskih poslova.

Treba istaći u ovom prijedlogu zakona značajnu ulogu Diplomatske akademije što je bilo i neophodno. Diplomatsko-konzularna mreža je i sada prevelika, Liberalna partija misli da bi se trebalo zadržati na onome što su spoljnopolitički prioriteti Crne Gore, a đe god je moguće u saradnji sa državama bivše Jugoslavije dogovarati neko zajedničko prisustvo kroz povjeravanje, da oni obavljaju određene konzularne poslove, pa sve dotle da se možda čak u zemljama đe nemamo sopstvenu ambasadu sa tim drugim zemljama koje slično gledaju, dogovori zajedničko Diplomatsko-konzularno predstavništvo i da se podijele troškovi.

To bi mogao biti jedan pokazatelj da smo međusobno stekli dobre odnose, kako bi te poslove mogli zajednički da obavljamo. Mislim da to, ukoliko se bude razvijala Evropska unija, može biti jedan model kojem će se i ona okretati u svom razvoju. Možemo biti zadovoljni učincima crnogorske diplomatije od obnove crnogorske državnosti prije 11 godina.

Takođe, kod istorijskog ulaska u punopravno članstvo NATO saveza ove godine, a veliki izazovi crnogorsku diplomatiju očekuju u procesu pristupanja Evropskoj uniji, što je sada najveći vanjsko-politički cilj naše države, a koji će nesumnjivo uslijediti u narednih tri do četiri godine.

Liberalna partija će podržati Prijedlog zakona o vanjskim poslovima. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALAČI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 14:23:58)

Zahvaljujem, poslaniku Popoviću.
Sada dajem riječ poslaniku Orlandiću, izvolite.

MIĆO ORLANDIĆ (16.10.17 14:24:09)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.
Poštovanje svima.

Želim da istaknem par stvari vezano za ovaj zakon, jer mislim da sama činjenica da ćemo danas, da danas raspravljamo i da ćemo možda danas usvojiti drugi Zakon o vanjskim poslovima Crne Gore, govori zaista puno o svemu onome što smo ostvarili u proteklom periodu.

Međutim, isto tako želim da kažem da mi i kad je diplomatija i spoljna politika nijesmo država bez ogromnog istorijskog nasleđa i kad su diplomatski poslovi u pitanju, i mislim da taj kontinuitet obnavljanja i propadanja je jako bitan da imamo i u našoj Diplomatskoj akademiji i da imamo u našoj diplomatskoj praksi.

Malo smo učili o onome što su generacije ljudi u Crnoj Gori maltene hiljadu godina radili i činili za svoju državu, i malo ljudi zna da je državna politika Duklje i njena diplomatija na ovim prostorima obezbijedila preko 150 godina mira i stabilnosti.

Ne sjećamo se takođe, i onoga što je država Crnojevića uradila kroz svoje diplomatske aktivnosti svrstavajući Crnu Goru u red prosvijećenih zemalja štampajući sve one knjige na Cetinju ili oko Cetinja. I tako redom se kroz jedan kontinuitet svih naših aktivnosti, mislim da je prilika da se sjetimo i vladike Save, koji boraveći u Moskvi shvata ključnu stvar da se tamo malo zna o Crnoj Gori, i on smogne snage za veoma kratko vrijeme da napravi istoriju Crne Gore, da to promovise, da to prezentira i da širi taj neuništivi duh Crne Gore i na tim prostorima. I o tom nekom kontinuitetu se može pričati do današnjih dana, i nije samo crnogorska diplomatija bila omeđena zakonima ili, što kažu, inicijativama, ali je jedno što je karakteristično za sve, a to je, da se trudila uvijek da visoko drži do državnih i nacionalnih interesa Crne Gore. Nekada više, nekada manje uspješno, nekada sa žaljenjem i sjetom ostavljajući pisane tragove i pisana dokumenta o postojanju Crne Gore.

Isto tako možemo reći da je jako bitna stvar koja je predviđena u postojećem prijedlogu zakona, da se ta arhiva i dokumentacija ažurira, objedini i bude u funkciji školovanja svih onih ljudi koji će raditi na promovisanju državnih, nacionalnih i građanskih interesa Crne Gore.

Ne želim da posebno ulazim u predložena rješenja, jer sam u potpunosti zadovoljan ovim da imamo zakon, da smo država koja definiše zakonom svoje prioritete, svoju organizaciju u diplomatskoj službi i jednostavno mislim da ćemo se svi složiti da ovom prijedlogu zakona svakako treba dati šansu i ići u novu organizaciju ukupne diplomatske službe, jer mislim da je vrijeme da se i kroz ova zakonska rješenja uradi jedna kvalitetna analiza dosadašnjih diplomatskih rezultata kako pojedinačno tako i ukupno, i isto tako da kažem nije spoljna politika vezana samo za Ministarstvo vanjskih poslova, već svi subjekti moraju biti dio jednog jedinstvenog sistema koji će imati po meni prije svega taj zadatak, da se brine o državnim, građanskim i nacionalnim interesima i mislim da je jako dobro što je dodata i ekonomska komponenta.

Zato želim da kažem da ćemo mi socijaldemokrate glasati sa obje ruke za ovaj prijedlog zakona. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 14:29:52)

Hvala, poslanice Orlandiću.

Na ovaj način smo iscrpili prijavljene diskutante.

Pitam samo predstavnika Vlade, da li želi da da neki kratak osvrt na određene diskusije? Izvolite, gospodine Šukoviću.

VESELIN ŠUKOVIĆ (16.10.17 14:30:15)

Hvala.

Prije svega u ime obrađivača i resornog ministarstva, zahvaljujem se uvaženim poslanicima na riječima pohvale upućenih na predlog zakona koji je danas pred vama i koji definiše oblast međunarodne vanjske politike.

To je rezultat jednog analitičkog, ozbiljnog i timskog rada i ja se ovom prilikom zahvaljujem dosadašnjem generalnom sekretaru ministarstva Srđi Spajiću i svima ostalima predstavnicima drugih resornih ministarstava i vladinih organa koji su učestvovali u izradi.

Da kažem samo, da nije korištena uobičajna praksa, dostavljanje mišljenja, nego smo to zajednički radili sa svim ministarstvima koji su na posredan ili neposredan način zainteresovani i tiče se i materije zakona.

Pokušaću vrlo kratko da ukažem i da na jedan sintetičan način odgovorim na par dilema i postavljenih pitanja, a počecu redom.

Uvaženi poslanik Nikolić i predsjednik Međunarodnog odbora, odnosno Odbora za

međunarodne odnose i iseljenike tačnije rečeno, je pominjao, a i drugi poslanici generacijski i ja sam, odnosno evidentno da Ministarstvo vanjskih poslova polako ali sigurno ulazi u smjenu generacije tih starih iskusnih kadrova koji su stasali u drugim državnim i drugim uslovima, i upravo intencija ovog zakona kao što je prepoznato i više od 50 posto normi novih u odnosu na važeći zakon se odnosi na adekvatnost sposobljavanja mladog diplomatskog kadra, i prevazilaženje tog problema, i diplomatska akademija je u svim kao dio institucionalne ministarstva prepoznata kao nosilac tih aktivnosti i ja bih rekao da upravo na tim mladim kadrovima je obaveza da iznesu i unaprijede nasleđe koji smo mi do sada radili i postigli na ovom planu. Ti kriterijumi su pooštreni i upravo zbog toga je i 18 mjeseci pripravnički staž i mentorski koncepti i sve ostalo. Što se tiče uvaženog poslanika Martinovića, sa zamolnicom da se Ministarstvo vanjskih poslova preseli na Cetinje nema potrebe za zamolnicom, sjedište Minsitarstva vanjskih poslova je na Cetinju, Zakon o prijestolnom gradu to definiše i na nama je da u najkraćem mogućem periodu stvorimo uslove za efikasno funkcionisanje ministarstva u Prestolnici Cetinje i na taj način stvorimo uslove da se ministarstvo nakon punog vijeka vrati u matični grad. Što se tiče stranih diplomatskih konzularnih predstavništava to zavisi ne od naše želje nego od njihovih orijentacija i mogućnosti. Samo ukratko vezano je za strane jezike, i za sve ostalo uvaženi poslanik Ibrahimović pomenuo je i mi smo detaljno raspravljali na matičnom odboru, u konstruktivnoj atmosferi došli do zaključaka i ovom prilikom samo vezano za taj korpus njegovih pitanja, da ukažem da će se i po zakonskim aktima preciznije definisati i da ćemo postići da onemogućimo bilo kakvu zloupotrebu ili eventualno šire tumačenje.

I za kras, poslanik Popović je pomenuo i svi ostali taj takozvani 30% odnosno amandman koji se odnosina uvećanje procenta političkih imenovanja za šefove diplomatsko konzularnih predstavništava, obrađivač Vlada i ministarstva su svjesni da u predstojećem periodu će biti više nego potrebno da kadrovi van matičnog ministarstva ti takozvani karijerni kadrovi, se za šefove DKP-a imenuju iz oblasti ne samo politike nego i privrede i kulturno informativnog miljea, i da na taj način prevaziđemo jaz koji nam evidentno kadrovski koji nam predstoji u sledećih par godina.

Ja se zahvaljujem i nadam se da će poslanici uvažiti ove preporuke i sugestije, i glasati za naš predlog. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (16.10.17 14:35:15)

Hvala lijepa.

Zahvaljujem se gospodinu Spaiću i gospodinu Šukoviću. Na ovaj način smo završili raspravu povodom ove tačke dnevnog reda.

Prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda to je **Predlog zakona o uslugama.**

Ovdje su ovlašćeni predstavnici ministarka Sekulić i Goran Šćepanović, generalni direktor Direktorata za multilateralnu i regionalnu trgovinsku saradnju i ekonomske odnose sa inostranstvom, malo duži naziv što znači da onako ima dosta posla u tom direktoratu.

Izvestioci odbora su Miloš Nikolić Zakonodavnog odbora i Predrag Sekulić Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Pozivam gospodina Šćepanovića da da dodatno obrazloženje ovog zakonskog rješenja.

Izvolite.

GORAN ŠĆEPANOVIĆ (16.10.17 14:36:16)

Hvala potpredsjedniče.

Sloboda pružanja usluga predstavlja jednu od četiri slobode za funkcinisanje jedinstvenog tržiša Evropske unije. Važnost slobode pružanja usluga govori činjenica da usluge generišu preko 70% bruto društvenog proizvoda u zemljama Evropske unije kao da imaju snažan uticaj na formiranje potreba i želja potrošača na tržištu. To je od posebne važnosti za ekonomiju Crne

Gore snažno orjentisano na sektor usluga i uz model baziran na privlačenju stranih investicija kroz kontinuirano unapređenje poslovnog ambijenta.

Ovaj zakon se primjenjuje na one usluge koje se pružaju uz naknadu i za čije vršenje je neophodna odluka organa vlasti, odnosno na sve usluge koje nijesu eksplicitno isključene iz primjene, a isključene su finansijske usluge, usluge oblasti saobraćaja, audio vizuelne usluge, elektronske, komunikacione usluge, zdravstvene usluge, usluge u vezi sa socijalnim stanovanjem, socijalnom dječjom zaštitom. Kako je tržište usluga veoma dinamično zakonom se obezbjeđuju pravila i za nove usluge koje se pojavljuju na tržištu. Puna primjena ovog zakona predviđena je danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, a pored pojednostavljenja procedure za obavljanje uslužnih djelatnosti definisana je lista zahtjeva koji se ne smiju primjenjivati prilikom poslovnog nastanjanja privrednih subjekata, kao što su diskriminatorni uslovi u pogledu državljanstva, mjesta registrovanog sjedišta reciprociteta, primjena ekonomskog testa, potreba tržišta dok se omogućava i sloboda prekograničnog pružanja usluga, na privremenoj ili povremenoj osnovi od strane privrednog subjekta osnovanog u državi članici Evropske unije. Zakonom se predviđa i uspostavljanje jedinstvene kontakta tačke u Ministarstvu ekonomije čime će se osigurati laka dostupnost informacija elektronskim putem i mogućnost da se tim informacijama pristupi bez prepreka kao i to da se na jednom mjestu mogu obaviti svi postupci, formalnosti kao i pristupanje informacionog sistema unutrašnjeg tržišta za administrativnu saradnju i elektronsku razmjenu informacija unije, a u cilju kontrole očuvanja i unapređenja kvaliteta i bezbjednosti usluga. Bitno je napomenuti da puna primjena Zakona o uslugama stupa na snagu danom ulaska Crne Gore u Evropsku uniju. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 14:39:10)

Zahvaljujem direktoru Direktorata za multilateralnu i regionalnu trgovinsku saradnju i ekonomske odnose sa inostranstvom gospodinu Šćepanoviću.

Za prijavljene imamo koleginicu Jovanku Laličić, koju ne primjećujem u sali, na sjednici je Zakonodavnog odbora. Onda mogu zaključiti raspravu i reći da je pretres završen i ovoj tački. Izjasnićemo se naknadno.

Zahvaljum gospodinu Šćepanoviću.

Prelazimo na desetu tačku dnevnog reda **Predlog zakona o dopuni Zakona o zaštiti potrošača.**

Ovlašćeni prestavnici Vlade su Dragica Sekulić, ministarka ekonomije i Jovo Rabrenović, generalni direktor Direktorata za razvoj nacionalnog brenda i zaštitu potrošača. Izvjestioci odbora su Miloš Nikolić Zakonodavnog i Jovanka Laličić Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Kolegince Laličić, mi smo bili zaključili raspravu, na žalost, kolega iz ministarstva nije više prisutan i pretres smo završili.

Otvaram pretres i ponovo pitam predstavnika Vlade da li želi dati obrazloženje? Želi.

Riječ ima gospodin Jovo Rabrenović.

Izvolite.

JOVO RABRENOVIĆ (16.10.17 14:40:28)

Poštovani potpredsjedniče, uvažene dame i gospodo.

Danas se na dnevnom redu nalazi Zakon o dopuni Zakona o zaštiti potrošača. Dopunom Zakona o zaštiti potrošača mijenjamo član 39 Zakona o zaštiti potrošača i dodajemo jedan novi dio koji se odnosi i izuzima elektro energetske sistem, odnosno usluge od javnog interesa kod distributivnih mreža. Prije svega govorimo o elektro energetskim mrežama izuzimaju ih iz obaveze da u računu mora biti ubrojan i ona stavka koja se odnosi, i troškovi koji se odnose na distribuciju odnosno modernizaciju i izgradnju rekonstrukciju distributivne mreže. Ovu izmjenu

vršimo prije svega iz prostog razloga kako bi ovaj zakon usaglasili i ovu odredbu usaglasili sa odredbom Zakona o energetici, a naravno kako bi je usaglasili sa odredbama odgovarajućih evropskih propisa koji takođe nalažu na isti način da se ova obaveza mora izvršiti. Tako da suštinski zaključak su izmjene i dopune zakona da će sastavni dio računa za elektroenergetske usluge biti i ovaj dio koji se odnosi na rekonstrukciju, modernizaciju i izgradnju mreže. Prenosimo faktično stanje koje je regulisano Zakonom o energetici i tu nikakvih posebnih promjena neće biti niti će doći do nekih pomjeranja na samom tržištu što se tiče cijene iznosa računa koji se odnosi na tu stavku. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 14:42:12)

Zahvaljujem se gospodine Rabrenović. Za sada imamo dvoje prijavljenih, ispred Kluba Demokratske partije socijalista Mihailo Anđušić i ispred Kluba Bošnjačke stranke, Albanaca Odlučno i HGI-a kolega Ervin Ibrahimović koga i pozivam da se priključi u radu Skupštine. Izvolite kolega Anđušiću.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (16.10.17 14:42:41)

Zahvaljujem se predsjedavajući.

Ja bih zaista vrlo kratko pokušao da dam doprinos prvenstveno i isključivo u dijelu poruke crnogorskoj javnosti, odnosno građanima i samim potrošačima i primarno predmet ove izmjene zakona. Zašto kažem isključivo poruke prema javnosti? Prvenstveno iz razloga što se u posljednjih nekoliko sedmica po meni donekle i očekivano u nekim sredstvima javnog informisanja pokušala spinovati informacija vezana za suštinu izmjene ovog zakona. Takođe, bio sam u prilici da i od strane jednog broja građana čujem poruke zabrinutosti i nejasnoća vezano za određene potencijalno negativne konotacije, koje bi ove izmjene mogle da donesu po same potrošače. Dakle, vrlo jasna objašnjenja čuli smo i od strane predstavnika predlagača a takođe svako ko je bio zainteresovan mogao se na valjan način informisati iz objavljenog izvještaja od strane matičnog odbora.

Članom 39 Zakona o zaštiti potrošača definisano je da trgovac koji pruža uslugu od javnog interesa putem distributivne mreže ne smije potrošaču uračunavati u cijenu usluge troškova izgradnje, rekonstrukcije i modernizacije distributivne mreže. Predloženom dopunom, poslije stava 1 navedenog člana, dodaje se novi stav koji ukazuje da se odredba stava 1 ovog člana ne odnosi na usluge od javnog interesa u oblasti distribucije i snabdijevanja električnom energijom. Navedena izmjena neophodna je prvenstveno usljed potrebe usaglašavanja sa Zakonom o energetici i u krajnjem sa direktivama Evropske unije.

Ono što smatram da je ključna poruka i glavno pojašnjenje pomenute izmjene a tiče se interesovanja javnosti i nejasnoća kod potrošača jeste činjenica da predložena izmjena neće proizvesti dodatno finansijsko opterećenje potrošačima, uzimajući u obzir činjenicu da su navedeni troškovi već uračunati u cijenu za utrošenu električnu energiju primjenom odredaba Zakona o energetici. Dakle, trošak održavanja distributivne mreže, shodno Zakonu o energetici, već je uračunat kroz iskazivanje na račun potrošača. Takođe, za implementaciju izmjene ovog zakonskog rješenja nisu potrebna dodatna finansijska sredstva iz državnog budžeta.

Na kraju, svakako bih želio da izrazim zadovoljstvo održavanjem jednog stabilnog kontinuiteta i ažurnosti od strane Vlade u dijelu procesa usaglašavanja zakonskih rješenja sa direktivama Evropske unije čemu u prilog ide i ova izmjena Zakona po skraćenom postupku. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 14:45:16)

Hvala vam kolega Anđušić.

Sljedeći riječ ima šef Kluba manjinskih partija Ervin Ibrahimović. Izvolite.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (16.10.17 14:45:26)

Zahvaljujem poštovani potpredsjedniče Nimanbegu.

Koristim priliku da pozdravim gospodina Rabrenovića sa saradnikom.

Otvaranje i funkcionisanje jedinstvenog evropskog unutrašnjeg tržišta, zaštita potrošača postaje zvanična politika Evropske unije. Promovisanje prava potrošača, prosperiteta i blagostanja su osnovne vrijednosti u Evropskoj uniji. To se ogleda u njegovom zakonodavstvu. Ugovorom iz Matrikta iz 1993. godine stvoreni su uslovi za zaštitu potrošača kao jedinstvene politike Evropske unije.

Pitanje zaštite potrošača u tržišno zrelih privredama iddruštvima nije novijeg datuma, ali sa druge strane građani u Crnoj Gori na, slobodno mogu reći, početnom stepenu upoznavanja sa svojim potrošačkim pravima. Institucije sistema u skladu sa predpristupnim pregovorima sa Evropskom unijom, zajedno sa organizacijama civilnog društva prepoznali su značaj i potrebu za jačanjem i poboljšanjem institucionalnog i zakonskog okvira u cilju zaštite prava potrošača.

Zakon o zaštiti potrošača Crne Gore donesen 2014. godine i dobrim dijelom je usaglašen sa preporukama Evropske unije. U cilju usaglašavanja sa Zakonom o energetici i odredbama prava Evropske unije iz oblasti energetike, utvrđen je predlog zakona o dopuni Zakona o zaštiti potrošača. Definisanim izmjenama je utvrđeno da trgovac koji pruža uslugu od javnog interesa putem distributivne mreže ne smije potrošaču uračunavati u cijenu usluge troškova izgradnje, rekonstrukcije i modernizacije distributivne mreže i to u slučaju kada su u pitanju usluge od javnog interesa u oblasti distribucije i snabdijevanja električnom energijom. U skladu sa tim potrošač prilikom korišćenja javne usluge u oblasti distribucije i snabdijevanja električnom energijom koja se pruža putem distributivne mreže neće biti dodatno finansijski opterećen s obzirom da su navedeni troškovi u cijenu usluge već uračunati primjenom odredbe Zakona o energetici.

Dopuna odredbe člana 39 Zakona o zaštiti potrošača vrši se iz razloga usaglašavanja sa Zakonom o energetici čije izmjene i dopune su zbog neophodnosti usklađivanja zakonskih rješenja sa Odlukom Ustavnog suda predviđene da se donesu po skraćenom postupku, kao što je u obrazloženju rečeno.

Predloženim zakonom o izmjeni Zakona o zaštiti potrošača definiše se dalje usaglašavanje sa Direktivom 2009/72 Evropske komisije opštim pravima za interno tržište električne energije i Regulativom 3472013 Evropskog parlamenta i Savjeta kako bi se riješila neusaglašenost sa propisima u oblasti energetike.

Na tekst prijedloga zakona i pripremili izvještaj o sprovedenoj analizi procjeni uticaja propisa sa aspekta implikacije na poslovni ambijent, ne postoje primjedbe Ministarstva ekonomije.

Ciljevi koji će se postići donošenjem ovog zakona predstavljaju ispunjavanje obaveza koje je Vlada Crne Gore preuzela potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Odnosi se na usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije.

Zahvaljujem potpredsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 14:49:07)

Hvala i vama kolega Ibrahimović.

Da li se još neko javlja za riječ?

Onda ću pitati predstavnika Vlade da li želi završnu riječ?

Zbog toga konstatujem da smo završili pretres i da ćemo o ovoj točki se izjasniti naknadno.

Sada prelazimo na jedan veoma interesantan zakon a to je **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Osman Nurković, ministar saobraćaja i pomorstva i

Vladan Radonjić, generalni direktor Direktorata za pomorski saobraćaj.

Izvjestioci odbora su Jovanka Laličić Zakonodavnog odbora i Mićo Orlandić Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Predstavnik Vlade dopunsko obrazloženje. Izvolite.

VLADAN RADONJIĆ (16.10.17 14:50:16)

Poštovani poslanici,

Crna Gora je u posljednjih par godina pridruženi član Pariskog memoranduma o razumijevanju, organizacije koja okuplja sve zemlje Evropske unije koje izlaze na more i sprovodi jedinstveni sistem inspeksijskog nadzora nad stranim brodovima koji uplovljavaju u luke država članica.

U cilju sticanja prava na punopravno članstvo Vlada Crne Gore ovim predlogom zakona u potpunosti usklađuje crnogoski sistem inspeksijskog nadzora brodova sa evropskim i stvara pravnu osnovu za donošenje pravilnika koji će do detalja primijeniti odredbe sporazuma o Pariškom memorandumu kojeg je Skupština Crne Gore ratifikovala 31. jula 2015. godine.

Osim navedenom Predlog zakona izvršena je i implementacija amandmana 2014 Međunarodne konvencije o radu pomoraca kojima se u značajnoj mjeri obezbjeđuju bolji uslovi života i rada pomoraca kako na crnogorskim tako i na stranim brodovima i kompanijama na kojima trenutno radi oko 7.000 crnogorskih pomoraca. Povratkom na bijelu listu crnogorskih pomoraca i donošenjem ovih izmjena i dopuna Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe crnogorsko pomorstvo pravi veliki iskorak u ispunjavanju zahtjeva u poglavlju AS pregovora sa Evropskom unijom. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 14:51:48)

Hvala Vam, kolega Radonjiću.

Takođe bih želio pozdraviti gospodina Miloševića, što sam izostavio samo iz razloga podsjetnika u uvodnom dijelu. Moram primijetiti da nas danas ministri ne posjećuju tako puno, ali nadam se da ćemo imati konstruktivnu raspravu iz razloga što su direktori direktorata vjerovatno dovoljno angažovani da bi mogli da konstruktivnu raspravu zaokružimo u ovom domu.

Za riječ su se javili ispred Kluba Demokratske partije socijalista, koleginica Jovanka Laličić i ispred Socijaldemokrata i Liberalne partije kolega Andrija Popović.

Ja bih se takođe javio za riječ, ali mi kolega Gvozdenović to nije priuštio, s toga prelazimo na raspravu.

Registrovaćemo i kolegu Orlandića.

Izvolite, koleginice Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ (16.10.17 14:52:56)

Poštovani predsjedavajući, uvažene kolege i koleginice, poštovani građani Crne Gore, poštovani predstavnici predlagača,

Pred nama je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe. Ovim izmjenama i dopunama vrši se dalje usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa direktivama Evropske unije, pa se na taj način u okviru zakonodavnog okvira ispunjavaju kriterijumi u oblasti pomorske plovidbe kako bi Crna Gora mogla iz statusa pridruženog člana što prije postati punopravni član Pariskog memoranduma.

Zbog javnosti i naših pomoraca, odnosno sedam hiljada, kako smo čuli u uvodnom izlaganju predlagača, dozvolite da istaknem par izmjena i dopuna koje će svakako obradovati upravo naše pomorce.

Implementirana evropska direktiva koja se bavi uslovima koje treba da ispunjava takozvana priznata organizacija, koja u ime države, zastave vrši nadzor na brodovima pod crnogorskom zastavom u međunarodnoj plovidbi. U međunarodnoj pomorskoj praksi, platforme koje se bave istraživanjem, eksploatacijom ugljovodonika ne tretiraju se kao brodovi, jahte i čamci, već je nadzor nad istim definisan Zakonom o istraživanju i proizvodnji ugljovodonika, pa su iz primjene ovog zakona izuzete upravo ove platforme.

Kada su u pitanju uslovi za vršenje inspekcijskog nadzora nad bezbjednošću brodova, pooštreni su uslovi za lica koja mogu vršiti poslove inspekcijskog nadzora čime se posredno utiče na stvaranje bezbjednih uslova za naše pomorce. A kada je u pitanju bezbjednost pomoraca važno je napomenuti da su pooštreni kriterijumi koji treba da ispunjava i brod, da bi bio sposoban za sigurnu plovidbu u određenoj kategoriji plovila.

Kada su u pitanju uslovi života i rada pomoraca na brodovima i primjeni Međunarodne konvencije o radu pomoraca, predložene dopune su veoma važne, a odnose se na obavezu da crnogorski brod mora da ima važeće osiguranje ili drugu finansijsku garanciju za pomoć pomorcima u slučaju njihovog napuštanja.

Ovo je veoma važna odredba, jer smo nažalost bili svjedoci da su naši pomorci bili često puta izloženi velikim troškovima, a potom i drugim pratećim problemima u slučaju napuštanja broda. Ta pomoć treba da pomorcima obezbijedi pokriće za neisplaćene zarade i druga primanja za najmanje četiri mjeseca, opravdane troškove, odnosno troškove povratka avionom, za hranu i smještaj od trenutka iskrcaja sa broda do povratka u njihovo mjesto prebivališta. Ovo osiguranje ili druga finansijska garancija mora se nalaziti na brodu.

Takođe, crnogorski brod mora da ima važeće osiguranje ili drugu finansijsku garanciju za slučaj smrti, invalidnosti nastale zbog povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom, i to što je veoma važno naplativo na prvi poziv.

Posredovanje pri zapošljavanju pomoraca vrši se u prvom redu od strane Zavoda za zapošljavanje i to bez naknade, ali mogu i druga pravna lica na osnovu odobrenja nadležnog ministarstva. Donošenjem izmjene i dopune Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe, kojim su u našem zakonodavstvu praktično inkorporirane brojne međunarodne konvencije i direktive u ovoj oblasti, istovremeno se stvara pravni osnov da se donesu i podzakonski akti kojim se moraju propisati određene procedure kada je u pitanju sigurnost plovidbe, nadzor i druga pitanja. Sve to zajedno treba da dovede da naša pomorska privreda bude konkurentna na međunarodnom pomorskom tržištu. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 14:56:35)

Ja se takođe zahvaljujem posebno na lijepim željama, na kraju Vašeg izlaganja.

Pošto se u međuvremenu kolega Orlandić javio za riječ kao izvjestioc odbora, dajem prvo njemu riječ, pa onda kolegi Popoviću.

Izvolite, kolega.

MIĆO ORLANDIĆ (16.10.17 14:56:59)

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovanje svima.

Želio bih da kažem da smo na dvije sjednice odbora, ovaj zakon, predlog zakona je dobio potpunu podršku. Takođe, na odboru je razmatran i jedan amandman koji su podnijele socijaldemokrate, koji je predlagač prihvatio, a takođe je taj amandman prihvaćen i na odboru. Radi se o tome da je urađeno potpuno preciziranje šta je to pomorski brod i šta su to manji plovni objekti. Tako da sada imamo potpunu čistu situaciju, da su manji plovni objekti, a to je odprilike negdje između 350 i 400 takvih objekata, plovnih objekata koji se bave prevozom putnika u turizmu i izvršena je jedna potpuna definicija i definisanje njihovog statusa, da su to plovni objekti

koji imaju manje od 15 bruto registarskih tona i koji u tom pravcu mogu da se registruju u znatno povoljnije uslove nego što faktički nijesmo imali rješenje do sad. Zato bih iskoristio ovu priliku da se zahvalim ljudima iz Ministarstva saobraćaja koji su shvatili o čemu se radi i pomogli da dođemo do jako dobrog rješenja i riješimo ovo pitanje koje je dosta izazivalo problema vezano za prevoz putnika u privatnoj ili nekoj drugoj režiji, ne samo na moru nego i na Skadarskom jezeru, jer se i tamo povećao broj manjih plovnih sredstava.

Znači, da na kraju kažem, imamo sada potpuno definisano zakonom ovo pitanje, i zaista još jednom da se zahvalim na razumijevanju u Ministarstvu saobraćaja za rješenje ovog veoma gorućeg pitanja koje je trajalo godinama. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 14:59:22)

Hvala i Vama kolega Orlandiću.

Siguran sam da nijeste napravili lapsus, rekli ste Ministarstvo saobraćaja, trebali ste, i pomorstva, ali to nije slučajno, to je zato što Ministarstvo pomorstva kod nas nije dugo vremena radilo kako treba, ali to se ne radi o kolegama koji su ovdje prisutni, nego govorim istorijski, a obrazložiću detaljno to.

Dajem riječ ...

Ako želite odgovor? Ne.

Dajem riječ kolegi Andriji Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ (16.10.17 15:00:04)

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke, građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Veoma bitne izmjene i dopune ovog Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe, samo da podsjetim, da je Crna Gora u oktobru 2006. godine, deponovala instrument o pristupanju Konvencije međunarodne pomorske organizacije i njenim amandmanima i time postala 167 članica IMO-a.

Prijem Crne Gore je ozvaničen na 97. sjednici Savjeta održanoj u Londonu u novembru 2006. godine. Prijemom u članstvo Međunarodne pomorske organizacije Crna Gora je prihvatila konvencije i protokole kao i prava i obaveze koje članstvo u toj organizaciji podrazumijeva. Shodno tome i jedan od glavnih ciljeva Crne Gore je da naročitu pažnju posveti jačanju pravnog i administrativnog okvira u cilju podizanja nivoa sigurnosti i bezbjednosti, zaštite mora od zagađenja i ekološkoj zaštiti u lukama, marinama i brodogradilištima.

Prihvatanje konvencija i standarda omogućava i korišćenje kooperativnih programa koji su projektovani da pomognu zemljama kojima nedostaje stručni kadar i oprema za uspješno funkcionisanje pomorske privrede. Crnogorska obala je duga 293 kilometra i prilično razuđena i kao takva geografski idealna za razvoj pomorske privrede.

Što se desilo sa nekadašnjom moćnom pomorskom flotom i da li je država u stanju da je bar malim dijelom obnovi. Samo je kotorska Jugooceani, nekadašnji pomorski gigant SFRJ, sa 27 brodova i oko 900 hiljada tona nosivosti donosila prihod i do 100 miliona dolara. Posljednji brod Novi je prodat 2007. da bi se namirila posada. Slična situacija je i sa Prekookeanskom plovidbom Bar. Svi su brodovi pod misterioznim okolnostima koje ni do danas nijesu razjašnjene izbrisani iz registra te dvije kompanije i Crna Gora je ostala bez moćne pomorske flote.

Nekad cijenjena pomorska zemlja Crna Gora bukvalno počinje iz početka. Kakve su šanse da i suštinski povratimo imidž pomorske zemlje? Da li smo mi dovoljno spremni za to? Prije svega zakonska regulativa bi trebalo da se čim prije donese u skladu sa važećim međunarodnim standardima jer će ti brodovi da navigaju širom svijeta. Jedan od velikih problema je i to da naša pomorska administracija se nalazi na nezavidnom mjestu i ima prilično loš ugled i to mnogo

otežava budućoj kompaniji, znamo da imamo već i crnogorsku plovidbu.

Pomorska administracija za razliku od naših pomoraca koji su veoma respektovani u svijetu jedan su od, može se reći slobodno, najvećih brendova Crne Gore.

Ono što treba reći je da Crna Gora je jedna od rijetkih zemalja svijeta koja apsolutno ne kontroliše svoje teritorijalno more. Ono što je i rečeno, ali treba ga mnogo puta ponoviti, veoma je važno istaći da su od prije nekoliko mjeseci crnogorski pomorci ponovo na bijeloj listi Evropske agencije za pomorsku sigurnost, crnogorski pomorci ističem, ima ih oko 7 - 8.000 veoma poštovani u Evropi, veoma poštovani u svijetu, svuda traženi poslije povratka na bijelu listu od prije nekoliko mjeseci na neki način su njihovi ogromni problemi riješeni, ali i pomorska administracija crnogorska ima još mnogo, mnogo prostora za unapređenje onoga što im omogućava nesmetan rad. Na žalost, kao što sam i rekao u dosadašnjoj diskusiji, crnogorski pomorci su uglavnom na stranim kompanijama, 98% crnogorskih pomoraca je na stranim kompanijama, ali vjerujem da će ipak ta čuvena crnogorska flota nekadašnja se protekom vremena ponovo vratiti i osposobiti.

Libaralna partija će podržati izmjene i dopune Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 15:06:09)

Hvala vam kolega Popoviću.

I prije nego što dam, da li još neko od kolega želi riječ? Prije nego što dam pravo na završnu riječ predstavnicima ministarstava, ukratko ću komentirati nešto što ste ovde govorili, nadajući se da ne kršim Poslovnik Skupštine.

Inspirisali ste me sa time što ste rekli - Šta je sa našom moćnom pomorskom flotom. Vi znate da ja dolazim iz Ulcinja i da bih bio još ličniji, dolazim iz porodice gdje je unazad do 50 godina unazad jedino zanimanje bilo pomorstvo, to pamtim u našoj istoriji, vlasnici brodova od kojih je zadnji veliki istrunuo na Plavnici jer su ga komunisti konfiskovali, pa je kroz Bojanu pored Skadra stigao do Plavnice. I nije bio mali brod, ne bi bio u kategoriji amandmana SDP-a da je čamac nego sa dva jarbola. SDA, izvinjavam se kolega Orlandiću. I ovo govorim iz razloga što želim ovdje istaći da smo na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet i zahvalio bih se svim kolegama koji su na tom odboru, pokrenuli inicijativu oko plovnosti Bojane, inicijativu koju kapetan Radonjić dobro zna je bila dužnost Ministarstva pomorstva još od 2014. godine, da se radi na sigurnosti na plovnosti rijeke Bojane i ispred sebe već imam tri odgovora raznih ministarstva koji se na neki način, osim Ministarstva saobraćaja i pomorstva koji definiše korake koje bi trebali raditi, odriču odgovornosti ko je nadležan. Nadam se da ćemo to ubrzo riješiti jer želim reći sljedeće da mi iz Ulcinja, pored pomorske velike tradicije, mi smo kao Boka, jer cijela Boka je jedna velika luka i sigurna luka što se tiče pomorstva, tamo je mirna voda, mi nemamo luku. Jednostavno nemamo luku ni za čamce ni za brodove i Bojana nam predstavlja tu luku koja je i sad posebno što je ove godine ona zgradila i nema ulaza s jedne strane, predstavlja još veću opasnost za one koji se bave pomorstvom i aktivnostima na moru.

Stoga apelujem i na ministarstva, posebno na Ministarstvo pomorstva i saobraćaja, održivog razvoja i turizma i poljoprivrede i ruralnog razvoja da se dobro pripreme, nadam se za sjednicu odbora gdje ćemo razmatrati ovo pitanje.

To su bili moji komentari. Nadam se da nije veliko kršenje Poslovnika.

Kolega Radonjiću izvolite. Onda se izgleda slažete i sa ovim što sam izrekao.

Poslije toga zaključujem raspravu o ovoj tački dnevnog reda i o njoj ćemo se izjasniti naknadno. Zahvaljujem.

Sada prelazimo na sljedeću tačku a to je **Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju**.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Osman Nurković, ministar saobraćaja i pomorstva i Dalibor Milošević, generalni direktor Direktorata za drumski saobraćaj.

Izvjestioци su Miodrag Vuković i to Zakonodavnog i kolega Mićo Orlandić Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.
Predstavnik Vlade, dopunsko obrazloženje. Izvolite.
Gospodin Dalibor Milošević.

DALIBOR MILOŠEVIĆ (16.10.17 15:10:04)

Hvala potpredsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici,

Novi zakon o prevozu u drumskom saobraćaju predlaže se nakon 12 godina od donošenja važećeg koji je pretrpio par izmjena i dopuna u cilju usaglašavanja sa zakonodavstvom Evropske unije.

Zakonom o prevozu u drumskom saobraćaju propisuju se uslovi i način obavljanja djelatnosti javnog prevoza putnika i tereta u drumskom saobraćaju, pružanje usluga autobuskih i teretnih stanica, prevoza za sopstvene potrebe i druga pitanja od značaja za javni prevoz u drumskom saobraćaju.

Novi zakon za cilj ima prije svega potpuno usklađivanje sa zakonodavstvom Evropske unije u ovoj oblasti, zatim dodatno uvođenje reda u ovoj oblasti, otklanjanje biznis barijera i nelojalne konkurencije i eliminisanje nelegalnog prevoza koji je naročito izražen u unutrašnjem i međunarodnom drumskom prevozu putnika. Zakon propisuje obavezu licenciranja lica koja se bave javnim prevozom putnika i tereta kako u unutrašnjem tako i međunarodnom drumskom saobraćaju.

Propisana je i posebna licenca za javni gradski, prigradski i auto taksi prevoz. Imajući u vidu da je ovaj vid prevoza u nadležnosti lokalnih samouprava, kako u dijelu uređivanja istog tako i u dijelu vršenja nadzora nad istim, smatrali smo da izdavanje licence za ovaj vid prevoza, evidenciju o izdatim licencama treba u potpunosti povjeriti lokalnim samoupravama. Takođe, ovim zakonom propisano je podizanje nivoa stručne osposobljenosti vozača i prevoznika kroz obuke koje su predviđene kako za vozače tako i za lica odgovorna za prevoz i po prvi put izdavanje licence profesionalnog vozača i sertifikata o stručnoj osposobljenosti za upravljanje i prevoz u drumskom saobraćaju.

Ovo je bitno istaći jer se radi o potpuno novom pristupu unutrašnjem i međunarodnom tržištu u skladu sa propisima Evropske unije i u skladu sa Međunarodnom poveljom kvaliteta kojoj je i Crna Gora potpisnica.

Rok za uspostavljanje ovog sistema za Crnu Goru je 1. januar 2018. godine i donošenjem ovog zakona i podzakonskih akata tu obavezu ćemo ispuniti. Pri čemu moram da napomenem na sastanku koji je održan prošle nedjelje u Moskvi uspjeli smo da dobijemo derogaciju u dijelu kontrole naših prevoznika do marta 2018. godine, kako bi uspjeli i normativno uspostavljeni sistem i da implementiramo. U dijelu implementacije veliku će ulogu imati Privredna komora Crne Gore koja je članica Ilo akademije kojoj su povjereni ovi poslovi i koja je međunarodno akreditovana za obavljanje ovih poslova.

Velika pažnja posvećena je rješavanju brojnih problema u oblasti auto taksi prevoza. Pored osnovnih odredi o načinu obavljanja auto taksi prevoza Zakon daje i dobar pravni osnov lokalnim samoupravama da propišu bliže uslove, uredi i organizuju ovaj vid prevoza, utvrde optimalni broj auto taksi vozila, minimalni broj auto taksi vozila prilagođen licima sa invaliditetom, minimalne i maksimalne cijene u okviru auto taksi tarife.

S obzirom da je Predlog zakona bio predmet brojnih javnih rasprava i okruglih stolova, kao i da smo isti dodatno unapređivali u saradnji sa skupštinskim odborima, ja bih toliko za sada. Ukoliko imate pitanja stojim vam na raspolaganju. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 15:13:03)

Zahvaljujem kolega Miloševiću.

Ispred Odbora za ekonomiju, finansije i budžet riječ ima kolega Mićo Orlandić.

MIĆO ORLANDIĆ (16.10.17 15:13:18)

Hvala potpredsjedniče.

Mislio sam da ne govorim u ime Odbora, ali mogu reći da je Odbor podržao Prijedlog zakona, a ja sam se javio za riječ da prije svega razjasnim jednu situaciju koja mi nije baš bila jasna zašto ovim zakonom nismo riješili jedno, po meni, veoma bitno pitanje a to je unutrašnji transport i pogotovo kad je transport u pitanju lako kvarljive robe, namirnica i td. jer imamo situaciju da važećim zakonskim rješenjima takva vozila koja imaju termo ... moraju poslije 5 sati u unutrašnjem transportu da odmaraju sat vremena. Međutim, to njihovo odmaranje tafograf ne registruje jer motor mora raditi da bi termo .... radio, i onda imamo situaciju da ljudi koji voze na primjer prehrambenu ili snabdijevaju prodavnice po cijeloj Crnoj Gori i koji faktički odmaraju najmanje pola sata prilikom istovara robe u bilo kom prodajnom ili maloprodajnom objektu, dolaze u poziciju da moraju da plaćaju dosta visoke kazne a faktički nemaju mogućnosti da se kroz bilo koje zakonsko ili neko drugo rješenje odbrane od te situacije i ja iskreno mislim da se radi o jednoj dodatnoj biznis barijeri koju predlagači zakona bi trebalo da u dogledno vrijeme riješe. Zato pitam predstavnika Ministarstva pomorstva i saobraćaja ili saobraćaja i pomorstva, je li Genci, kako je ispravno, da nam pokuša pojasniti ovo pitanje i da li je moguće da u dogledno vrijeme, ako već nije moguće da to riješimo ovim zakonom, kojim to zakonom možemo riješiti i otkloniti ovu biznis barijeru koja je interesantna, jer radi se o dvije stvari. Radi se o unutrašnjem transportu, sad međunarodni transport to je sve ok, ali mislim da treba da ovo prilagodimo našim uslovima. Svi znamo kakve imamo gužve u toku turističke sezone, a ponekad i van turističke sezone.

Evo više kao pitanje sa željom da u dogledno vrijeme nekim zakonskim rješenjem ili nečim drugim što smatra ministarstvo da je odgovarajuće da nam pokuša pojasniti ovu situaciju i kako da je riješimo. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 15:16:25)

Zahvaljujem kolega Orlandić.

Da li želite odmah dati odgovor ili sačekati kraj? Dobro.

Imamo troje kolega koji su se prijavili, to je kolega Milorad Vuletić, kolegunica Jovanka Laličić i kolega Radule Novović.

Riječ dajem kolegi Vuletić.

MILORAD VULETIĆ (16.10.17 15:16:57)

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi predstavnici predlagača materijala, poštovani građani i građanke Crne Gore,

Nekako izborio sam se da govorim na ovu temu više zbog toga što me na neki način vuče neka doza nostalgije, odnosno u moju neku ranu mladost kada sam počeo da se bavim tako malo ozbiljnijim poslom u svojstvu sekretara Komiteta za privredu u Opštini Danilovgrad, sa početka 80-tih godina prošloga vijeka. Tada sam u okviru toga referata kojega sam radio imao zaduženje i da pratim poslove male privrede, a tada poslove male privrede je regulisao kao krovni zakon Zakon o samostalnom ličnom radu u okviru kojega je bio i segment izuzetno bitan regulisanja prevoza u drumskom saobraćaju. Mislim da je tada Opština Danilovgrad napravila bum u Crnoj Gori u dijelu registracije prevoznika u drumskom saobraćaju, što se tiče taksi prevoza, što se tiče tada se to zvalo prevoza robe i stvari, odnosno sada prevoznika robe, dijela stajališta od autobuskih do teretnih, zatim prevoza sopstvene potrebe i sve ono ostalo što je predmet regulisanja ovog

zakona.

Opšti utisak, recimo i lični moj utisak je da je taj zakon tada, a i do dana današnjeg, na vrlo kvalitetan i korektan način regulisao ovu pravnu oblast, pa imamo sada i važeći zakon kojega kao što je uvodničar rekao, moramo promijeniti prije svega iz jednih obaveza, odnosno usklađivanja našeg zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije i naravno iz obaveze koja proističe iz programa Vlade za 2016. godinu i programa pristupanja Evropskoj uniji u tom dijelu.

Znate, kao što smo i čuli, ovim zakonom propisuju se uslovi i način obavljanja djelatnosti javnog prevoza putnika i tereta u drumskom saobraćaju, pružanje usluga autobuskih i teretnih stanica, prevoza za sopstvene potrebe i druga pitanja od značaja za javni prevoz u drumskom saobraćaju.

Vrste prevoza mogu biti u unutrašnjem i prevoz u međunarodnom drumskom saobraćaju.

Novi zakon o prevozu u drumskom saobraćaju ima za cilj otklanjanje nedostataka u oblasti drumskog saobraćaja koji su uočeni tokom prethodnog perioda u implementaciji važećeg zakona iz 2005. godine. Utvrđeni zakonskim normama novog zakona stvaraju se uslovi za uspostavljanje reda na saobraćajnom tržištu, eliminisanje rada nelegalnih prevoznika, podizanje kvaliteta usluga prevoza putnika i tereta, zaštitu prava i interesa putnika, zaštitu prevoznika koji posluju u skladu sa nacionalnim i međunarodnim propisima, podizanje nivoa stručne osposobljenosti vozača i prevoznika, a sve u cilju konkurentnosti i obezbjeđivanja veće šanse u tržišnoj utakmici sa prevoznicima iz država članica Evropske unije.

Zakonskim odredbama definisani su zabranjeni oblici prevoza putnika i kaznene odredbe za sankcionisanje istih, svih oblika prevoza koji podrazumijevaju obavljanje javnog prevoza putnika bez licence i potrebnih dozvola. Kaznenim odredbama obuhvaćeni su svi oni prekršaji koji mogu biti učinjeni od strane pravnih ili fizičkih lica a koje za posljedice mogu imati narušavanje bezbjednosti putnika, kršenje prava putnika, poslovanje u sivoj zoni i drugo.

I ono što je najbitnije upravni nadzor primjenom ovog zakona radi resorno ministarstvo, dakle Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, a inspekcijski nadzor vrši inspekcija za drumski saobraćaj, naravno inspektori organa lokalne uprave. Za širu neku elaboraciju trebalo bi mnogo više vremena, a i u uvodnom obrazloženju smo čuli dosta toga što je iniciralo i što je cilj ovoga zakona i što je iniciralo njegovo donošenje, ono čime bi ja zaključio to je da podržim ovaj zakon i da kažem da se radi o jednom kvalitetnom, dobrom, sveobuhvatnom i cjelovitom zakonskom aktu kojeg ova skupština treba da podrži i predlažem kolegama da urade ono što ćemo mi poslanici Demokratske partije socijalista učiniti da podržimo usvajanje ovoga zakona, a da nadam se da ćemo to uraditi i u okviru ovog skupštinskog zasijedanja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVALA GENCI NIMANBEGU (16.10.17 15:22:42)

Takođe vam se mnogo zahvaljujem kolega Vuletić.
Dajem riječ kolegini Jovanki Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ (16.10.17 15:22:54)

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi kolege i kolegice, poštovani građani Crne Gore, uvaženi predstavnici predlagača,

Na dnevnom redu, kao što smo čuli, je Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju, kao sistemski zakon kojim se na cjelovit način propisuju uslovi načina obavljanja djelatnosti javnog prevoza putnika i tereta u drumskom saobraćaju i druga pitanja. Važeći zakon, kao što smo i to čuli, koji se ovim predlogom stavlja van snage donesen je 2005. godine, mijenjan je 2014. Praksa u njegovoj primjeni pokazala je određene manjkavosti i nedorečenosti, a potreba donošenja ovog zakona proistekla je iz obaveza usaglašavanja ove materije sa evropskim zakonodavstvom.

Novim zakonom trebalo bi da se obezbijedi uspostavljanje, prije svega bezbjednijeg, pouzdanijeg i ekonomski prihvatljivog drumskog prevoza u čijem bi fokusu trebalo da bude

zadovoljan građanin, korisnik usluga, koji s pravom očekuje da za plaćenu naknadu, odnosno kartu dobije brzu i kvalitetnu uslugu.

Ovom prilikom želim da apostrofiram samo određena rješenja. Novim zakonom se eliminiše ograničenje za dobijanje licence za vršenje javnog prevoza ako preduzetnik odnosno pravno lice nije izmirilo obaveze po osnovu poreza i doprinosa za penzijsko i zdravstveno osiguranje. Time se otklanja barijera koja je postojala u važećem zakonu, a u okviru finansijskih kriterijuma za dobijanje licence što pokazuje da ova vlada želi da stvara povoljan ambijent za razvoj preduzetništva, odnosno malih i srednjih preduzeća.

Poštovani građani, svjedoci smo mnogobrojnih problema u opštinama u Crnoj Gori i glavnom gradu kada je u pitanju taksi djelatnost. Veliki broj taksista, možda i duplo više od evropskog prosjeka, a naročito nelegalnih, previsoke cijene usluga i tome slično. Predlogom zakona mnogo je detaljnije regulisano poglavlje koje se odnosi upravo na auto taksi prevoz. Auto taksi prevoz se obavlja na osnovu licence isključivo unutar jedinice lokalne samouprave. Auto taksi prevoznik sam predlaže cjenovnik usluga ali koji mora biti ovjeren od nadležnog organa lokalne uprave, koji je izdao licencu.

Pored obaveza da ima uredno baždaren i ispravan taksimetar i da za svaku uslugu izda račun uvedena je značajna novina koja bi u praksi trebala da dovede do uspostavljanja reda, eliminisanja nelegalne konkurencije. Naime, stvoren je pravni osnov da jedinice lokalne samouprave svojim odlukama urede bliže uslove za organizovanje taksi djelatnosti između ostalog, kao što je i predlagač u svom uvodnom izlaganju naveo, utvrde optimalni broj auto taksi vozila, minimalne i maksimalne cijene usluga. Znam da je određeni broj opština i prije ovakvog rješenja u zakonu pokušavalo da kroz razne programe, odnosno akte riješi ovaj problem.

Pooštreni su i kriterijumi za auto taksi vozače, tako se auto taksi prevoz ne smije povjeriti vozaču koji je osuđivan kaznom zatvora duže od godine dana za krivična djela protiv života i tijela, zdravlja ljudi i javnog reda i mira i bezbjednosti saobraćaja. Ovo je veoma važna odredba sa aspekta korisnika usluga taksi prevoza.

Kada je u pitanju šatl prevoz gotovo istovjetna odredba je postojala i u važećem zakonu. Međutim, pokazalo se da ova vrsta prevoza nije u potpunosti zaživjela u praksi pa smo često bili svjedoci da se umjesto dobro organizovanog šatl prevoza na našim aerodromima mogla vidjeti nemila slika otimanja putnika od strane taksista. Posebna odgovornost za uspostavljanje ove vrste prevoza svakako leži na menadžmentu aerodroma.

Kao zaključak na kraju, primjena ovih ali i drugih rješenja koje nisam navodila zavisi od efikasnog i dobro organizovanog inspeksijskog nadzora koji je po ovom zakonu podijeljen između inspektora za drumski saobraćaj, komunalnih inspektora i komunalnih policajaca i ovlašćenih službenih lica organa uprave nadležnog za policijske poslove. Od kvalitetnog vršenja tog nadzora zavisiće implementacija ponuđenih dobrih rješenja. Predviđene velike novčane kazne za prekršaje zajedno sa ostalim mjerama, nadam se doprinijeće uspostavljanju reda u ovoj oblasti. Nadam se da će i amandman koji smo predložili kolega Smolović i ja, takođe doprinijeti u praksi boljoj organizaciji inspeksijskog nadzora. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 15:27:17)

Hvala kolegice Laličić. Možda ste trebali obrazložiti amandman, pošto je usvojen od strane predlagača, neće biti prilike da javnost čuje.

Ako želite reći, možda vam je ovo prilika. Dobro.

Izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (16.10.17 15:27:34)

Samo kratko,

Intervencija naša je bila da auto taksi vozači na svojim automobilima, pored one oznake

taksi na krovu, moraju u okviru registracije da imaju slova TX, na taj način će se omogućiti inspeksijskim organima da prepoznaju legalne taksi vozače i na osnovu toga mogu lako preduzeti mjere i da se zna da li taksi vozač ima licencu, recimo u opštini Tivat iz koje ja dolazim ili on tu licencu ima u opštini Budva i tome slično. Eto toliko. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 15:28:13)

Zahvaljujem.

Ja se izvinjavam na insistiranju ali smatrao sam da je to prilika da javnost čuje o kojem se amandmanu radi.

Sada riječ ima kolega Radule Novović.

Izvolite kolega Novoviću.

RADULE NOVOVIĆ (16.10.17 15:28:30)

Hvala vam potpredsjedniče,

Poštovane dame i gospodo, uvaženi građani,

Želio bih da kroz nešto drugačiju prizmu kažem par riječi o Zakonu o drumskom saobraćaju. Doduše moje napomene se možda više odnose na zakon koji tretira bezbjednost u saobraćaju, ali mislim da je dobra prilika da se nešto kaže na ovu temu. Naime, činjenica je da se predmetna oblast ovim zakonom reguliše u skladu sa evropskim standardima. Takođe, činjenica je da se stanje u drumskom saobraćaju, naročito kad je u pitanju putna infrastruktura u Crnoj Gori iz godine u godinu sve više povećava. Dakle, očigledni su naponi Vlade da se putna infrastruktura podigne na veći nivo i to nije sporno, to svi primjećujemo. Naravno, ti naponi će tek biti vidljivi sa završetkom auto puta.

Na žalost, i to je upravo ono o čemu bih htio nešto da kažem. Sve je veći broj ljudi koji gine na našim putevima. Naravno nijesu krivi putevi iako neki krive puteve za to, kriva je ljudska nepažnja, odnosno neprilagođena vožnja. Ovdje se nameće nonsesno, ali ipak jednostavno pitanje - trebaju li nam drumovi ako ćemo da ginemo na njima. Naravno da trebaju ali moramo biti pažljivi. U svakom slučaju mnogo pažljiviji nego što smo to do sada. Iz mjeseca u mjesec, iz godine u godinu sve je veći broj učesnika u saobraćaju na crnogorskim drumovima. Ovo je naročito očigledno ljeti kad Crnu Goru posjeti ogroman broj turista. Recimo ovog ljeta bio je primjetan jako veliki broj automobila sa stranim tablicama. Kad kažem stranim ne mislim samo na automobile sa registarskim oznakama zemalja iz okruženja na koje smo već navikli, već one koji imaju registracije Bugarske, Rumunije, Austrije, Estonije, Ukrajine i drugih zemalja. Sve ovo govori da ti ljudi dolaze da Crnu Goru obilaze vozeći svoje automobile, rekao bih s razlogom, jer će na taj način vjerovatno najbolje je i upoznati. Na žalost, ovog ljeta sudeći po izvještajima medija i auto moto saveza, bezmalo svaki dan u Crnoj Gori na crnogorskim drumovima neko je poginuo. Ovo je činjenica koja sve mora da nas zamisli, prije svega kao ljude, kao građane, a onda i kao javne djelatnike. Nedopustivo je da se u ovolikom broju gine na našim drumovima. Na žalost, vrlo često se radi o mladim osobama, te nas ovo tim prije mora zamisliti.

Podsjetio bih sve nas zajedno da je premijer, tadašnji premijer gospodin Đukanović, upravo govoreći o razlozima za gradnju auto puta navodio bezbjednosne aspekte kao jedne od najvažnijih za ovu odluku, konkretno ih ..... brojem poginulih na putu Podgorica-Kolašin, razumije se koliko god se policajci trudili oni ovu pojavu ne mogu suzbiti, moramo im svi u tome pomoći, jer se radi o važnoj temi, radi se o ljudskim životima. Rekoh malo čas nijesu krivi ni naši drumovi.

Dakle, potrebna je široka akcija, edukacija, promotivne i marketinške kampanje, a sve sa ciljem da se broj poginulih na crnogorskim drumovima svede na minimum. U ovom smislu potpredsjedniče, htio bih da iniciram jednu vrstu da ga tako nazovem javnog apela ili nečega sličnog koji bi uputila Skupština Crne Gore građanima, kojim bi se građani pozvali naročito mladi da svojim ponašanjem u saobraćaju doprinesu bezbjednosti na crnogorskim drumovima.

Mislim da bi ovo imalo smisla, da bi ostvrla efekat i doprinijelo da ljudi počnu na drugačiji način da misle o ovoj temi, odnosno da se na drugačiji način ponašaju u saobraćaju. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 15:32:56)

Zahvaljujem kolega Novoviću.

Sigurno mogu reći da se pridružujemo svi ovdje prisutni poslanici vašem apelu, da Skupština Crne Gore se obrati ili da apelira na mlade ljude posebno, koji su često učesnici u drumskim nezgodama. Moram Vas podsjetiti da smo ovom domu prije par godina usvojili zakon gdje je i uveden institut mladih vozača. Za određene godine oni ne mogu preći određenu brzinu na našim auto-putevima, inače nema nekih velikih brzina zbog same konstitucije države. Jer naši putevi na žalost ne dozvoljavaju grešku. Često su građani na tim mjestima gdje oni ne dozvoljavaju grešku, i zbog rekao bih Vam i divlje gradnje i napada da se izađe sa svim objektima na cestu mi često sami sebi smo neprijatelji u ovom slučaju.

Ja Vam se zahvaljujem još jednom. Dajem riječ ako nema novih prijavljenih, riječ dajem kolegi Daliboru Miloševiću.

Izvolite. Završna riječ.

DALIBOR MILOŠEVIĆ (16.10.17 15:34:19)

Hvala potpredsjedniče.

Ja ću završnu riječ iskoristiti prije svega da se zahvalim poslanicima na lijepim riječima koji ste uputili predlagaču zakona, i da se zahvalim na konstruktivnoj raspravi koju smo imali u skupštinskim odobrma. Takođe ću iskoristiti završnu riječ da odgovorim na pitanje poslanika Orlandića.

Dakle, pitanje je na pravom mjestu i u pravo vrijeme mada nije predmet ovoga zakona već je predmet Zakona o radnom vremenu i pauzama u toku radnog vremena, mobilnih radnika i vozača voznog osoblja u drumskom saobraćaju, potpuno opravdana inicijativa poslanika Orlandića, koja će biti razmatrana Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o radnom vremenu vozača i voznog osoblja koji je u nacrtu i koji će uskoro biti i predložen Skupštini na usvajanje. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 15:35:15)

Zahvaljujem.

Da li kolega Orlandić želi odgovor? Dobro, nadam se da će vaša međusobna diskusija pokrenuti brzo rješavanje ovog pitanja. Ovim mogu da konstatujem da smo završili pretres i da ćemo se o ovoj tački izjasniti naknadno.

Sada prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda a to je **Izveštaj o realizaciji akcionog plana strategije regionalnog razvoja Crne Gore 2014 do 2020.godine za 2016.godinu.**

Ovlašćeni prestavnici Vlade su Dragica Sekulić, ministrica ekonomije i Miloš Čelanović, generalni dirketor Direktorata za razvoj.

Opet moram primjetiti da nemamo ministra ili ministricu u ovom slučaju, nadam se da će kolega Čelanović to prenijeti. Želim Vas obavijestiti da je izvjestioc Odbora za ekonomiju, finansije i budžet kolega Mićo Orlandić.

Otvaram pretres. Dajem riječ predstavniku Vlade Milošu Čelanoviću, dopunsko obrzloženje.

MILOŠ ČELANOVIĆ (16.10.17 15:36:26)

Hvala uvaženi potpredsjedniče.

Zbog obimnog izvještaja ja bih iznio samo neke od najbitnih podataka iz ovog izvještaja. Reći ću da je izrada ....

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 15:36:40)

Kolega Čelanović, ja Vam mogu dodijeliti cijelih deset ili 20 minuta samo izvolite.

MILOŠ ČELANOVIĆ (16.10.17 15:36:49)

Važi.

Izrada godišnjeg Izvještaja o realizaciji strategije regionalnog razvoja Crne Gore 2014 - 2020. odnosno njenog Akcionog plana za 2016.godinu obaveza je Ministarstva ekonomije na osnovu Zakona o regionalnom razvoju. Izvještaj je obiman i integriše podatke o realizovanim aktivnostima dostavljenih od strane devet ministarstava, tri direkcije investiciono razvojnog fonda, Fonda za zapošljavanje kao i 21 lokaalne samouprave. U ovom izvještaju nemamo podatke jer nijesu dostavljeni od strane Prijestolnice Cetinje i Opštine Herceg Novi. Za implementaciju akcionog plana strategije regionalnog razvoja Crne Gore, za 2016.godinu za realizaciju 562 projekta ukupno je uloženo nešto iznad 492 miliona eura što iznosi u procentima 51%. Razlozi za odstupanje realizacije u odnosu na planirano su prije svega u izgradnji realizacije projekta auto-puta Bar-Boljari na dionici Smokovac-Mateševo, gdje je uloženo, realizovano četiri posto planiranih sredstava. Zatim imamo velika odstupanja u oblastima energetike, kao i u realizaciji projekata u oblasti zaštite životne sredine. I pored toga što je stepen u realizaciju uloženi sredstava u znatno manjem procentu realizacije u odnosu na 2015. kada je iznosio 84% važno je napomenuti da ukupna realizovana ulaganja su praktično na istom nivou. Što dolazimo do zaključka da prosto projekti nijesu bili realno planirani. Za realizaciju projekata u sjevernom regionu uloženo je oko 208 miliona eura ili 42% ukupnog uloženi sredstava.

U središnjom regionu uloženo je 138 dok je u primorskom regionu uloženo oko 147% ili 30% ukupnih ulaganja. Prosječna ulaganja po stanovniku su bila što se tiče regionalnog razvoja, jer su bila 794 eura, na nivou regiona to je izgledalo ovako. Prosječna ulaganja po stanovniku su sledeća - na sjeveru 1168, središnjeg regiona 468 po stanovniku i primorskog regiona 989 eura po stanovniku. Navedeni podaci pokazuju da najveća ulaganja imamo u sjeveru i da postepeno dolazi do stagnacije rasta negativnih razlika u razvijenosti između jedinice lokalne samouprave u okviru regiona, i snižavanja razlika u razvijenosti regiona. Međutim, te razlike su da kažem slabo vidljive kad upoređujemo godinu za godinom zato bih ovdje rekao da će biti uvažena da kažem konstruktivni predlog koji sam dobio na odboru da u naredom periodu u nekim tabelarnim prikazima imamo i ulaganja odnosno razlike ulaganja u nekom većem vremenskom periodu, da se to ne odnosi samo iz godine u godinu, nego tipa od 2013. da vidimo rezultate za 2017. kako bi oni bili znatno vidljivi.

Toliko od mene, a ako ima nekih pitanja ja sam na raspolaganju.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 15:40:34)

Hvala i vama, kolega Čelanović.

Imamo četvoro prijavljenih za sada i dajem riječ ispred Kluba Demokratske partije socijalista kolegi Danijelu Živkoviću, neka se pripremi Ervin Ibrahimović.

Izvolite, kolega Živkoviću.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (16.10.17 15:40:54)

Uvaženi potpredsjedniče, prestavnici Vlade, cijenjene kolege, poštovani građani,
Na današnjoj sjednici razmatramo Izvještaj o realizaciji akcionog plana strategije regionalnog razvoja Crne Gore 2010 - 2014. godina sa posebnim aspektom na realizaciju u toku 2016.godine.

Svrha svakog akcionog plana jeste da odredi pravce djelovanja kao i ciljeve i očekivane rezultate. Strategija regionalnog razvoja Crne Gore, za period 2014 - 2020.godina, vezuje se za dokument Pravci razvoja Crne Gore 2013 - 2016. godina. Jer pravci razvoja utvrđeni su po ugledu na strategiju Evropske unije 2020.godine uz predložene razvojne mjere utvrđeni su autentični razvojni interesi Crne Gore. Pravcima razvoja formulisani su strateški prioriteti i usmjerenja razvoja, kao i oblasti politika i potpolitika sa konkretnim mjerama, javnim investicijama koji doprinose ekonomskom i društvenom razvoju. Postizanje cilja strategije regionalnog razvoja Crne Gore, za period 2014 - 2020. godina jeste ravnomjeran socio-ekonomski razvoj svih jedinica lokalnih samouprava i regiona, zasnovanog na konkurentnosti, inovativnosti i zapošljavanja.

U kontekstu razvoja regiona iskoristit ću priliku da se osvrnem na razvoj sjevernog regiona, sa posebnim aspektom na rezultate rada lokalne samouprave u Pljevljima u kontekstu onoga što je realizovano u periodu upravo 2014 - 2017.godina.

Opština Pljevlja, kao najsjevernija opština u Crnoj Gori, sa svojim ukupnim potencijalima predstavlja jednu od bogatijih područja na sjeveru Crne Gore. Sa mnoštvom potencijala koje ima sredina iz koje dolazim, cijenim da isti nijesu valorizovani u onom obimu koji bi značajnije uticao na smanjenje neujednačenog regionalnog razvoja u Crnoj Gori. Siguran sam da bi ova opština sa ukupnim resursima, sa kojima raspolažu u vidu mineralnog, rudnog i šumskog bogatstva trebalo da prednjači po socioekonomskom razvoju.

Na osnovu izvještaja o realizaciji Akcionog plana za 2016.godinu, za sjeverni region u okviru održivog rasta obezbijedena su sredstva za realizaciju projekta rekonstrukcije puta Slijepač most, Tomaševo-Pljevlja, dionice Crkvice-Vrulja od čega je planirano milion i po, a od čega realizovano 866.000 iz Budžeta Vlade Crne Gore. Siguran sam da ćemo dobiti jednu novu modernizovanu saobraćajnicu koja će dodatno ojačati, dakle konkurentnost ukupne crnogorske i pljevaljske privrede i kvalitetniju povezanost Opštine Pljevlja sa drugim opštinama, kao što su Bijelo Polje, Berane i Rožaje. Najavljena je realizacija projekta rekonstrukcije rehabilitacije puta Pljevlja, Mihajlovica u iznosu od 600.000 eura. Mislim da je ovo jedan od značajnijih infrastrukturnih projekata za Opštinu Pljevlja i ovaj projekat će se finansirati iz kredita Evropske investicione banke.

Takođe, mislim da će ovo značajno uticati na bezbjednost putnika, jer znamo koliko je upravo put koji je odrađen od Žabljaka ka jugu i ka centralnoj regiji uticao na frekventnost saobraćaja upravo kroz Opštinu Pljevlja, jer imamo veliki broj prelazaka od strane turista preko prelaza Ranče. Realizovana je investicija izrade projektne dokumentacije za putni pravac Mojkovac-Prošćenske planine - Pljevlja. U rekonstrukciju gradskih saobraćajnica uloženo je 259.000 iz Budžeta Vlade Crne Gore u sanaciju presvlačenja kolovoznih i pješačkih površina asfaltom u Pljevljima tokom 2016.godine. Realizovano je 196.000 eura iz sredstava budžeta Opštine Pljevlja. Danas u Opštini Pljevlja imamo preko 80 saobraćajnica koje su samo u užem gradskom jezgru presvučene novim asfaltom. Tu ne možemo zaboraviti tokom 2015 - 2016. godine investiciju koja je realizovana direktno iz sredstava Budžeta Vlade Crne Gore, a odnosi se na dionicu od 700 metara Ulica treće sandžačke i dijela Volođenske ulice vrijednosti 800.000 eura. Asfaltiranje lokalnih i nekategorisanih puteva u Opštini Pljevlja, realizovano u iznosu od 255.000 od čega 75 hiljada iz Budžeta Vlade Crne Gore i 188.000 iz budžeta Opštine Pljevlja, 140.000 eura iz budžeta Opštine Pljevlja je uloženo u rekonstrukciju postojećih, izgradnju novih trotoara i zamjenu ivičnjaka. Realizovan je projekat rekonstrukcije trga Đorđa Peruničića. Iako to nije navedeno u akcionom planu on je realizovan tokom 2017.godine. Neki od značajnih

infrastrukturnih projekata kojim je zaista Budžet Vlade Crne Gore u značajnoj mjeri doprinio razvoju, to je postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda, gdje je tokom 2016.godine uloženo 1.149.000 eura. Ovaj ugovor je potpisan između Vlade Crne Gore i Evropske investicione banke 3.04.2014.godine u iznosu od 3.000.000. Ukupna vrijednost je 6.000.000, gdje tri i po miliona iz sredstava instrumenta predpristupne pomoći IPA 2010 i dva i po miliona kreditnih sredstava koja je obezbijedila Opština Pljevlja.

Zbog upoznavanja javnosti pomenuo bih i projekat energetske efikasnosti u koji su ušle dvije škole u Pljevljima-Osnovna škola "Ristan Pavlović", vrijednost izvedenih radova milion i sedamsto i Srednja stručna škola 800.000. Dakle tokom 2015.godine ukupno dva i po miliona.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, izdvojilo je izvjesna sredstva za izgradnju vodovodne distributivne mreže u Opštini Pljevlja u iznosu od 70.000 eura, za izgradnju vodovoda u seoskom području, a u oblasti razvoja komunalne infrastrukture i upravljanja čvrstim otpadom i otpadnim vodama za mjeru smanjenja zagađenja planirano je 450.000 eura. Dok je u projekat izmiještanja postojeće kotlarnice i grada i realizaciju projekta izgradnje mini toplane uloženo 84.900.

Iskoristit ću priliku da pomenem i projekat koji je u fazi realizacije, a to je kanalizacija Ševari u iznosu od 236.000, a jedan od značajnijih projekata koji bi uticao na kvalitetnije snabdijevanje grada pitkom vodom, jeste rekonstrukcija postrojenja pitke vode Pliješnja gdje je procijenjena predračunska vrijednost radova dva i po miliona. Mislim, da bi se ovdje značajnije uticalo upravo na snabdijevanje grada pitkom vodom i kroz energetske u njen razvoj korišćenjem obnovljivih energetskih potencijala i boljom valorizacijom raspoloživih rudnih bogatstava i projekat revalitizacije postojećeg bloka Termoelektrane Pljevlja, realizovana je investicija u iznosu od pet miliona. Investicija u Rudnik uglja realizovana je u iznosu od 1.216.000.

Napomenuo bih da je za Dom kulture u Pljevljima realizovano tokom 2016. godine 430.000 iz Budžeta Vlade Crne Gore pri čemu će Pljevlja uskoro dobiti novo kulturno zdanje sa novim sadržajima. Ovim projektom uticat će se na adekvatnu valorizaciju kulturne baštine kao i organizaciju kvalitetnih aktivnosti koje će biti usmjerene ka afirmaciji kulturnih manifestacija. Za izgradnju Doma za stara lica, planirano je 460.000. Ovaj objekat se privodi namjeni, radovi su u završnoj fazi i uskoro ćemo imati novi sadržaj u Opštini Pljevlja. Ovim projektom, doprinjet će se rješavanju egzistencijalnih društvenih, zdravstvenih i drugih potreba starih i ugroženih lica. U izgradnju fiskulturne sale u Osnovnoj školi u Gukama realizovana je investicija iz sredstava Vlade Crne Gore u iznosu od 668.000 eura.

Svrha svih ovih podataka jeste da idu u prilog činjenici da se samo kroz kvalitetnu saradnju Vlade Crne Gore i lokalnih uprava može doći do mjerljivih i kvalitetnih rezultata. Ne samo u pogledu ulaganja u saobraćajnu infrastrukturu već i u pogledu sanacije stanja opterećene životne sredine koja značajno utiče na život svih građana Pljevalja. Kada se saberu ukupno svi ovi mjerljivi podaci, sve ono što je realizovano tokom 2016.godine u odnosu na ono što je planirano dobijemo cifru od 13.000.000 eura koje su uložene na teritoriji Opštine Pljevlja, što iz Budžeta Vlade Crne Gore, budžeta lokalne jedinice i iz donacije evropskih fondova, a takođe pomenuo bih još jednu stvar da ono što su podaci vezano za nezaposlenost, posebno koji se tiču sjevernog regiona i ono što su aspekti kompletno socioekonomskog stanja, mislim da tu svi moramo kao akteri političke scene, a posebno Vlada kao izvršna vlast, posebno uticati na smanjenje nezaposlenosti u sjevernom regionu. Jer, mislim da oni podaci koji se tiču preduzetništva ne idu konkretno u prilog podizanju zaposlenosti u tom sektoru i moramo svi učiniti dodatne napore kako bi da kažem podigli konkrentnost i posebno uticali na podizanje preduzetničke svijesti kod mladih ljudi.

Ono što bi značajno još rekao da se ovi rezultati zaista predstavljeni ovim ciframa mogu dobiti jedino konkretnim i mjerljivim rezultatima, kvalitetnom saradnjom jedinica lokalne samourpave sa Vladom Crne Gore, sigurno ne pisanjem saopštenja iz prostorija kako to rade neke naše opozicione kolege, već odgovornim pristupom, odgovornim pristupom vršenju vlasti i naravno na kraju čekanjem konačno rezultata onoga šta će građani reći na narednim parlamentarnim izborima.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 15:49:41)

Zahvaljujem kolega Živkoviću.

Sada dajem riječ ispred Kluba manjinskih partija kolegi Ervinu Ibrahimoviću.

Izvolite kolega.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (16.10.17 15:49:54)

Zahvaljujem potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovani gospodine Čelanović, poštovani građani,

Izveštaj u realizaciji Akcionog plana strategije regionalnog razvoja je jedan od po meni najkompleksnijih i najizazovnijih materijala. Da je to tako predstavlja činjenica da je Vlada kao jedan od prioriteta u svojim ciljevima sebi dala zadatak da upravo strategija regionalnog razvoja bude okosnica ukupnog razvoja Crne Gore.

Prije svega želim da pohvalim sadržajnost i detaljan prikaz podataka koji figuriraju izvještaj.

Takođe bih pohvalio i način na koji je isti urađen jer pruža jasnu sliku i konkretnu sliku sve što izvještaj obuhvata. Ono što prvo vidimo kada čitamo ovaj izvještaj, da je od planiranih sredstava koja su iznosila oko 971.000.000 eura realizovano svega 492.000.000 eura ili 51%. Ali kad iz analize isključimo planirani i realizovani iznos koji se tiče projekta auto-puta dobijamo malo drugačije stanje i imamo daję od planiranih 725 miliona eura realizovano 483.000.000 eura, što povećava procenat realizacije na 67%. Ove činjenice nameću da se postavi pitanje da li su možda planovi u Akcionom planu strategije regionalnog razvoja za 2016.godinu loše planirani tj. da li su bili zasnovani na realnim osnovama ili je došlo do nedostataka finansijskih sredstava za njihovu implementaciju.

Kao što vidimo u izvještaju realizovana sredstva u 2016 su na istom nivou ulaganja kao i u 2015. godini s tim što je u 2015. stepen realizacije bio značajno veći u odnosu na 2016. godinu i iznosio je 84%. Dolazimo do odgovora da nije došlo do smanjenja ulaganja već da planovi za 2016. godinu nijesu planirani na adekvatan i realan način. Mislim da bi u narednom periodu bilo ključno da se u akcionim planovima nađu samo oni projekti za koje je izvjesno da će se u toj godini moći realizovati i da se učini sve što je moguće da se procenat realizacije poveća. Ovdje bih htio da se osvrnem da je ukupno 492.343.802 eura koliko je uloženo na nivou Crne Gore u toku 2016. godine, u sjevernu regiju uloženo ukupno 207.844.274 eura, u središnjem regionu 137.405.830 eura i primorskom 147.093.698 eura. Znači, za sjever Crne Gore je bilo opredijeljeno 42,22% sredstava od ukupnog iznosa, što je veoma značajno iz razloga što taj region zaostaje u odnosu na druga dva regiona. Ovim se pokazuje da Vlada Crne Gore usmjerava značajne napore ka ubrzanom razvoju tog regiona. Vjerujem da će građani u narednom periodu to i osjetiti.

Obim realizacije kapitalnog budžeta umnogome zavisi od uspješnosti sprovođenja javnih nabavki i tenderskih procedura koje su u prethodnom periodu prepoznate kao značajne barijere za uspješnu realizaciju projekata i korišćenje planiranih sredstava. Moramo učiniti sve da se ove barijere koje sprečavaju da dođe do realizacije određenih projekata, naročito na sjeveru Crne Gore, neutrališu ili barem smanje na neki prihvatljiv nivo. Smatram da je dosta toga urađeno u prethodnom periodu i da će se završetkom autoputa stvoriti uslovi za ubrzaniji razvoj sjevera. U međuvremenu, treba raditi da se postojeći potencijali i resursi koji se tamo nalaze pripreme za valorizaciju koja će biti moguća nakon završetka autoputa.

Pred ovom kao i prema svim budućim vladama jedan od najkompleksnijih izazova će biti politika ravnomjernog regionalnog razvoja. Prethodna Vlada je započela, a aktuelna Vlada sprovodi. Očekujem i da završi one projekte koji će u narednom periodu značajno popraviti socioekonomsku situaciju u Crnoj Gori, a posebno na sjeveru.

Poslanici Bošnjačke stranke će podržati ovaj izvještaj, uz očekivanje da će naredni izvještaj o sprovođenju strategije regionalnog razvoja biti još bogatiji kada je realizacija razvojnih projekata

u pitanju. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 15:54:58)

Zahvaljujem kolegi Ibrahimoviću.

Sledeći riječ ima kolega Bogdan Fatić, a neka se pripremi kolega Suad Numanović.

BOGDAN FATIĆ (16.10.17 15:55:08)

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, uvažene građanke i građani Crne Gore, poštovane kolegice i kolege poslanici, uvaženi predstavnici Vlade,

Strategiju regionalnog razvoja Crne Gore za period 2014 - 2020. je donijela Vlada Crne Gore u junu mjesecu 2014. godine. Ovom strategijom definisani su ciljevi i prioritetne oblasti razvoja na nivou svakog od tri regiona Crne Gore, sjevernom, središnjem i primorskom regionu. Radi bolje informisanosti želim da podsjetim kompletnu crnogorsku javnost da sjeverni region naseljava 177.837 stanovnika, središnji region 239.509 stanovnika i primorski region 148.683 stanovnika.

Akcionim planom za 2016. godinu na državnom nivou planirana je realizacija projekata, programa i aktivnosti ukupne vrijednosti 971.394.558 eura. Prema raspoloživim podacima ukupno realizovana ulaganja na nivou Crne Gore u 2016. godini su iznosila 402.343.802 eura s procentom realizacije od 51%. Ukupno realizovana ulaganja u sjeverni region iznose 207.844.274 eura s procentom realizacije od 35%, središnji region 137.405.830 eura s procentom realizacije u odnosu na plan od 79% i u primorski region realizovana ulaganja iznose 147.093.698 eura sa stepenom realizacije od 69%. Najveće odstupanje planiranog ulaganja je u sjevernom regionu gdje je Akcionim planom za strategiju regionalnog razvoja za 2016. godinu bilo planirano ulaganje 585 miliona eura, a realizovano je nešto oko 207,8 miliona eura, što čini stepen realizacije od 35%. Do ovog odstupanja najvećim dijelom je došlo zbog sporije dinamike realizacije projekata, izgradnje autoputa Bar-Boljare, odnosno dionice Smokovac-Mateševo gdje je za 2016. godinu bilo planirano ulaganje u iznosu od 246,5 miliona eura, a ukupno je uloženo 9,2 miliona eura, odnosno 4% u odnosu na planirana sredstva.

Bez obzira na ova odstupanja koja imamo u sva tri regiona moram napomenuti da su ulaganja u 2016. na nivou ulaganja u 2015. godini. Takođe, važno je napomenuti da je Akcionim planom za 2016. godinu planirana realizacija 714 projekata, programa i aktivnosti. Prema raspoloživim podacima koje imamo ukupno realizovanih projekata u 2016. godini je bilo 562, od toga 511 predviđenih projekata Akcionim planom za 2016. godinu, a 51 projekat koji nije bio predviđen Akcionim planom, što čini stepen realizacije od 78%.

Iz izvještaja se jasno vidi da su najčešći razlozi za nerealizaciju projekata ograničenje u sprovođenju tenderskih procedura, nespripremljenost za realizaciju projekata finansiranih iz Evropske unije, nereguliranih imovinskih pitanja itd. Navešću neke od indikatora koji jasno ukazuju da je realizacija strategije regionalnog razvoja u 2016. godini doprinijela ostvarenju svog cilja. Prema anketi o radnoj snazi u Crnoj Gori je povećan broj zaposlenih u 2016. za oko 3.000 lica u odnosu na 2015. dok je u odnosu na 2013. godinu ukupan broj zaposlenih veći za 22.000. Prosječne neto zarade na nivou države su povećane u 2016. godini i iznose 499 eura. U odnosu na 2013. godinu neto zarade su povećane za 4,2%.

Sopstvenim zakonom ustupljeni prihodi lokalnih samouprava na nivou Crne Gore u 2016. godini iznose 145,18 miliona eura. Značajno je napomenuti da su jedinice lokalne samouprave na sjeveru ostvarile veći prihod u odnosu na prethodnu godinu za 9,6%. Prema anketi o radnoj snazi stopa nezaposlenosti u Crnoj Gori u 2013. je bila 19,5%, a u 2016. godini 17,7%. Moram napomenuti da je stopa nezaposlenosti na osnovu evidencije Zavoda za zapošljavanje na kraju 2016. godine u Crnoj Gori iznosila 21,33%.

Iz navedenih podataka lako se zaključuje da postoje određena neslaganja između evidencije Zavoda za zapošljavanje i ankete o radnoj snazi, što pokazuje da je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore došlo do naglog prijavljivanja nezaposlenih lica radi regulisanja socijalne nadoknade. Mi se pitamo da li baš svi oni što su na Zavodu za zapošljavanje traže posao.

Bez obzira na ovu činjenicu stopa nezaposlenosti kod mladih ljudi je u 2016. niža u odnosu na 2013. godinu za 13,7%. U sjeverni region odakle ja dolazim, u toku 2016. godine uloženo je 207,8 miliona eura. Posmatrajući strukturu ulaganja najviše sredstava realizovano je za održivi rast od oko 153,5 miliona eura. Od ovih sredstava najviše je uloženo u oblast energetike, zatim na projekte u oblasti unapređenja saobraćajne infrastrukture. Ta ulaganja se najvećem dijelom odnose na izgradnju dionice puta Smokovac-Mateševo i na rekonstrukciji putnog pravca Berane-Kolašin. Zatim na projekte koji se odnose na unapređenje poljoprivrede i ruralnog razvoja gdje su, moram napomenuti, značajna sredstava uložena i od strane privatnih preduzetnika. Ulaganje u ovaj dio privrede, u svjernom regionu, rezultirao je time da je broj zaposlenih u sektoru poljoprivrede i šumarstva u 2013. iznosio oko 3.400 zaposlenih, a u 2016. godini je taj broj povećan na 10.500 zaposlenih.

Što se tiče oblasti zaštite životne sredine, značajno je izdvojiti ulaganja u izgradnju projekata za prečišćavanja otpadnih voda u Beranama i Pljevljima. U okviru ulaganja u dijelu koji se odnosi na sportsku administrativnu infrastrukturu značajno je napomenuti realizovanje projekta izgradnje dvorane u Beranama i izgradnje administrativnog centra u Petnjici.

Kao što sam i kazao na samom početku svog izlaganja, strateški cilj donošenja jednog ovakvog dokumenta jeste ... ravnomjernijeg socio-ekonomskog razvoja svih jedinica lokalne samouprave u sva tri regiona. Jedan od ključnih razloga razvojnog zaustavljanja Crne Gore u odnosu na Evropsku uniju, bez obzira na stvarni bruto društveni proizvod za 2015.godinu, koji je iznosio 2,5%, odnosno 3,4% za 2016.godinu je neujednačen razvoj sjevernog, središnjeg i primorskog regiona. Ovo je posljedica činjenice da raspoloživi resursi sjevera u proteklih nekoliko decenija nijesu valorizovani na najadekvatniji način. Nestanak zajedničkog tržišta, tranzicija iz jednog u drugi privredni sistem u Crnoj Gori, a sve to pojačano posljednjih osam godina efektno globalne, ekonomske krize dovelo je veće stope nezaposlenosti, do nedovoljnog nivoa prihoda jedinice lokalne samouprave negativnog demokratskog trenda, izražene depopulacije i liste gustine naseljenosti. Moramo napomenuti da sjeverni region čini oko 52% teritorije Crne Gore, a trenutno ga naseljava samo 28% njenog stanovništva.

Na osnovu evidencije Zavoda za zapošljavanje Crne Gore najveća stopa nezaposlenosti na kraju 2016.godine je u Beranama iznosila 54,46%, odnosno 5.891 nezaposlenih a najmanja stopa nezaposlenosti je bila u Kotoru i ona je iznosila 8,52%. Moram napomenuti da je razlika u razvijenosti. Na kraju 2016.godine između najrazvijenije Opštine Budva i najmanje razvijene Opštine Andijevica 5,6%. Međutim, ta razlika u 2013.godini je iznosila prije primjene ove strategija 8,8%.

Imajući u vidu dužinu perioda vezano za neravnomjerni regionalni razvoj teško je za očekivati da se za relativno kratak rok navedeni indikatori mogu tako brzo promijeniti. Efekti sprovođenja strategije mogu se sagledati nakon dužeg vremena primjene stoga je u narednom periodu fokusirati se na realizaciju prioriteta i mjera u ključnim oblastima razvoja na nivou regiona. Sa posebnim akcentom na sjeverni region koji karakteriše najveći broj komparativnih prednosti i neiskorišćenih resursa. Tu prevashodno mislim na skoriji završetak dionice puta Smokovac-Mateševo, otvaranje valorizacije Bjelasice i Komova, ulaganju u energetski sektor i poljoprivredu. Valorizacijom ovih resursa može da se doprinese povećanju stepena razvijenosti ovog regiona, a samim tim produžavanje prosjeka razvijenosti Crne Gore u prosjeku razvijenosti Evropske unije.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 16:04:11)

Hvala Vam kolega Fatiću.

Sada riječ ima kolega Suad Numanović.
Izvolite kolega.

SUAD NUMANOVIĆ (16.10.17 16:04:20)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani predstavnici Vlade, poštovani građani Crne Gore.

Dakle, kao što su rekli prethodnici i uvodničar radi se o Izvještaju o realizaciji Akcionog plana strategije regionalnog razvoja Crne Gore, za period 2014 - 2018.godina, sa izvještajem za 2016.godinu.

Ovdje je rečeno, ali želim zaista da vas podsjetim da je strateški cilj regionalnog razvoja za period 2014 - 2020.godina, postizanje ravnomjernog socioekonomskog razvoja svih jedinica lokalne samouprave i regiona zasnovana na konkurentnosti inovativnosti i zapošljavanju.

Kad bi dostigli zacrtani strateški cilj on se može ostvariti kroz sektorski pristup, odnosno kroz unapređenje prioriternih oblasti razvoja Crne Gore, koje su najrelevantnije za ravnomjerniji razvoj Crne Gore i tu prije svega mislim na saobraćaj i ostalu javnu infrastrukturu, na poljoprivredu i ruralni razvoj, energetiku, zaštitu životne sredine i konkurentnosti inovacija na industriju i turizam, kulturu, obrazovanje, zapošljavanje i socijalnu politiku. Ovdje je govoreno i govori se o regionalnom razvoju, ali prije svega iznad svega mislimo na sjeverni region i zato ja želim da kažem, da se mi svi moramo suočiti kad govorimo o sjevernom regionu, sa višedecenijskom zaostalosti ovog regiona i da se složimo da je put smanjivanja razlike između sjevernog, centralnog i južnog regiona dug i da se jedino kroz ovakva strateška dokumenta sa pratećim akcionim planovima taj put može skratiti u razumnom prijemčivom roku.

Ono što nas ohrabruje iz ovog izvještaja za 2016.godinu jeste činjenica da je dobro koncipirana strategija i da ona iz godine u godinu od 2013.godine, dakle, 2014, 2015. sa 2016. ide izlaznom putanjom i da se realizuje njen strateški cilj. Možemo postaviti pitanje da li je ta uzlazna putanja, da li ide tom očekivanom brzinom, to je drugo pitanje. Složit ćemo se sigurno ne, ali ono što nas ohrabruje svaka uzlazna putanja je put ka rješavanju zacrtanog cilja.

Nadalje, iz izvještaja se vidi što ohrabruje za sjever da je tokom 2016.godine, ulaganje u sjeverni region bilo na nivou 42%, odnosno oko 208 miliona i to je nešto što možemo da kažemo da je približno jednako zajedničkom ulaganju u središnjem i centralnom regionu. Ono što nije dobro, a rečeno je već da je procenat realizacije 51% i bez obzira što je glavni razlog nerealizovanih aktivnosti sporija dinamika u realizaciji izgradnje auto-puta Bar i Boljari, što smo imali odstupanje u oblasti energetike i odstupanje u oblasti zaštite životne sredine to nas ne opravdava da stepen realizacije za narednu godinu ne podignemo na mnogo veći nivo jer prosto ovu razliku moramo učiniti što manjom i moramo taj vremenski period skratiti na najmanju moguću mjeru. Plašim se da ako bi išli ovom dinamikom da bi o regionalnim razlikama i nerazvijenosti sjevera mogli govoriti nešto slično i 2030.godine, što ne bi bilo dobro generalno za Crnu Goru.

Kad govorimo o sjevernom regionu, iz izvještaja se vidi da ti uporedni podaci od 2013.godine pokazuju da se stopa nezaposlenosti smanjuje ohrabrujući je podatak. Ono što nas posebno raduje, da je broj malih i srednjih preduzeća se povećao sa 2.803 na 3.151, da se broj zaposlenih u tim preduzećima povećao sa 13.182 na 14.057. Ohrabrujući podatak je da se broj turista povećao sa 51.000 na 85.000, a da broj zaposlenih u poljoprivredi se povećao sa 3.400 na 10.hiljada... (Prekid)...

Sada postavljamo pitanje, kako dalje?

Siguran put za smanjivanje regionalnih razlika jeste obezbjeđivanje sredstava iz kapitalnog budžeta i kroz drugi izvor finansiranja i to mora da bude imperativ. Jer, je to preduslov za smanjivanje regionalnih razlika i poboljšanja životnog standarda u najmanje razvijenim područjima zemlje.

Ponavljam, da i ovaj izvještaj iz 2016.godine pokazao da je smanjenje regionalnih razlika dugoročan proces, ali ohrabruje činjenica da se strateški ciljevi i strategije ostvaruju i na taj način daju doprinos smanjenju regionalnih razlika. Da je ova strategija sa jasnim pokazateljima jedini i

realni put za smanjivanje regionalnih razlika pokazuju i planovi i realizacija onog što je urađeno u prvoj polovini 2017.godine u sjevernom regionu.

Podsjećam, kapitalnim budžetom za sjeverni region, planirano je oko 70% ukupnog budžeta, koji će se u potpunosti nadamo se realizovati do kraja ove godine. Najveć je investicija u Crnoj Gori izgradnja auto-puta Bar-Boljare i ona ide jako ubrzanom dinamikom i kako ovih dana najavljuju vlasti iz Srbije, njihov krak od Požege do Boljara će se izgraditi i gradit će se ubrzanom dinamikom i ovaj će auto-put biti u punoj funkciji povezivanja evropskih država sa Crnom Gorom. Ohrabrujući rezultati jesu smanjenje nezaposlenosti, otvaranje novih radnih mjesta, što će se nastaviti u narednom periodu. Ulaganje u poljoprivredu na godišnjem nivou od preko 50 miliona eura, će doprinijeti valorizaciji poljoprivrednih dobara, prije svega na sjeveru Crne Gore. I dozvolit ćete mi da u najkraćim crtama na primjeru dva grada na sjeveru Crne Gore trećoj opštini u Crnoj Gori Bijelom Polju ili najmanjoj ili najmlađoj Opštini Petnjica kažem o par projekata i koji su to benefiti za građane ove dvije sjeverne opštine.

Kada je Bijelo Polje u pitanju, planirana je i u toku je valorizacija planine Bjelasice za pet opština sjevera Crne Gore, a kada je Bijelo Polje u pitanju to je izgradnja Ski centra na lokaciji Smiljače, s vrijednošću radova od preko 25 miliona eura. Zatim, započeta je valorizacija Đalovića pećine čija je vrijednost radova 12,5 miliona eura. Završetak izgradnje već pomenutog regionalnog puta Slijepač most - Pljevlja. Izgradnja gradskog kolektora s prečišćavanjem otpadnih voda. Izgradnja javne rasvete na zaobilaznici oko Bijelog Polja.

Što se tiče obrazovanja, planirana je i urađena planska dokumentacija za izgradnju Gradske škole "Dušan Korać", kao i Muzičke škole. Izgradnja mosta Pokrajci - Njegevo, svakako izgradnja skupštinske sale i čitav niz drugih manjih i većih projekata koji su značajni za poboljšanje infrastrukture ove opštine.

Ono što jeste najveći problem sjevera je nezaposlenost. U Bijelom Polju je ovih dana otvorena fabrika za preradu i sušenje mesa Franca s otvaranjem novih 70 radnih mjesta u prvoj fazi. Zatim, otvorena je i radi fabrika Pela ... za izgradnju peleta koja će zapošljavati od 70 do 100 radnika. Fabrika za otkup mlijeka i mliječnih proizvoda u Pavinom Polju će, takođe, zapošljavati do 100 radnika. RTC tržišni centar će zapošljavati do 50 radnika. Samo kroz ova četiri proizvodna pogona biće zaposleno između 300 i 350 radnika.

Kada govorimo o najmlađoj Opštini Petnjica, moram da kažem da je to jedno gradilište gdje se ovih dana gradi rekonstrukcija puta Petnjica-Berane čija je ukupna vrijednost 10,5 miliona eura. Urađen je i završen administrativni centar čija je vrijednost 1,6 miliona eura. Projektovan je put Bioče-Petnjica. U Petnjici se gradi najduži vodovod u Crnoj Gori, u dužini od 16 km i on je već u poodmakloj fazi izgradnje. Kvalitetna je regulacija niskonaponske mreže u Opštini Petnjica, zatim regulacija rijeke Popče s obaloutvrdom. Plan je za izgradnju kolektora i gradske deponije za odlaganje čvrstog otpada. Radi se na putu Trpezi-Kalače i putu Berane-Lubnice.

S jasnom vizijom i izgradnjom infrastrukture u ovoj najmlađoj opštini u Crnoj Gori, sa svim ovim investicionim ulaganjima razmišlja se i o otvaranju i u ovoj opštini novih radnih mjesta. Aktuelno je otvaranje dva pogona. To je završna faza izgradnje tekstilne fabrike koja će zapošljavati oko 50 radnika. Takođe se stvaraju pretpostavke za brzo otvaranje fabrike za proizvodnju ćumura koja će zaposliti u prvoj fazi do 50 radnika.

Kada govorimo o regionalnom razvoju, složićemo se da je to težak i dugotrajan put, ali ako imamo jasnu strategiju, ako imamo jasne pokazatelje da imamo uzlaznu putanju onda dajte da svi zajedno valorizaciju, prije svega, sjevera u poljoprivredi, turizmu, u hidropotencijalu iskoristimo u onoj rečenici, što je jednom rekao prof. Adižes, da prednost Crne Gore treba da bude u valorizaciji njenog nerazvijenog dijela. Šansa je tu, svi mi treba da damo zajednički doprinos, i Vlada, i lokalne samouprave, i sve političke partije da u najkraćem mogućem roku i sjever približimo po razvijenosti centralnom i južnom dijelu. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 16:16:10)

Zahvaljujem kolega Numanoviću.

Zbilja sam vas s pažnjom slušao. Opet bih želio pošto nema kolege kopredsjedavajućeg ovdje da se malo uključim u raspravu, ali blizu sam da odustanem pa da uzdržanim glasom dam moje mišljenje o ovom predlogu dokumenta koji ovdje razmatramo.

Zašto vam to govorim? Kolegi Čalanoviću sam na Odboru rekao da je on u nezavidnoj poziciji zato što sam brani jedan dokument koji bi, po meni, trebalo da brane bar četiri ministra, a ne da on sam brani, bar četiri ministra da su ovdje, pa da vidimo gdje su te koordinacione aktivnosti što se tiče razvoja u Crnoj Gori.

Zašto ovo govorim? Vi dobro znate da zastupam princip decentralizacije koliko je moguće. Ako lokalne samouprave, po podacima koje imamo ispred sebe, u jednoj kalendarskoj godini imaju 145 ili 147 miliona svojih vlastitih prihoda, a država ima preko milijardu i po, to je ispod 10% poreza i taksi ide lokalnim samoupravama, a preko 90 ili 91% ide državi. Da li će ona preko Egalizacionog fonda nešto popraviti to je već pitanje zakonske regulative, ali onda lokalne samouprave nisu u stanju da odgovore dovoljno potrebama građana zato što nemaju novca.

Dajem riječ za završno izlaganje kolegi Čalanoviću ako želi. Ako ne želi mogu zaključiti raspravu. Zaključujem raspravu, o predlogu ćemo se izjasniti naknadno.

Poštovane kolege, ovim smo završili raspravu i za 13. tačku našeg dnevnog reda danas.

Prelazimo na sledeću tačku, a to je **Izveštaj o stanju energetskog sektora Crne Gore u 2016. godini. Ovlašćeni predstavnici su i to Regulatorne agencije za energetiku Branislav Prelević, predsjednik Odbora Agencije, Miroslav Vukčević, član Odbora Agencije koje pozdravljamo, a nije prisutan Novak Medenica izvršni direktor. Izvjestilac Odbora je kolega Filip Vuković, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.**

Da li predstavnici Agencije žele dati dopunsko obrazloženje? Da. Izvolite.

BRANISLAV PRELEVIĆ (16.10.17 16:19:04)

Poštovani potpredsjedniče, dame i gospodo,

Ovaj izvještaj sadrži prikaz energetskih resursa i kapaciteta u dijelu električne energije uglja, nalaze nadzora energetskih subjekata, realizaciju investicija kod regulisanih djelatnosti u energetskom sektoru, finansijsko poslovanje energetskih subjekata i stanje i aktivnosti na tržištu električne energije. Takođe, dat je i osvrt na cijene električne energije koje su bile u primjeni u 2016. godini, kao i pregled cijena u zemljama Evropske unije i u regionu.

U Izvještaju je dat pregled svih prenosnih i distributivnih kapaciteta u Crnoj Gori. Isporuku električne energije putem prenosnog sistema u 2016. godini karakterisala je velika pouzdanost, preneseno je 99,99% potreba domaće potrošnje za električnom energijom, a u istom periodu nije bilo otkazivanja prekograničnih prenosnih kapaciteta zbog neraspoloživosti interkonektivnih dalekovoda. U 2016. kupcima priključenim na distributivni sistem isporučeno je 2.510 gigavat sati električne energije, što je za 96,2 gigavat sata ili 3,69% manje nego u 2015. godini. U odnosu na planirane količine to je za 38 gigavat sati više tj. 1,55% više od planiranog.

Posebno je obrađen segment kontrole rada i poslovanja energetskih subjekata koji obuhvata pravno razdvajanje operatora distributivnog sistema, zaključivanje ugovora između energetskih subjekata, što je posebno bio problem u nekim prethodnim godinama, razvoj i organizovanje tržišta električne energije, spremnost energetskih subjekata za uspostavljanje sistema prikupljanja i obrade podataka vezano za ispunjavanje minimuma kvaliteta snabdijevanja, realizacija investicionih planova itd.

Tokom 2016. godine, takođe izvršeno je odvajanje, što smatram za jedan od bitnih stvari koje treba pomenuti u ovom izvještaju, dakle izvršeno je odvajanje operatora distributivnog sistema od vertikalno integrisanog subjekta kao što je Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić. Time su stvorene osnovne pretpostavke za zaživljavanje maloprodajnog tržišta električne energije. Inače, u tome se kasnilo nekoliko godine. Gubici u distributivnom sistemu su smanjeni, to je jedna ...

...koja vas sigurno raduje. Ugradnjom pametnih brojlara i izmještanjem mjernih mjesta na granicu posjeda i učestalim kontrolama za otkrivanje neovlašćene potrošnje, gubici su smanjeni sa 541 gigavat sat u 2012. godini na 404 gigavat sati, koliko su iznosili u 2016. godini, što je smanjenje za

25,3%.

U toku 2016. godine vršena je kontrola ostvarivanja uslova iz licenci subjekata u naftnom sektoru, pri čemu nije evidentirano značajnije, nijesu evidentirane značajnije nepravilnosti.

U Izvještaju je dat i poseban osvrt na realizaciju investicionih planova, mrežnih operatora, CGS-a i distribucije. Konstatuje se da se investicije kod operatora, prenosnog sistema, realizuju sa izrazito zadovoljavajućom dinamikom. Tamo je finansijska realizacija investicija veća od 87% dok je procenat realizacije investicionog plana CDIS-a, to jest distribucije za 2016. godinu iznosio oko 37,76% što ne bi, što je podatak koji nas može povest na pogrešan trag, da kažemo da su investicije bile male, ne, investicije su u toj 2016. godini bile jako velike i iznosile preko 23 miliona eura. Međutim, došlo se do ovih 23 miliona zbog realizacije investicionih planova iz prethodnih godina, tako da sami podatak od 37,76% u ovom slučaju ne treba da nas zabrinjava.

Osim što imamo, kao što sam rekao, veliki i značajan pad kod gubitaka, imamo i značajno veću naplatu računa koja prelazi preko 100%. Znači, da se naplaćuju zaostala potraživanja iz prethodnih godina.

Treba napomenuti da je Zakonom o energetici propisana obaveza operator distributivnog sistema, da do 1. januara 2019. godine, najmanje 85% potrošača električne energije opremi sredstvima savremenog sistema mjerenja, to jest takozvanim pametnim brojilima, dakle, koji su sad na nivou od 72%.

Po mom mišljenju 2016. godinu je obilježila što se tiče energetskog sektora, svakako donošenje novog Zakona o energetici. To nije bilo kakav zakon koji je donešen iz bilo kakvih partikularnih interesa ovog doma ili bilo koga drugoga, već to je zakon kojim je legislativa, crnogorska legislativa usklađena sa trećim energetskim paketom Evropske unije, što je svakako veliki uspjeh i jedna smo do rijetkih zemalja koja je, ne samo što je taj zakon donijela, ja mislim da smo ga mogli donijeti i nešto ranije od januara 2016. godine, već smo jedni od rijetkih, ako ne i jedini koji smo donijeli sva podzakonska akta koji idu poslije toga, što nije slučaj u ostalim zemljama iz regiona.

Tržište električne energije, dalje, u Crnoj Gori sastoji se od veleprodajnog i maloprodajnog tržišta. Na veleprodajno tržište električne energije u 2016. godini učestvovalo je 36 aktivnih trgovaca, a pri čemu je d.o.o. UNIPROM-Nikšić u svojstvu kupca i samosnabdijevača obezbjeđivalo energiju za potrebe Kombinata aluminijuma Podgorica.

Važan segment veleprodajnog tržišta električne energije predstavlja i dodjela raspoloživih prenosnih kapaciteta na interkonektorima koja se odvija putem aukcija koje već nekoliko godina na području Jugoistočne Evrope organizuje Kancelarija za koordinaciju aukcija u Jugoistočnoj Evropi ASI... koji je ovdje u Podgorici. U 2016. godini bilo je značajno učešće kako Regulatorne agencije u međunarodnim radnim tijelima, tako i svih energetskih subjekata od Elektroprivrede, odnosno CGS-a i CDIS-a.

Smatram da je to dovoljno za uvod, a ukoliko bude pitanja, kolega Vukoviću ja Vam stojim na raspolaganju. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 16:26:33)

Zahvaljujem, kolega Prelević.

Imamo prijavljenog kolegu Filipa Vukovića.

Izvolite, doktore Vukoviću.

FILIP VUKOVIĆ (16.10.17 16:26:50)

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Predstavnici Regulatorne agencije za energetiku po Zakonu o energetici podnose Skupštini Crne Gore Izvještaj o stanju energetskog sektora. I bez obzira da li je to stanje dobro ili loše, Vi niste ništa krivi, je li tako? Vi to samo konstatujete. Ako bi sad ovdje bila opozicija ili neko od nas

poslanika želio da ukaže na neke manjkavosti, greške ili probleme u sektoru energetike, Vi ne bi bili adresa na koju bi to bilo upućeno.

Ja ću početi moje izlaganje sa 2016. Donešen je zakon, usklađen sa trećim energetske paketa itd. Međutim, već sad ta Vaša strategija, odnosno strategija energetike je prevaziđena. Slažete se, nadam se s obzirom da smo prije neki dan ratifikovali Pariski sporazum koji će bitno uticati na cijelu našu strategiju energetike. Nadam se da će predstavnici ministarstva koji su resorno zaduženi za ovu oblast, to shvatiti, a nadam se i da ćete i Vi ukazati na neke stvari, bilo bi jako ružno da sledeće godine, krajem sledeće godine konstatujete u Izveštaju, s obzirom da vam to pripada po zakonu, da se dešavaju neke stvari koje nijesu baš u skladu sa našim željama u energetske sektoru, makar dinamično.

Znači, energetske sektor podrazumijeva sve, električna energija i nafta i gas. Hidro-potencijal Crne Gore teorijski na velikim rijekama, znači, ne pričamo o malim pritokama na kojima postoje ili se grade ili će se graditi ove mini-mikro elektrane, pričamo o našim najvećim rijekama. Hidro-potencijal je teorijski 10,6 do 10,8 teravat sati. Tehnički je 4,1 do 5. Učešće u tehničkom potencijalu onoga što smo mi iskoristili ili što trenutno koristimo, to su Zeta i Piva je svega 39% ili 1800 gigavat sati. Imamo ugalj u dva bazena pljevaljski, beranski. Beranski pominjemo mada valorizacija tog bazena je simbolična, skoro da ne moramo ni da je računamo jer je na granici statističke greške, s obzirom da je njihova mjesečna proizvodnja kao dnevna proizvodnja jednog od pljevaljskih kopova.

Na ministarskom sastanku Savjeta energetske zajednice 18.10.2012. godine, mi smo prihvatili, naravno i učestvovali u donošenju odluke, da obnovljivi izvori u ukupnoj bruto finalnoj potrošnji dostigne nivo od 33%. I mi smo to, naravno već odavno premašili.

Sve elektrane u Crnoj Gori instalisane snage, imamo znači, hidroelektrane koje učestvuju sa 75,53% instalisane snage, to jest 674 megavata, i imamo Termoelektoranu Pljevlja 218,5 megavata instalisane snage što je otprilike 24,47%.

Proizvodnja električne energije u 2016. godini, Pljevlja su proizvela 40,22%, Perućica 31%, Hidroelektrana Piva 26,21% i male hidroelektrane ukupno 2,52%. To je bilo prošle godine koja je bila solidna godina kad je u pitanju hidrologija, ove godine ti rezultati će naravno biti značajno nepovoljniji.

Ovo sve pričam iz razloga, dolazimo do cijena električne energije. Većina građana smatra da su cijene električne energije u Crnoj Gori jako visoke. Kad se pogleda u Vašem izvještaju poređenje cijena na bilo kojoj mreži i za bilo koje potrošače, jeftiniji od Crne Gore su, plaćaju struju građani i privreda svega osam država Evrope, a 31 država ima skuplju struju, električnu energiju nego mi. E sad, zašto sam ovo potencirao? Da bi mi nastavili ..... i prema izvještaju koji je vrlo pedantno urađen, moram da ga ...(Prekid)... , stanje u energetske sektoru u Crnoj Gori je skoro idealno. Znači, odnos hidro, termo, 1/3, 2/3, sve je super, ali mi i dalje uvozimo električnu energiju. Ako uzmemo koliko uvozimo nafte i gasa, znači mi enorne količine novca trošimo samo na rješavanje naših energetske potreba.

Da bi mi to doveli u neke razumne granice ili da ne bi uopšte uvozili ako već imamo potencijal da počnemo da izvozimo, mi bi morali da valorizujemo ovaj hidro potencijal koji je kako piše u Izveštaju jako, jako malo iskorišten. Toliko malo da je to nepristojno s obzirom da su sve te države koje su do nedavno bile mnogo manje razvijene nego mi, pominjem Norvešku, pominjem neke države koje su relativno kao države mlade i koje su prošle sličan istorijski put isto su 500 godina bili, mi pod Turcima, oni pod Dancima i Švedima, ali su sad postali ekonomski džin, upravo zahvaljujući valorizaciji ne samo nafte iz Sjevernog mora o kojoj se priča nego i hidro potencijala koje Norveška postoji. Uzeo sam nju kao neki parametar jer je neumjesno se porediti sa Njemačkom, Danskom i šta ja znam.

Znači, da bi prosjek električne energije, u Evropi je 22 euro centa, kod nas nešto ispod deset, mi sa tih deset euro centi ne možemo proizvesti električnu energiju u malim elektranama i da ona bude konkurentna toj cijeni. Znači, mora da postoji onaj famozni fidih tarifa, odnosno moraju građani plaćati taj dodatni dio ako želimo da nekom investitoru damo šansu i on prihvati uopšte to da proizvodi električnu energiju. Naravno da niko neće uložiti novac i gubiti. Da bi to radili a došli smo do skoro 60% onda svi građani kažu vi pravite posao, namještate tajkunima

političkim prijateljima. Znači, ovdje, vraćam se na ono neophodno voditi računa da taj termoelektrski sektor, da termoelektrana se pravi. Da li će ona biti prva ili druga, možemo da kažemo ajde da pravimo prvi blok, jer ovaj drugi blok je jako star, problematičan u ekološkom smislu, sa svim rekonstrukcijama koje budu se radile u budućnosti, ne znam, osumporavanje i sve ostalo, to će i dalje biti tehnološki zastareo blok jer nikad neće uspjeti da prevaziđe taj problem prevelike misije CO2 u atmosferu srazmjerno proizvedenim kilovat satima. Zašto? Zato što mu je stepen iskorišćenja 30 - 31% a ti novi blokovi dostižu 42%, 30 i 42 nije 12% nego je to u nekom dijelu preko 40%. Znači, onoliko koliko sagorite uglja toliko proizvedete CO2 i pošaljete ga u atmosferu.

Ako bi mi napravili taj neki novi blok, nazvali ga blok jedan, pošto ovaj blok dva se više svima smučio i nama kojima smo ga propagirali i ovima koji su protiv i kad pomenete drugi blok termoelektrane u Pljevljima ljudi gase televizor i gase sve živo, vjerovatno i nas. Znači, nama je neophodan blok koji može sa maltene istom količinom sagorivog uglja proizvesti više električne energije nego sada. Time automatski otvaramo mogućnost da valvorizujemo ovaj hidropotencijal. Znači, bez obzira što je ovaj Pariski sporazum, ja iskreno mislim da će doživjeti sudbinu Kjota i Kopenhagena, slični su sporazumi i tamo bili i svi su ih potpisali, naravno da ih nije poštovao niko, prvo ih ne poštuju veliki od Amerike pa ostali, tako da će vjerovatno i ovaj Pariski doživjeti tu sudbinu, ali s obzirom da smo mi tu gdje smo i da želimo da pristupimo Evropskoj uniji i da poštujemo sve regulative i ono što smo potpisali 1995. pristupanjem energetske zajednici, znači i ovaj sporazum mi ga moramo poštovati, ali poštujući njega mi možemo da promijenimo našu strategiju energetike, da napravimo dugoročne ne samo energetske nego ekonomske planove. Ne postoji država bez energetike, bez industrije, ne postoji država koja ima samo turizam, ne postoji nigdje u svijetu pa neće ni u Crnoj Gori.

Poljoprivreda, ali za poljoprivredu je potrebno mnogo vremena i novca, a za ovo je potrebno manje vremena i potreban je novac. Mnogo je lakše obezbijediti rad u energetici, u industriji nego u poljoprivredi. Evo, znači, uz konstataciju da je Izvještaj o energetske stanju ...(prekid) koje je napravila Regulatorna agencija za energetiku standardno dobar uz moju konstataciju, odnosno koristim priliku da pozovem Ministarstvo za ekonomiju u kome resorno pripada energetika da pod hitno apgrejduje i renovira, resetuje, već ne znam šta, ali strategiju energetske razvoja Crne Gore. Ako budemo čekali njen rok 2020. godine bojim se da će biti kasno. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 16:37:29)

Ja Vam se posebno zahvaljujem, kolega Vukoviću, što ste nam osvijetlili obraz i uzeli učešće u raspravu. Nadam se da još neko drugi želi uzeti učešće.

Nema. Da li želite završnu riječ ili odgovor na pitanja?

Odgovore na pitanja. Izvolite, kolega Prelević.

BRANISLAV PRELEVIĆ (16.10.17 16:37:55)

Hvala kolegi Vuković.

Nije tu bilo previše pitanja, naprotiv, uvaženi kolega Vuković je rekao da je Izvještaj dobar kao i više godina unazad. Takođe, nemam potrebu da posebno branim ministarstvo ali usklađivanje sa Pariskim sporazumom, Pariski sporazum je sporazum od juče i svako usklađivanje sa njim bi moglo da bude trčanje u nešto što, kao što ste sami rekli, mnoge zemlje su ga potpisale ali onako reda radi, neke ga nisu ni potpisale, sudbina mu može biti kao Kjoto protokolu. Jja to sve naravno ne priželjkujem, naprotiv, ali u svakom slučaju potreba za izmjenom strategije vjerujem da postoji, jedan od razloga može biti i ovo. U svakom slučaju tome ne treba previše trčati, da tako kažem.

Što se tiče ovog nacionalnog cilja od od 33%, ljudi obično kažu, pa dobro postigli smo nacionalni cilj od 33% ili smo tu blizu njega, to je kao da kažemo, dobro cilj je da to bude minimum

33%, znači, ako imao više od 33%, ako imamo učešće obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji većoj od 33% to je bolje, a ne da time što smo postigli 33% kažemo, dobro sad smo dovoljno dobri ne treba da budemo više dobri od toga. Tako da, naravno time nisam rekao ništa protiv Vaše diskusije, mislim da se po tom pitanju slažemo. Više diskutujem sa javnošću koja često ovih 33% stavlja u neki negativan kontekst. Kao što ste i sami pomenuli najbolji primjer je Norveška sigurno, koja ima 99% proizvodnje svoje električne energije iz hidroelektrana i ako znamo koliko ima za samu sebe, koliko može da obezbijedi jeftino naftu i gas. Ima višestruko, to što ona ima 99% pokrivena potrebe za električnom energijom iz hidro izvora za vas koji ste iz oblasti te sfere, iz energetike to znači da u velikom dijelu godine ima više puta slobodne kapacitete za proizvodnju električne energije upravo iz tih izvora. Tu energiju u to doba izvozi da bi uvozila u nekom periodu kad nema dovoljnih kapaciteta za proizvodnju električne energije. Tako da u principu, naravno da se slažem da treba, ono kako ste Vi rekli, da imamo nepristojno mali procenat iskorištenosti naših vodotoka za proizvodnju električne energije. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 16:41:27)

Evo primjećujem da kolega Vuković, ima pravo na odgovor vaših komentara. Izvolite.

FILIP VUKOVIĆ (16.10.17 16:41:37)

S obzirom da je gospodin Prelević jako malo u našem, kako kažu, visokom domu ili parlamentu .....

Prvo, mislim da treba da srljamo brzinom svjetlosti u promjenu naše energetske strategije. Da nema Pariskog sporazuma i da se nije pojavio, mi smo potpuno prevazišli dinamički energetiku onog trenutka kada smo je donijeli. Tamo su rokovi, termini odavno prevaziđeni, je li tako? Znači, hitno ući apgrejd ili inoviranje naše energetske strategije. Slažem se da 33% treba da bude minimum i treba da težimo da bude više. Prešli smo mi to i kada se uzme naša potrošnja, ali se radi o cijenama. U ovom trenutku cijene obnovljivih izvora su mnogo iznad onih cijena koje mi trenutno imamo na našem tržištu. I to nam je skupo s obzirom na naš ekonomski standard, na naš GDP, na sve naše ekonomske parametre.

U ovom stanju, građani Crne Gore jedva podnose i ovu cijenu i ako bismo sada ušli u izgradnju novih hidropotencijala koji moraju u ovom trenutku imati visoku cijenu. Može Danska da plaća, 30 euro centi je u Danskoj kilovat sat, ali mislim je njihov GDP oreko 30.000 eura po glavni stanovnika, a naš je pet. Zašto postoje ministarstva, Vlada, strategije? Da usklade ne jednu stvar nego upravo ovo, novac, energetiku ili neku drugu privrednu djelatnost. U nekoj budućnosti ne očekuje niko ovdje da se nešto desi preko noći, ali očekujemo i svi ćemo podržavati tu ... (Prekid)... mnogo manje političkih protivnika ukoliko pokažemo građanima da mi znamo šta radimo i da mi znamo gdje idemo.

Dozvolite, u ovom trenutku baš u energetici jako dugo mi, osim u nekim djelovima kada je prenos, distribucija i ova pravna regulativa u kojoj i te kako imamo napretka, u svim ostalim ili nemamo ili jako malo napredujemo. Možete da uzmete izvještaje, isti im je interfejs ili sličan, neće biti Krnovo, biće Možur, sledeće godine vjetrogeneratori. Namjerno ih nijesam pominjao pošto nisu stvar 2016. godine. U suštini, nema mnogo promjena. Ne očekujem neke značajne promjene, ali mora biti ako želimo da dostignemo ono čemu težimo, a to je nivo života građana Evropske unije. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 16:44:47)

Hvala, kolega Vuković.

Kada ste pomenuli Možur, vi znate da ovdje u izvještaju piše da će se to završiti

15.11.2017. godine vjerovatno nekom novom inovativnom tehnikom pošto ne znam kako će to dostići. Sigurno da je za javnost interesantno da u ovom izvještaju nije bilo izvještaja Elektroprivrede Crne Gore pošto oni kasne s predavanjem izvještaja, što je ovdjena pomenuto, i možda bi rok podnošenja izvještaja Skupštini trebalo pomjeriti da bi bar ono gdje imamo vlasništva kao država da bi imali i pregled finansijskog poslovanja tog preduzeća.

Ovim mogu konstatovati da smo završili raspravu o Izvještaju o stanju energetskog sektora Crne Gore za 2016. godinu i izjasnićemo se naknadno o ovome.

Poštovane kolegice i kolege, prelazimo na zadnju tačku dnevnog reda **Predlog odluke o izmjenama i dopuni Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava**. Podsjećam da su Predlog odluke podnijeli poslanici Halil Duković i Marta Šćepanović. Izvjestioci odbora su kolega Miodrag Vuković, Zakonodavnog odbora i Suad Numanović, Odbora za ljudska prava i slobode.

Otvaram pretres.

Pitam da li neko od poslanika želi dati dopunsko obrazloženje? Izvjestioci?

Kolega Numanović. Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (16.10.17 16:46:43)

Uvažene kolegice i kolege, uvaženi građani,

Kao izvjestilac da samo kažem da je Odbor zasijedao danas i predložio izmjene i dopune Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, da je jednoglasno donio odluku sa šest glasova za i predlaže Skupštini da usvoji Predlog odluke o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava koji su podnijeli, kao što ste rekli, poslanici Halil Duković i Marta Šćepanović.

Dozvolićete mi da se u par napomena podsjetim šta je razlog osnivanja ovog fonda. Da kažem i da smo mi u aprilu mjesecu ove godine u ovom domu usvojili Zakon o manjinskim pravima i slobodama, da nam je on nalagao u jednom zakonskom roku od 90 dana da osnujemo ovaj fond. Odmah da kažem da je osnivanje ovog fonda dalo rezultat, odnosno njegovo osnivanje je sasvim opravdano jer dosadašnji rad Fonda je uradio mnogo u smislu zaštite manjinskih naroda u njihovom nacionalnom, kulturnom, jezičkom, vjerskom i svakom drugom identitetu.

Na ovaj način Crna Gora je zaokružila svoj zakonodavni i institucionalni okvir u pravcu zaštite manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Crna Gora je i na ovaj način pokazala da ne samo što uvodi međunarodne standarde i zaštite manjinskih naroda nego je svu svoju različitost pretvorila u sopstvenu prednost. Ono što nije karakteristika ni zemalja u okruženju, a ni mnogo razvijenijih društava Crna Gora s ponosom može reći da ima kvalitetnu zakonodavnu i institucionalnu zaštitu manjinskih naroda u Crnoj Gori.

Kada govorimo o institucijama tu, prije svega, mislimo na ovaj fond. Kažem da je on opravdao cilj svog osnivanja. Osim Fonda tu postoji i Centar za očuvanje kulture manjina, postoje nacionalni savjeti koji su zajedno dali značajan doprinos toj institucionalnoj zaštiti manjinskih naroda. Fond će u narednom periodu, siguran sam, jer u poslednjih nekoliko godina znate da je bilo primjedbi na njegov rad, na jedan transparentan i efikasan način vršiti raspodjelu odobrenih sredstava za manjinske narode. Isto tako Fond će imati još jednu novinu u svom radu, a to je monitoring i evaluacija odobrenih projekata. Sve to zajedno dovešće do još veće efikasnosti ovog fonda.

Dozvolićete mi da iskoristim ovu priliku da iskažem jedan demokratski kapacitet naše države kroz nešto što ni zemlje u okruženju ne rade. To je da smo zakonodavno, prije svega, uradili ili vodimo jednu analizu, odnosno ispitivanje zastupljenosti manjinskih naroda u javnim službama, u državnim organima, u organima lokalne samouprave za razliku od mnogih drugih država i gdje već ove godine imamo mogućnost usporednih podataka koji nam pokazuju da imamo tendenciju rasta zastupljenosti manjinskih naroda kako u organima državne uprave tako i u organima lokalne samouprave.

Takođe, zakonski je jasno regulisano, u područjima gdje manjinski narodi čine većinu ili

značajan dio stanovništva, da se tamo intenzivno rade investicije u tom području, da se ekonomski osnaže te sredine gdje žive manjinski narodi. Ranije smo imali tačku regionalnog razvoja. Mislim da sve to zajedno ide u jednom dobrom pravcu. Prosto jedan dobar primjer na Zapadnom Balkanu, a ja kažem i mnogo šire, odnosa države prema manjinama i manjina prema državi je i ustavno i zakonodavno zagantovano i manjine taj svoj pozitivan odnos prema državi, svojoj jedinoj državi Crnoj Gori iskazuju na krajnje pozitivan način. Tako će biti ... . a ono što se tiče obaveza zakonskih siguran sam da će država Crna Gora ispuniti u predviđenim rokovima. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 16:51:58)

Hvala kolega Numanović.
Sada ispred predlagača kolega Halil Duković.
Izvolite.

HALIL DUKOVIĆ (16.10.17 16:52:10)

Poštovani potpredsjedniče, poslije izlaganja gospodina Numanovića nije mi ostalo puno toga da kažem o predloženom aktu koji je danas ispred nas, reći ću samo ukratko, da su suštinske izmjene Zakona o ljudskim i manjinskim narodima odnosi se na rad Fonda za zaštitu i unapređenje manjinskih prava i sloboda. Prije svega tiču se njihove veće transparentnosti i efikasnosti i procedura kojima se vrši raspodjela sredstava za realizaciju projekata koji idu u vidu očuvanja nacionalog, vjerskog, kulturnog i svakog drugog identiteta pripadnika manjinskih naroda. Takođe, svjesni smo da je najveći prigovori javnosti na rad fonda za manjine koji je opravdao svoja očekivanja bio baš na raspodjelu sredstava i vjerujem da smo zbog te činjenice mnogo puta u ovom odboru i ovoj Skupštini razmatrali, a nekoliko puta i kontrolna saslušanja u okviru Odbora za ljudska prava i slobode koji smo imali baš na ovu tematiku. Ali osnovni pravci reforme znači fokusirani su na objektivno mogući konflikt interesa u radu Fonda za manjine i naravno uvođenje dvostepenosti u odluci o raspodjeli sredstava.

Ono što je karakteristično jeste da se uvodi Komisija za vrednovanje projekata. Tu komisiju bira skupštinski odbor nadležan za izbor i imenovanje na osnovu javnog poziva, ima sedam članova i ona vrši selekciju projekata koji konkurišu za dodjelu sredstava iz fonda. Naravno njihova obaveza je da pravi rang listu na osnovu koje će se vršiti i raspodjela sredstava. Još jedna karakteristika koja je uvedena jeste da još jednog člana koji će biti član Upravnog odbora fonda bira ponovo Odbor za nadležan za izbor i imenovanja odnosno Administrativni odbor, a to je jednog člana kao nezavisnog eksperta iz oblasti ljudskih prava i sloboda koji će biti dio Upravnog odbora kao drugostepeni organ. Naravno, vjerujem, da će sve ove izmjene koje smo uradili, a donošenjem ove odluke omogućili da se sprovedu u praksi doprinijeti da se napravi jedna zaista prava rang lista projekata, rang lista u kojoj neće biti mjesta za bilo koju sumnju. Zahvaljujem i pozivam sve poslanike da prihvate ovu izmjenu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 16:54:43)

Hvala kolega Dukoviću. Da li ima još prijavljenih?

Ja moram podsjetiti da Izmjena odluke o formiranju fonda za manjine proizilazi iz izmjene zakona koji smo usvojili i bar se nadam da ekspert koji bi trebao biti biran ispred Administrativnog odbora već će doživjeti sudbinu kao eksperta za Državnu izbornu komisiju isper Administrativnog odbora. Nadam se da će taj nevladin sektor delegirati nekog i pored brojnih kritika koje je imao neki put na rad Fonda za manjine. Mislim da je jedan normalan i logičan korak koji radimo i želio bih da reorganizacija ovog fonda poslije osam godina dovede do

toga da taj fond radi puno, puno kvalitetnije nego do sada.

Zaključujem raspravu o ovoj tački.

Izvolite, kolega Škrelja.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (16.10.17 16:55:56)

Gospodine potpredsjedniče.

Moža nije replika ali da izrazim neslaganje sa vašom konstatacijom, koju ste mali prije iznijeli da ekspert takozvani iz predstavnika Fonda za manjine da ne doživi sudbinu člana NVO sektora civilnog društva i univerziteta u Državnoj izbornoj komisiji ne odgovara činjeničnim stvarima, jer kada se priča o takvim izuzetno delikatnim stvarima, treba baratati sa pravim podacima. Znači, u toku je četvrti oglas, četvrto javno oglašavanje kojem tražimo da se Državna izborna komisija i u skladu sa preporukama OEBS-a, popunjava i kompletira na način kako je NVO sektor sam postavio uslove za njihovog člana. E, sad ja ne znam šta je tu greška Administrativnog odbora ne iz razloga da branim Administrativni odbor, jer se suočavamo sa situacijom da svaki dan i svugdje je meta Administrativni odbor samo zbog toga što radi svoj posao onako kako su drugi propisali da treba da radi. Ja samo priželjkujem isto tako i da u Fondu za manjine ne bude kao prijavljeni kandidati za člana DIK-a, nego da se prijavljuju kandidati koji će da ispunjavaju uslove koji ste Vi precrtali i uslove koje smo mi odredili, da bi kvalitetno zastupio manjine i sve ono što treba da bude u interesu onih koji ga predlažu. Na žalost što se tiče DIK-a takav slučaj nije, imamo jednog prijavljenog kandidata koji nije prošao, nije zadovoljio kriterijume, imamo drugog koji se povukao iz razloga koji ću da iznesem tada kad bude trebalo da to kažem. Hvala.

PREDSJEDAVALJUĆI GENCI NIMANBEGU (16.10.17 16:57:50)

Evo kolega Škrelja pošto dolazite iz najveće partije u Crnoj Gori, mi se možemo neki put složiti da se ne slažemo, ali evo se danas slažemo da se slažemo. Ako ja nijesam bio dovoljno jasan, znači po mojim informacijama ne izbor člana Državne izborne komisije je između ostalog što nije bilo više ni konkurenata, nijesu aplicirali na to sam mislio kad sam komentarisao kakva će biti situacija za eksperta u Fondu za manjine.

Ako nema još potrebe da se u nečemu slažemo ili ne slažemo. Zaključio bih rad u vezi ove tačke, o ovoj tački ćemo se izjasniti naknadno.

Dajem pauzu relativno kratku. Čekamo da kolege koje su odsutne zbog obaveza dođu da bi vjerovatno pristupili glasanju što prije.

Vaši će šefovi klubova imati informaciju pravu.

Ja vam se zahvaljujem.

...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (16.10.17 17:34:45)

... o predlozima akata o kojima smo obavili pretres danas.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjeni Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenjima. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržavnih pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona nije bilo amandmana pa ćemo se izjasniti o Predlogu zakona u cjelini. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjeni Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama carinskog zakona. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Imamo grešku u grafici, jer u brojevima evo sada stoji.

Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona čini šest amandmana Zakonodavnog odbora. Nema drugih amandmana pa ćemo se izjasniti o Predlogu zakona u cjelini. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog Zakona o izmjenama i dopunama carinskog zakona.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjeni Zakona o reviziji sredstava iz fondova Evropske unije. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje predlog Zakona u načelu. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu. Na Predlog zakona nije bilo amandmana, pa ćemo se izjasniti o Predlogu zakona u cjelini. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjeni Zakona o reviziji sredstava iz fondova Evropske unije.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjeni Zakona o porezu na promet upotrebljivanih motornih vozila, plovnih objekata, vazduhoplova i letjelica. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona nije bilo amandmana pa ćemo se izjasniti o Predlogu zakona u cjelini. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila o Predlogu zakona o izmjeni Zakona o porezu na promet upotrebljivanih motornih vozila, plovnih objekata, vazduhoplova i letjelica.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Centralnoj banci Crne Gore. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala. I o ovom zakonu se odlučuje većinom glasova prisutnih poslanika. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo protiv i uzdržanih glasova, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu. Sastavni dio Predloga zakona čini pet amandmana Zakonodavnog odbora. Nema drugih amandmana pa ćemo se izjasniti o Predlogu zakona u cjelini. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Centralnoj banci Crne Gore.

Prelazimo na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tekućim i kapitalnim poslovima sa inostranstvom. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu. Na Predlog zakona podnijeta su tri amandmana. Zakonodavni odbor je podnio jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet dva amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Molim vas, evo prijavljujem i neki kvar, ali onda glasanjem aklamacijom moramo se izjasniti, sekretar mora prebrojati.

Molim vas, pokušajte da budete što ažurniji inače ćemo preći na glasanje aklamacijom.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tekućim i kapitalnim poslovima sa inostranstvom.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i u uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona su podnijeta tri amandmana, Zakonodavni odbor dva amandmana koji su sastavni dio predloga zakona, poslanici Filip Vuković i Predrag Sekulić jedan amandman koji je sastavni dio predloga zakona. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o vanjskim poslovima. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, bez glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto 13 amandmana, Zakonodavni odbor šest amandmana koji su sastavni dio predloga zakona, Odbor za međunarodne odnose i iseljenike dva amandmana koji su sastavni dio predloga zakona, poslanik Evrin Ibrahimović tri amandmana koje je povukao iz procedure, poslanici Andrija Nikolić, Ervin Ibrahimović i Dragutin Papović dva amandmana, amandman jedan su povukli iz procedure, amandman dva čini sastavni dio predloga zakona. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o vanjskim poslovima.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o uslugama. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu. Sastavni dio predloga zakona čini jedan amandman Zakonodavnog odbora. Kako nema drugih amandmana izjasnićemo se o Predlogu zakona u cjelini. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

..... nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o uslugama.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o dopuni Zakona o zaštiti potrošača. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen predlog zakona u načelu. Na predlog zakona nije bilo amandmana pa ćemo se izjasniti o Predlogu zakona u cjelini. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa

objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o dopuni Zakona o zaštiti potrošača.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, bez glasova protiv i uzdržanih, konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu. Na predlog zakona podnijeto je deset amandmana. Zakonodavni odbor devet amandmana koji su sastavni dio predloga zakona, poslanik Mićo Orlandić jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o prevozu u drumskom saobraćaju. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, protiv i uzdržanih nije bilo, pa konstatujem da prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na predlog zakona je podnijeto sedam amandmana. Zakonodavni odbor četiri amandmana koji su sastavni dio predloga zakona, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet dva amandmana koji su sastavni dio predloga zakona, poslanici Petar Smolović i Jovanka Laličić jedan amandman koji je u izmijenjenoj formulaciji sastavni dio Predloga zakona. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo protiv i uzdržanih glasova, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o prevozu u drumskom saobraćaju.

Prelazimo na izjašnjavanje o Izvještaju o realizaciji Akcionog plana strategije regionalnog razvoja Crne Gore 2014 - 2020. godina za 2016. godinu. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika. Odbor za ekonomiju, finansije i budžet kao matični odbor predložio je zaključak kojim se prihvata Izvještaj o realizaciji strategije regionalnog razvoja 2014 - 2020. godina za 2016. godinu. Stavljam na glasanje Predlog zaključka odbora. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, 40 za, protiv nije bilo i jedan uzdržan, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka odbora i time prihvatila Izvještaj o realizaciji strategije regionalnog razvoja 2014 - 2020. za 2016.godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Izvještaju o stanju energetskeg sektora Crne Gore u 2016.godini. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika. Odbor za ekonomiju, finansije i budžet kao matični odbor predložio je Zaključak kojim se usvaja Izvještaj o stanju energetskeg sektora Crne Gore u 2016.godini. Stavljam na glasanje Predlog zaključka odbora. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, 40 za, nijedan protiv i jedan uzdržan, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka odbora i time usvojila Izvještaj o stanju energetskeg sektora Crne Gore u 2016. godini.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu odluke o izmjenama i dopuni Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog odluke u cjelini.

Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je Skupština usvojila Predlog odluke o izmjenama i dopuni Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Ovim je Druga sjednica Drugog redovnog jesenjeg zasijedanja u 2017. godini završena.

Bićete obaviješteni o nastavku naših parlamentarnih aktivnosti.

Hvala vam.